T.C. İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BÜTÜNCÜL TIP KAPSAMINDA ENNEAGRAM KİŞİLİK TİPLERİ VE HOMEOPATİK YAPISAL REMEDİLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI

ESRA TOSUN

GELENEKSEL VE TAMAMLAYICI TIP ANABİLİM DALI

TEZ DANIŞMANI

Dr. Öğr. Üye. ALİ TİMUÇİN ATAYOĞLU

İSTANBUL 2023

TEZ ONAY FORMU

Kurum : İstanbul Medipol Üniversitesi

Programın Seviyesi: Yüksek Lisans (X) Doktora ( )

Anabilim Dalı : Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp

Tez Sahibi : Esra TOSUN

Tez Başlığı : Bütüncül Tıp Kapsamında Enneagram Kişilik Tipleri ve Homeopatik Yapısal Remediler Arasındaki İlişkinin Araştırılması

Sınav Yeri : İstanbul Medipol Üniversitesi Kuzey Yerleşkesi

Sınav Tarihi : 03.08.2023

Tez tarafımızdan okunmuş, kapsam ve nitelik yönünden Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman	**Kurumu**	**İmza**
Dr.Öğr.Üyesi Ali Timuçin ATAYOĞLU	İstanbul Medipol Üniversitesi	

Sınav Jüri Üyeleri

Dr.Öğr.Üyesi Muhammed İkbal ALP	İstanbul Medipol Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Sibel DOĞAN	Rumeli Üniversitesi

Yukarıdaki jüri kararıyla kabul edilen bu Yüksek Lisans tezi, Enstitü Yönetim Kurulu'nun ……/……/ …… tarih ve ……..…../……. - …..…. sayılı kararı ile şekil yönünden Tez Yazım Kılavuzuna uygun olduğu onaylanmıştır.

Prof.Dr. Neslin EMEKLİ

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANI

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içerisinde elde ettiğimi, bu tez çalışması ile elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tez çalışması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

Esra TOSUN

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamın her safhasında ilgi ve desteğiyle yanımda olan, araştırma ve yazım sürecindeki sabırlı yaklaşımı ile çalışmayı sürdürmemi kolaylaştırıp, gelişmeme vesile olan değerli tez danışman hocam Dr. Öğr. Üye. Ali Timuçin ATAYOĞLU'na teşekkür ederim.

Tezimin istatistiksel analizlerini yaparak ve değerli yorumlarıyla katkıda bulunarak daha iyi anlaşılmasına katkılarından dolayı Dr. Öğr. Üye. Kıvanç KÖK'e teşekkürlerimi sunarım. Enneagram konusundaki sorularıma verdiği cevaplar ve kişilik tiplerinin özelliklerini belirleme aşamasındaki desteğinden ötürü yazar İsmail ACARKAN'a teşekkür ederim. Homeopati konusunda beni her zaman yüreklendiren, tezimdeki rubriklerin belirlenmesinde yardımını aldığım hocam Homeopat Ayşen SERT'e teşekkür ederim. Bu yolda desteklerini daima hissettiğim tüm aileme ve arkadaşlarıma sevgi ve şükranlarımı sunarım. Yüksek lisans eğitimim ve çalışmalarımın yoğunlaştığı tez dönemi sürecimde yoğunluğuma saygı ve sabır gösteren oğullarım Ahmet Selman ve İbrahim'e ve maddi-manevi destek olan eşim Taha TOSUN'a teşekkür ederim.

Esra TOSUN

Ağustos-2023

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY FORMU……..……..……i

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANI…….…….……ii

TEŞEKKÜR ……..iii

KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ…….…….……ix

TABLOLAR LİSTESİ…….……xi

ŞEKİLLER LİSTESİ……...…….....xv

1. ÖZET…….…….……1

2. ABSTRACT …….…….……..2

3. GİRİŞ VE AMAÇ …….……...…...……3

4. GENEL BİLGİLER …….…….……...…...……6

4.1 Bütüncül (Holistik) Tıp …….…….…….…..……..6

4.1.1 Tanım…….…….……..…6

4.1.2 İlgili kavramlar……..……...…...……6

4.1.2.1 Geleneksel tıp……..……..……...…...…….……6

4.1.2.2 Tamamlayıcı tıp……..……..…….....……7

4.1.2.3 Alternatif tıp…….…….…….....…..……7

4.1.2.4 Kadim tıp……..…….…….……...7

4.1.2.5 İntegratif tıp …….…… ..……..…...…….……8

4.1.2.6 Doğal tıp…….…….…….....……..8

4.1.2.7 Enerji tıbbı ……..……...…..….8

4.1.2.8 Allopatik tıp yaklaşımı…..……..…….……..…9

4.1.2.9 Homeopatik tıp yaklaşımı……..……..…….....…..…9

4.1.2.10 Bireyselleştirilmiş tıp ……9

4.2. Bütüncül Tıp ve Bireyselleştirme……10

4.2.1 Geleneksel tıpta bireyselleştirmeye yaklaşım……10

4.2.1.1 Üçlü sistemler……10

4.2.1.1.1 Ayurvedik tıp ve tridoşa kavramı……10

4.2.1.2 Dörtlü sistemler ……11

4.2.1.2.1 Yunani tıp ……11

4.2.1.2.2 Hipokrat-ahlat-ı erbaa ……11

4.2.1.2.3 Galen-dört mizaç……12

4.2.1.3 Beşli sistemler……12

4.2.1.3.1 Geleneksel Çin tıbbı-beş element teorisi……12

4.2.2 Bireyselleştirmenin zihin boyutu……12

4.2.2.1 Güncel psikoloji açısından kişilik, mizaç, karakter kavramları ……12

4.2.2.1.1 Kişilik nedir?.....13

4.2.2.1.2 Mizaç nedir?.....13

4.2.2.1.3 Karakter nedir?.....13

4.2.2.1.4 Fark ve benzerlikler……14

4.2.2.2 Kişilik kuramlarına bakış……14

4.3 Enneagram ……16

4.3.1 Enneagramın tarihçesi……16

4.3.2 Enneagramın günümüzde kullanım alanları……17

4.3.3 Enneagram dokuz kişilik tipi……17

4.3.3.1 Tip 1 mükemmeliyetçi……18

4.3.3.2 Tip 2 sitemkâr verici/yardımcı…….…….…….....…….18

4.3.3.3 Tip 3 başaran/başarılı ……..…..……..…….....…..18

4.3.3.4 Tip 4 traji-romantik/bireyci …….…..…….……...….....18

4.3.3.5 Tip 5 gözlemci/araştırmacı…...…..……..…….…….…….....….18

4.3.3.6 Tip 6 sadık sorgulayıcı…...…….…….……...……...…….18

4.3.3.7 Tip 7 ehl-i keyif/hevesli……...……...…….……..……19

4.3.3.8 Tip 8 reis/meydan okuyan……...…….…..……..…….…..…19

4.3.3.9 Ti 9 barışçı…….…….……..……..…...…….19

4.3.4 Enneagram sistemindeki temel kavramlar …….……...……..…19

4.3.4.1 Ana mizaç tipi…….…….……....……..…..19

4.3.4.2 Kanat tipi …….…….…….……..…..20

4.3.4.3 Merkezler…….…….……..…..……..…….20

4.3.4.4 Stres hattı...…….…….....…..20

4.3.4.5 Rahat hattı……..……..……...…….21

4.3.4.6 Gelişim seviyeleri...……..…….....….…..….22

4.3.4.7 Alt tipler …….……..……..……....22

4.4 Homeopati…….…..……..……...…..……...…….....……...23

4.4.1 Homeopatinin tarihçesi……..……..…….…...…….……23

4.4.2 Homeopatide bütüncül yaklaşım …..... ……..……..…….24

4.4.3 Homeopatide kullanılan remediler ……..……..…..……..….25

4.4.4. Homeopatide yapısal remediler…….……..…….……..…..…26

4.4.5 Homeopatide miyazma kavramı……..…...…….....….27

4.4.6 Homeopatide zihin …….……..……..…..……..….....….27

5. MATERYAL VE METOT……..……..……..….29

5.1 Enneagram Kişilik Tiplerinin Özelliklerinin Belirlenmesi..……..……..….29

5.2 Homeopatik Rubriklerin Belirlenmesi….……..……..….30

5.3 Homeopatik Remedilerin Belirlenmesi…….……..…….31

5.4 Homeopatik Rubrikler ile Enneagram Kişilik Tipleri Arasındaki İlişkinin İstatistiksel Analizi…….……...……..31

5.5 Enneagram Kişilik Tipleri ile Homeopatik Remediler Arasındaki İlişkinin İstatistiksel Analizi…….……..…...……33

6. BULGULAR…….…….……35

6.1 Ana Mizaç Tip 1……..…….…….……35

6.2 Ana Mizaç Tip 2…….…….…….….40

6.3 Ana Mizaç Tip 3……..…….…….……46

6.4 Ana Mizaç Tip 4…….…….…….….50

6.5 Ana Mizaç Tip 5……..…...…….……..56

6.6 Ana Mizaç Tip 6……..……...…….……..61

6.7 Ana Mizaç Tip 7……..…….……...……..66

6.8 Ana Mizaç Tip 8……..…….……...…..71

6.9 Ana Mizaç Tip 9……..…….…….……76

6.10 Homeopatik Rubrikler ile Enneagram Kişilik Tipleri Arasındaki İlşkinin Değerlendirilmesi…..……..……..……..81

6.11 Enneagram Kişilik Tipleri ile Homeopatik Remediler Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi……..…….….85

7. TARTIŞMA.…….……..…… …...…..….89

8. SONUÇ……..…….…….101

9. KAYNAKLAR……...…...…….…….103

10. EK……..……..110

10. ÖZGEÇMİŞ……...…….…….....111

KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ

Alum. : Alumina

Anac. : Anacardium

Ars. : Arsenicum Album

Aur. : Aurum

Aur-m-n. : Aurum Muriaticum Natronatum

Bar-c. : Baryta Carbonica

Calc. : Calcarea Carbonica

CAM : Complemantary&Alternative Medicine

Carc. : Carsinosin

DSÖ : Dünya Sağlık Örgütü

GETAT : Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp

Heroin. : Heroine

Hyos. : Hyoscyamus

İgn : İgnatia

Lach. : Lachesis Muta

Lyc. : Lycopodium

Nat-m. : Natrium Muriaticum

NCCHI : ABD Ulusal Tamamlayıcı ve Bütünleyici-Bütünleştirici Sağlık Merkezi

Nit-ac. : Nitric Acid

Nux-v. : Nux Vomica

Plat. : Platina

Posit. : Positron

Puls. **:** Pulsatilla

Sep. **:** Sepia

Staph. **:** Staphisagria

Stram. **:** Stramonium

Sulph. **:** Sulphur

TCM **:** Geleneksel Çin Tıbbı

Verat. **:** Veratrum Album

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 6.1.1 Ana mizaç sağlıksız Tip 1 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler... 35

Tablo 6.1.2 Ana mizaç sağlıksız Tip 1+ kanat mizaç Tip 2 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler …….36

Tablo 6.1.3 Ana mizaç sağlıksız Tip 1 + Kanat mizaç Tip 2+stres hattı Tip 4-Homeopatik remedi ilişkisi…...……37

Tablo 6.1.4 Ana mizaç sağlıksız Tip 1+ Kanat mizaç Tip 9+stres hattı Tip 4-Homeopatik remedi ilişkisi……..…….…... 39

Tablo 6.1.5 Tip 1 için yapılan repertorizasyonlar sonucu çıkan remedilerin sıralaması……40

Tablo 6.2.1 Ana mizaç sağlıksız Tip 2 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler…41

Tablo 6.2.2 Ana mizaç sağlıksız Tip 2+ stres hattı Tip 8-Homeopatik remedi ilişkisi…….…….……42

Tablo 6.2.3 Ana mizaç sağlıksız Tip 2 + Kanat mizaç Tip 1+stres hattı Tip 8-Homeopatik remedi ilişkisi ...……..……..43

Tablo 6.2.4 Ana mizaç sağlıksız Tip 2 + Kanat mizaç Tip 3+stres hattı Tip 8-Homeopatik remedi ilişkisi……...……...……...44

Tablo 6.2.5 Tip 2 için yapılan repertorizasyonlar sonucu çıkan remedilerin sıralaması……45

Tablo 6.3.1 Ana mizaç sağlıksız Tip 3 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler ...46

Tablo 6.3.2 Ana mizaç sağlıksız Tip 3 + stres hattı Tip 9-Homeopatik remedi ilişkisi……..…….…….…….……..…47

Tablo 6.3.3 Ana mizaç sağlıksız Tip 3+ kanat mizaç Tip 4 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler…….…….48

Tablo 6.3.4 Ana mizaç sağlıksız Tip 3 + Kanat mizaç Tip 2+stres hattı Tip 9-Homeopatik remedi ilişkisi …….…….…..…..…..49

Tablo 6.3.5 Tip 3 için yapılan repertorizasyonlar sonucu çıkan remedilerin sıralaması……50

Tablo 6.4.1 Ana mizaç sağlıksız Tip 4 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler... 51

Tablo 6.4.2 Ana mizaç sağlıksız Tip 4 + stres hattı Tip 2-Homeopatik remedi ilişkisi ……52

Tablo 6.4.3 Ana mizaç sağlıksız Tip 4 + Kanat mizaç Tip 5+stres hattı Tip 2-Homeopatik remedi ilişkisi……53

Tablo 6.4.4 Ana mizaç sağlıksız Tip 4 + Kanat mizaç Tip 3+stres hattı Tip 2-Homeopatik remedi ilişkisi……55

Tablo 6.4.5 Tip 4 için yapılan repertorizasyonlar sonucu çıkan remedilerin sıralaması……56

Tablo 6.5.1 Ana mizaç sağlıksız Tip 5 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler....56

Tablo 6.5.2 Ana mizaç sağlıksız Tip 5 + stres hattı Tip 7-Homeopatik remedi ilişkisi ……57

Tablo 6.5.3 Ana mizaç sağlıksız Tip 5 + Kanat mizaç Tip 4+stres hattı Tip 7-Homeopatik remedi ilişkisi ……58

Tablo 6.5.4 Ana mizaç sağlıksız Tip 5 + Kanat mizaç Tip 6+stres hattı Tip 7-Homeopatik remedi ilişkisi ……59

Tablo 6.5.5 Tip 5 için yapılan repertorizasyonlar sonucu çıkan remedilerin sıralaması……61

Tablo 6.6.1 Ana mizaç sağlıksız Tip 6 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler ...61

Tablo 6.6.2 Ana mizaç sağlıksız Tip 6 + stres hattı Tip 3-Homeopatik remedi ilişkisi ……62

Tablo 6.6.3 Ana mizaç sağlıksız Tip 6 + Kanat mizaç Tip 5+stres hattı Tip 3-Homeopatik remedi ilişkisi ……63

Tablo 6.6.4 Ana mizaç sağlıksız Tip 6 + Kanat mizaç Tip 7+stres hattı Tip 3-Homeopatik remedi ilişkisi ……64

Tablo 6.6.5 Tip 6 için yapılan repertorizasyonlar sonucu çıkan remedilrin sıralaması……....66

Tablo 6.7.1 Ana mizaç sağlıksız Tip 7 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler. ..66

Tablo 6.7.2 Ana mizaç sağlıksız Tip 7 + stres hattı Tip 1-Homeopatik remedi ilişkisi ……..……...…….……67

Tablo 6.7.3 Ana mizaç sağlıksız Tip 7 + Kanat mizaç Tip 8+stres hattı Tip 1-Homeopatik remedi ilişkisi …….…….....68

Tablo 6.7.4 Ana mizaç sağlıksız Tip 7 + Kanat mizaç Tip 6+stres hattı Tip 1-Homeopatik remedi ilişkisi …….……..…...70

Tablo 6.7.5 Tip 7 için yapılan repertorizasyonlar sonucu çıkan remedilerin sıralaması……71

Tablo 6.8.1 Ana mizaç sağlıksız Tip 8 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler ...72

Tablo 6.8.2 Ana mizaç sağlıksız Tip 8 + stres hattı Tip 5-Homeopatik remedi ilişkisi ……..…….……..73

Tablo 6.8.3 Ana mizaç sağlıksız Tip 8 + Kanat mizaç Tip 9+stres hattı Tip 5-Homeopatik remedi ilişkisi…….…. ….74

Tablo 6.8.4 Ana mizaç sağlıksız Tip 8+ Kanat mizaç Tip 7+stres hattı Tip 5-Homeopatik remedi ilişkisi …….…..…….....75

Tablo 6.8.5 Tip 8 için yapılan repertorizasyonlar sonucu çıkan remedilerin sıralaması……76

Tablo 6.9.1 Ana mizaç sağlıksız Tip 9 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler…77

Tablo 6.9.2 Ana mizaç sağlıksız Tip 8 + stres hattı Tip 5 -Homeopatik remedi ilişkisi ……78

Tablo 6.9.3 Ana mizaç sağlıksız Tip 9 + Kanat mizaç Tip 8+stres hattı Tip 6-Homeopatik remedi ilişkisi …….....79

Tablo 6.9.4 Ana mizaç sağlıksız Tip 9 + Kanat mizaç Tip 1+stres hattı Tip 6-Homeopatik remedi ilişkisi ……..….....81

Tablo 6.9.5 Tip 9 için yapılan repertorizasyonlar sonucu çıkan remedilerin sıralaması……82

Tablo 6.10.1: Homeopatik rubrikler ile kişilik tipleri arasındaki ilişki……....83

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 4.1 Enneagram şeması …….…….……17

Şekil 6.1.1 Sağlıksız seviyede Tip 1- Homeopatik remedi ilişkisi…..…… 35

Şekil 6.1.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 1 + stres hattı Tip 4-Homeopatik remedi ilişkisi…….….37

Şekil 6.1.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 1 + Kanat mizaç Tip 2+stres hattı Tip 4-Homeopatik remedi ilişkisi…….……..…...38

Şekil 6.1.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 1 + Kanat mizaç Tip 9 +stres hattı Tip 4-Homeopatik remedi ilişkisi……..……..…….…....40

Şekil 6.2.1 Sağlıksız seviyede Tip 2-Homeopatik remedi ilişkisi …….…...….....41

Şekil 6.2.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 2 + stres hattı Tip 8-Homeopatik remedi ilişkisi …….……....42

Şekil 6.2.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 2 + Kanat mizaç Tip 3+stres hattı Tip 8-Homeopatik remedi ilişkisi…….…….....44

Şekil 6.2.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 2 + Kanat mizaç Tip 1 +stres hattı Tip 8-Homeopatik remedi ilişkisi…….…….....45

Şekil 6.3.1 Sağlıksız seviyede Tip 3 – Homeopatik remedi ilişkisi…….…….....46

Şekil 6.3.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 3 + stres hattı Tip 9-Homeopatik remedi ilişkisi……..……..….....48

Şekil 6.3.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 3 + Kanat mizaç Tip 4+stres hattı Tip 9-Homeopatik remedi ilişkisi……..…….…….....49

Şekil 6.3.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 3 + Kanat mizaç Tip 2 +stres hattı Tip 9-Homeopatik remedi ilişkisi……..…….…….....50

Şekil 6.4.1 Sağlıksız seviyede Tip 4-Homeopatik remedi ilişkisi…….……..….....51

Şekil 6.4.2 Sağlıksız seviyede ana mizaç Tip 4 + stres hattı Tip 3-Homeopatik remedi ilişkisi …….……....53

Şekil 6.4.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 4 + Kanat mizaç Tip 5+stres hattı Tip 2-Homeopatik remedi ilişkisi …….…..….....54

Şekil 6.4.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 4 + Kanat mizaç Tip 5 +stres hattı Tip 2-Homeopatik remedi ilişkisi …….…....…...55

Şekil 6.5.1 Sağlıksız seviyede Tip 5-Homeopatik remedi ilişkisi……..…..……..57

Şekil 6.5.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 5 + stres hattı Tip 7-Homeopatik remedi ilişkisi……..…...58

Şekil 6.5.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 5 + Kanat mizaç Tip 4+stres hattı Tip 7-Homeopatik remedi ilişkisi……..……....59

Şekil 6.5.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 5 + Kanat mizaç Tip 6 +stres hattı Tip 7- Homeopatik remedi ilişkisi ……..…..……60

Şekil 6.6.1 Sağlıksız seviyede Tip 6-Homeopatik remedi ilişkisi …..…….…..….62

Şekil 6.6.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 6 + stres hattı Tip 3-Homeopatik remedi ilişkisi ……..……...63

Şekil 6.6.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 6 + Kanat mizaç Tip 3+stres hattı Tip 7-Homeopatik remedi ilişkisi……...…….…….…….64

Şekil 6.6.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 6 + Kanat mizaç Tip 3 +stres hattı Tip 5-Homeopatik remedi ilişkisi…….…..……...65

Şekil 6.7.1 Sağlıksız seviyede Tip 6-Homeopatik remedi ilişkisi ……...……67

Şekil 6.7.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 6 + stres hattı Tip 1-Homeopatik remedi ilişkisi……..…….…..…....68

Şekil 6.7.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 7 + Kanat mizaç Tip 6+stres hattı Tip 1-Homeopatik remedi ilişkisi ……..……...69

Şekil 6.7.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 7 + Kanat mizaç Tip 8 +stres hattı Tip 1-Homeopatik remedi ilişkisi ……..…..……..71

Şekil 6.8.1 Sağlıksız seviyede Tip 8-Homeopatik remedi ilişkisi……..…….…….....72

Şekil 6.8.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 8 + stres hattı Tip 5-Homeopatik remedi ilişkisi……..……73

Şekil 6.8.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 8 + Kanat mizaç Tip 7+stres hattı Tip 5-Homeopatik remedi ilişkisi……..……75

Şekil 6.8.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 8 + Kanat mizaç Tip 9 +stres hattı Tip 5-Homeopatik remedi ilişkisi…….…….....……76

Şekil 6.9.1 Sağlıksız seviyede Tip 9-Homeopatik remedi ilişkisi…….…….....78

Şekil 6.9.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 8 + stres hattı Tip 6-Homeopatik remedi ilişkisi…….…….....79

Şekil 6.9.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 9 + Kanat mizaç Tip 1+stres hattı Tip 6-Homeopatik remedi ilişkisi …….....80

Şekil 6.9.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 9 + Kanat mizaç Tip 8 +stres hattı Tip 6-Homeopatik remedi ilişkisi …….…….…….....82

Şekil 6.10.1 Homeopatik rubrikler ile kişilik tipleri arasındaki ilişkiyi görsel olarak özetleyen ısı haritası……..……..……85

Şekil 6.10.2 Ayırt edici sınırlı ve belli sayıda rubrikleri içeren ve kişilik tiplerini saptayan karar ağacı……...……...112

Şekil 6.11.1 Homeopatik remedilerin kişilik tipleri ile ilişkisini ve öncelik derecesini özetleyen ısı haritası……...…….88

Şekil 6.11.2 Kişilik tipleri ile olan ilişkiye dayanarak homeopatik remedilerin kümelenmesi……..…….89

Şekil 6.11.3 Homeopatik remediler ile olan ilişkiye dayanarak kişilik tiplerin kümelenmesi……..……..…90

Şekil 6.11.4 Tüm analizlerde ilk beş sıralamasında yer alan remedilerin görülme sıklığı……...……...90

1. ÖZET

BÜTÜNCÜL TIP KAPSAMINDA ENNEAGRAM KİŞİLİK TİPLERİ VE HOMEOPATİK YAPISAL REMEDİLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI

Bütüncül tıp; beden, zihin ve ruhun bir bütün olarak ele alınması gerektiğini savunan bir sağlık yaklaşımıdır. Enneagram, 9 kişilik tipini sağlıklı, ortalama ve sağlıksız durumlarında inceleyen dinamik bir kişilik tipoloji sistemidir. Homeopati, Dr. Samuel Hahnemann tarafından kurulmuş hastayı değerlendirirken zihin yapısını da bütüncül bir bakış açısıyla ele alan bir tedavi sistemidir. Çalışmamızda Enneagram kişilik tipleri ile homeopatik remedilerin zihin bulguları arasındaki ilişkinin araştırılması amaçlandı. Bunun için enneagram kişilik tiplerinin sağlıksız seviyede, stres hattında ve her iki kanat için ayrı ayrı stres hattında ortaya çıkardıkları kişilik özellikleri, homeopatik açıdan birer zihin semptomu olarak ele alınarak homeopatik bir yazılım olan Radar Opus ile analiz edildi. Elde edilen bulgular ayrı ayrı incelenerek yorumlandı. Bu çalışmada 9 ana mizaç için 62 adet ve 27 stres hattı için toplam 399 adet rubrik analize dahil edildi. Analiz sonucunda çıkan remedilerin çoğunun polikrest olduğu ve stres hattına gittikçe sifilitik remedilerin ortaya çıktığı dikkat çekti. İlave olarak 2 çeşit istatistiksel analiz yapıldı. Homeopatik rubrikler ile kişilik tipleri arasındaki ilişkinin yanısıra kişilik tipleri ile homeopatik remediler arasındaki ilişki özetlendi ve irdelendi. Analizlerde kullanılan metodoloji kapsayıcı bir yaklaşımla araştırma konusuna yeni bakış açısı getirildi. Homeopatik tedavi için başvuran hastalara uygulanacak enneagram kişilik testi ile detaylı bir ön bilgi almak, homeopatın anemnezini derinleştirmesi açısından faydalı olabilecektir. Enneagram yaklaşımının sunduğu bilgiler ışığında hastanın zihin ve duygusal özellikleri de daha doğru bir şekilde değerlendirilecek ve böylece hastayı bütüncül olarak ele alabilmek kolaylaşacaktır. Bu çalışma ile elde edilen bulguların klinik uygulamalarda homeopatların hastalarını değerlendirmelerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Bütüncül tıp, enneagram, homeopati, stres hattı, yapısal remedi

2. ABSTRACT

INVESTIGATING THE RELATIONSHIP BETWEEN ENNEAGRAM PERSONALITY TYPES AND HOMEOPATHIC CONSTITUTIONAL REMEDIES IN THE CONTEXT OF HOLISTIC MEDICINE

Holistic medicine is an approach to health argues that the body, mind and spirit should be treated as a whole. Enneagram is a dynamic personality typology system that examines 9 personality types in their healthy, average and unhealthy states. Homeopathy is a treatment system founded by Dr. Samuel Hahnemann that considers the mind structure from a holistic perspective while . In our study, we aimed to investigate the relationship between Enneagram personality types and mental findings of homeopathic remedies. For this purpose, the personality traits of Enneagram personality types at the unhealthy level, at the stress line and at the stress line for both wings were considered as mind symptoms from a homeopathic perspective and analyzed with Radar Opus, a homeopathic software. The findings were analyzed and interpreted. In this study, 62 rubrics for 9 main temperaments and 399 rubrics for 27 stress lines were included in the analysis. As a result of the analysis, it was noteworthy that most of the remedies were polychrest and syphilitic remedies emerged as we went to the stress line. In addition, 2 types of statistical analysis were performed. The relationship between homeopathic rubrics and personality types as well as the relationship between personality types and homeopathic remedies were summarized and analyzed. The methodology used in the analyses brought a new perspective to the research topic with an inclusive approach. The enneagram personality test, may be useful to obtain detailed preliminary information in order to deepen the anamnesis of the homeopath. In the light of the information provided by the enneagram approach, the mental and emotional characteristics of the patient will be evaluated more accurately, thus facilitating a holistic approach to the patient. It is thought that the findings obtained in this study will contribute to the evaluation of homeopaths in clinical practice.

Keywords: Constitutional remedy, enneagram, holistic medicine, homeopathy, stress line

3. GİRİŞ VE AMAÇ

Bütüncül (holistik) tıp; beden, zihin ve ruhun birbirine bağlı olduğunu ve bir bütün olarak ele alınması gerektiğini savunan bir sağlık yaklaşımıdır (1). Hipokrat'ın "Bir kişinin ne çeşit hastalığı olduğunu bilmektense ne çeşit bir kişinin hasta olduğunun bilmek daha önemlidir." aforizması holistik bakış açısını yalın bir şekilde açıklamaktadır. Holistik felsefe bireysellik üzerinden şekillenmiştir ve insanın sahip olduğu beden, zihin ve ruh boyutlarının her birinin kendine özgü ve tek olduğunu söylemekle birlikte bu üç boyutun birbirine bağlı ve ilişkili olduğunu kabul eder (2) .

Enneagram sözcüğü Yunanca "dokuz" anlamına gelen ennea ve "noktalar" anlamına gelen grammos sözcüklerinden türetilmiştir (3). İlk olarak Oscar Ichazo (1931-2020) tarafından kadim geleneklerin bir araya getirilmesinden ortaya çıkmıştır (4). Ichazo yıllar boyunca geliştirdiği fikirlerini ve edindiği bilgileri yaymak için Arica okulunu kurmuştur. Claudio Naranjo ve John Lilly gibi tanınmış psikolog ve yazarlardan oluşan Amerikalı bir grup, kendini tanıma yöntemlerini öğrenmek üzere Ichazo ile çalışmaya başlamışlar ve sistemin temelleri üzerinde çalışmalar yapmışlardır (4). Batının Enneagramı öğrenmesi ise filozof George Ivanovich Gurdjieff (1877-1949) ile olmuştur.

Enneagram dinamik bir kişilik tipolojisi olmasıyla beraber kişinin kendini ve diğer insanları doğru tanımasını sağlayan bir sistemdir. Enneagram, farklı temel arayışlara, düşünme, hissetme ve eyleme geçme kalıbına sahip dokuz kişilik tipini sağlıklı, ortalama ve sağlıksız durumlarında inceleyen bir sistemdir. Her bir tip ve bu tiplerin sağlıklı, ortalama ve sağlıksız durumları için kapsamlı ve bütüncül bir çerçeve ortaya koyar.

Enneagram, çevreye uyum sürecinde çocukluktan itibaren gelişen duygusal, bilişsel ve davranışsal otomatik ve tekrarlayıcı kalıpların tanılanması ve doğru bir şekilde açıklanması yoluyla kişinin kendini ve başkalarını anlamasını geliştirmeyi amaçlayan kültürler arası bir insan modelidir (5).

Enneagram; kişilik tiplerini dünyaya bakış açılarına, olayları algılama ve tepki verme şekillerine, güdülenme ve alışkanlık yöntemlerine göre 9 ayrı tip ile kategorize eder. Bu tipler; Tip 1: Mükemmeliyetçi, Tip 2: Sitemkâr verici/Yardımcı, Tip 3:

Başaran/Başarılı, Tip 4: Traji-romantik/Bireyci, Tip 5: Gözlemci/Araştırmacı, Tip 6: Sadık sorgulayıcı/, Tip 7:Ehl-i keyif/Hevesli, Tip 8: Reis/Meydan okuyan , Tip 9: Barışçı olarak tanımlanır (3,4). Numaralarla belirtilmiş kişilik tiplerinin hiçbirinin diğerine üstünlüğü yoktur.

Homeopati 250 yıl önce Alman Kimyager ve Tıp Doktoru Christian Friedrich Samuel Hahnemann (1755-1843) tarafından "Benzer benzeri iyileştirir" prensibi üzerine kurulmuş bir tıp sistemidir. Benzerlik ilkesi tarihte Hipokrat tarafından da konu edilmiştir.

Homeopati tüm Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) bölgelerinde yaygın olarak kullanılan bir tamamlayıcı tıp yöntemidir. Günümüzde sadece Avrupa ülkelerinde değil, aynı zamanda Güney Asya ülkeleri ile Kuzey ve Güney Amerika ülkelerinde de yaygınlaşmıştır (6). Homeopati 2014 yılında ülkemizde yürürlüğe giren Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Yönetmeliği ile, icra edilebilecek Geleneksel ve Tamamlayıcı tıp dalları arasında yer almaktadır. Bu yönetmelikte homeopati uygulamasının kimler tarafından ve nerelerde yapılabileceğinin detayları yer almaktadır (7).

Homeopati hastayı beden, zihin ve ruh olmak üzere tüm katmanlarıyla bütüncül bir bakış açısıyla ele alır. Kişi her ne şikâyetle gelmiş olursa olsun homeopatın yaklaşımı her vakada aynıdır: fiziksel şikâyetlerin etraflıca irdelenmesi, hastanın mental durumuna yönelik detaylı sorgulamalar ve duygusal durumunu ortaya çıkartmaya yönelik araştırmalar yapmaktır. Üç katmanın değerlendirilmesi sonucunda belirlenen semptomlar analiz edilir. Bu analiz, semptomların homeopati diline çevrilmesi olarak tanımlayabileceğimiz rubrik hâllerinin yazılı olduğu Repertori kitapları ile ya da homeopatik bir yazılım programı vasıtası ile yapılabilir. Repertorizasyon denilen bu analiz sonucu, hastanın semptomlarına en çok uyan homeopatik ilaç yani remedi seçilir ve kullanması için hastaya verilir. Remedinin nasıl ve ne sıklıkta kullanılacağı hastaya ve hastalığa göre homeopat tarafından belirlenir. Akut hastalıklarda remedinin tekrar edilmesi sık görülürken kronik hastalıkların tedavisinde daha seyrektir (8) .

Yapısal remedi kavramı homeopatlar tarafından birden fazla şekilde kullanılmaktadır. Akut hastalık döneminde ortaya çıkmış olan, o hastalığa ait değişiklikleri dikkate almaksızın, bir hastanın ruhsal ve fiziksel verilerini uzun süreli

olarak ve bütüncül şekilde kapsayan remedi anlamında kullanılması tezimizde tercih ettiğimiz “Yapısal Remedi” bağlamıdır (9).

Hastanın karakter, kişilik ve mizacı hakkındaki bilgiler vakayı bireyselleştirebilmek ve bütün olarak hastaya en çok benzeyen remediyi bulabilmekte en az fiziksel özellikler kadar önem arz etmektedir.

Bu noktada farklı karakter özelliklerine sahip kişilerle yapılan anemnez görüşmeleri çeşitli zorluklar içerebilmektedir. Bazı hastalar homeopati uzmanını doğru remediye götürecek duygusal ve mental durumlarıyla ilgili gerçek bilgileri vermekten kaçınabilmekte bazen ise homeopati uzmanını yanıltabilmektedirler. Bu durum doğru remedi seçimi için sorun oluşturmakta ve kişilerin iyileşmeleri önünde doğrudan bir engel teşkil etmektedir. Çoğu zaman hastanın şikâyetini anlatış biçimi yani mizacı homeopat için hastanın şikâyetinden daha önemlidir (9).

Homeopatik tedavi yaklaşımında zihin bulguları çok belirgin olmaları durumunda vakadaki en önemli semptomlardır (10) ve reçetelendirmede önemi büyüktür. Remediler arasında zihin bulguları yönünden bir sınıflandırma olması, uygulayıcı açısından kolaylık sağlayabilir. Bu konuda öncelikli olarak sınıflandırmanın neye göre yapılacağı belirlenmelidir. Çalışmamızda zihinsel bulgular açısından bir sınıflandırma yapma konusunda potansiyeli olabileceğini düşündüğümüz enneagram kişilik tipleri ile, homeopatik yapısal remediler arasındaki ilişkinin araştırılması gerektiğine yoğunlaştık. Literatürü incelediğimizde homeopatik yapısal remediler&enneagram kişilik tipleri arasındaki ilişkiyi araştırmaya yönelik metodolojik bir çalışma henüz yoktur. Çalışmamızın literatüre özgün bir değer katacağı ve yeni bir bakış açısı getireceği umulmaktadır. Ayrıca homeopati ile ilgilenen kişiler için pratik bir yaklaşım sunacağı düşünülmektedir.

4. GENEL BİLGİLER

4.1 Bütüncül (Holistik) Tıp

4.1.1 Tanım

Günümüzde çok büyük hacimlere ulaşmış olan bilgi birikimi karşısında insanlar, mesleki ve kişisel tercihleri doğrultusunda bölünen ilgi alanlarında uzmanlaşma yoluna gitmiştir. Ancak belli bir konuda uzmanlaşmak, karmaşık bütünü görmekte yetersiz kalmayı doğurabilir. Hastaya yaklaşımda uzmanlık alanlarıyla değerlendirme yapmak, uzmanlar arasında konsültasyon ihtiyacı doğurur ve bu süreç teşhis ve tedavide gecikmeler yaşanmasına yol açabilir (11).

Geleneksel tabir ile "ilm-i küll" yani bütüncül bakış ile anlatılan kavram dünyayı bir bütün olarak anlamaya imkân verir. Parçalara ayırmadan, külli yani bütüncül bir bakış açısı ile yaklaşır. Tıbbi terminolojide kullanılan Bütüncül Tıp kavramı kişiye sadece biyolojik anlamda yaklaşmanın ötesinde psikolojik ve sosyal olarak sahip olduğu özellik ve durumla birlikte ele almayı içerir (11). Yani kişiyi bedeni, zihni ve ruhu ile bütün olarak değerlendirir. Ortaya çıkmış olan hastalığa yaklaşımda ve tedavide, bu üç boyutu birlikte değerlendirmeye katar. Çevresel koşulların hastalık oluşumuna katkısı da Bütüncül Tıp yaklaşımı açısından önem teşkil etmektedir.

4.1.2 İlgili kavramlar

4.1.2.1 Geleneksel tıp

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'nün tanımına göre Geleneksel Tıp (Traditional Medicine) "Farklı kültürlere özgü teorilere, inançlara ve deneyimlere dayanan, açıklanabilir olsun ya da olmasın, sağlığın korunmasının yanı sıra fiziksel ve zihinsel hastalıkların önlenmesi, teşhisi, iyileştirilmesi veya tedavisinde kullanılan bilgi, beceri ve uygulamaların toplamıdır." (12).

Geleneksel tıp bilgileri nesilden nesile sözel olarak aktarılabilmektedir. Belirli tedaviler için uzmanlaşmış aileler tarafından öğretilebildiği gibi resmî olarak öğreten üniversitelerden de öğrenilebilmektedir. Bir tıbbi sistem, ortaya çıktığı ülkede uygulandığında geleneksel olarak adlandırılmaktadır (13). Geleneksel tıp tabirinin bazı kaynaklarda ana akım sağlık hizmetlerinin yerine kullanıldığını da görmekteyiz.

4.1.2.2 Tamamlayıcı tıp

"Tamamlayıcı tıp" veya "Alternatif tıp" terimleri, o ülkenin kendi geleneğinin veya geleneksel tıbbının bir parçası olmayan ve baskın sağlık bakım sistemine tam olarak entegre edilmemiş geniş bir sağlık bakım uygulamaları kümesini ifade eder. Bazı ülkelerde geleneksel tıp ile birbirinin yerine kullanılmaktadır (12).

Tamamlayıcı ve alternatif kelimeleri ana akım tıp yaklaşımına ek olarak kabul edilen sağlık hizmetlerini ifade eder. Birçok uygulayıcının iki alanda da sertifikası varken ana akım tıp ve tamamlayıcı tıp uygulamalarının yasal statüleri birçok ülkede eşdeğerdir (13).

4.1.2.3 Alternatif tıp

ABD Ulusal Tamamlayıcı ve Bütünleyici-Bütünleştirici Sağlık Merkezine (NCCHI) göre tıbbi tedaviye ilave edilen sağlık yaklaşımları, uygulandıkları ülkedeki ana akım sağlık uygulamaları ile kullanılıyorsa tamamlayıcı, ana akım sağlık yaklaşımı yerine kullanılıyorsa alternatif olarak kabul edilmektedir.

Konvansiyonel tıbbın dışında kalan sağlık ve bakım yöntemleri, Dünya Sağlık Örgütü tarafından CAM (Complemantary&Alternative Medicine) olarak tanımlanmaktadır. Ülkemizde 27 Ekim 2014 tarihinde Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren *Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp (GETAT) yönetmeliği* ile bu yöntemlerin kimler tarafından nerelerde uygulanabileceği ve detayları düzenlenmiş ve yönetmelikte adı geçen 15 uygulama GETAT uygulaması olarak yasal hâle gelmiştir (14). Ülkemizde yasal olan GETAT uygulamaları: Akupunktur, Apiterapi, Fitoterapi, Hipnoz, Sülük uygulaması, Homeopati, Kayropraktik, Kupa uygulaması, Larva uygulaması, Mezoterapi, Proloterapi, Osteopati, Ozon uygulaması, Refleksoloji, Müzik terapi olarak GETAT Yönetmeliğinde belirtilmiştir.

4.1.2.4 Kadim tıp

Kadim Tıp, 18. yüzyılın sonlarına ve 19. yüzyıla karşılık gelen modernleşme ve modern tıpla biten, hastalıkların önlenmesi ve tedavisi amacıyla yapılan uygulamaları ve teknikleri içeren süreç kastedilmektedir (15).

Kadim tıpta, hastalıkların ve sağlık sorunlarının doğaüstü güçler, enerjiler veya dengesizliklerle ilişkilendirildiği düşünülürdü. Tedaviler genellikle doğal maddelerin (bitkiler, mineraller, hayvanlar) kullanılması, masaj, akupunktur, hipnoz, dua ve ritüeller gibi yöntemleri içeriyordu.

4.1.2.5 İntegratif tıp

İntegratif sağlık kavramı, bir organı ya da sistemi tedavi etmenin ötesinde kişiyi bütün olarak tedavi etmenin faydasına dikkat çekerek geleneksel ve tamamlayıcı sağlık yaklaşımlarını koordineli şekilde bir araya getirerek bakım vermeyi amaçlar (16).

4.1.2.6 Doğal tıp

Naturopati olarak da adlandırılan Doğal Tıp 19. yüzyılda Avrupa'da bilinirliği artmış, geleneksel uygulamaları da içeren birçok farklı tedavi yaklaşımını bir araya getiren bir uygulamadır (17).

Diyet, egzersiz terapileri, bitkisel takviyeler, homeopati, manipülatif tedaviler, detoks ve psikoterapi gibi pek çok yaklaşım, naturopatlar tarafından hastanın ihtiyacına göre tedaviye dahil edilebilmektedir (17).

4.1.2.7 Enerji tıbbı

Enerji tıbbı, insana yalnızca fiziksel beden olarak bakmaz, enerji, frekans ve titreşim temelli bir yapı olduğunu var sayar (18).

Ülkemizde Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp uygulamaları arasında yer alan Homeopati ve Akupunktur da enerji tıbbı olarak değerlendirilmektedir. Homeopati, tedavide kullanılan remediler vasıtasıyla içeriğinde var olan maddenin enerjisi ile organizmadaki (insan, hayvan ya da bitki) enerji dengesizliklerini tedavi etmeye çalışır. Bunu yaparken, vücudun kendi kendini iyileştirme mekanizmasını uyarmayı hedefler. Akupunktur ise vücutta, sağlıklı olma hâlini sağlayan ve Qi (çi) olarak adlandırılan bir enerji akışı olduğu ve bu akışın bozulmasının hastalıklara yol açabileceği üzerine kuruludur. Akupunktur tedavisinde de amaç bozulan enerji akışının dengesini yeniden sağlamaktır (19).

4.1.2.8 Allopatik tıp yaklaşımı

Allopati kelimesi, Yunanca *farklı* anlamına gelen *allos* kelimesi ile *hastalık* anlamına gelen *pathos* kelimelerinin birleşmesinden oluşmuştur. Tıbbi terminolojide kullanımında ise bir hastalığı, ortaya çıkardığı semptomların, zıttı yönünde etki eden ilaçlarla tedavi edilmesi anlamına gelmektedir. Ateşli ve terleyen yani sıcak ve nemli durumdaki hastaya allopatik yaklaşımla tersi olan soğuk ve kuru ile tedavi edilmesi örnek olarak verilebilir.

Allopatik Tıbba, Batı Tıbbı, Biyotıp, Bilimsel Tıp veya Modern Tıp da denmektedir ve güncel olarak aktif kullanımda olan ana akım tıbbi uygulamaları kapsamaktadır (13).

4.1.2.9 Homeopatik tıp yaklaşımı

Homeopati Yunanca *benzer* anlamına gelen *homeos* ve *acı/ızdırap* anlamına gelen *pathos* kelimelerinden oluşmuştur. Sağlıklı kişide ortaya çıkardığı belirli semptomların, o bulguları ortaya çıkaran hastayı iyileştirmek için verilmesi prensibine dayanır. Homeopatik yaklaşıma örnek olarak ağrılı, ödemli ve kızarık eklem tedavisinde benzer tabloya neden olabilen arı iğnesi uygulanmasını verebiliriz. Homeopatik yaklaşımda hasta sadece fiziksel şikâyetleri ile ele alınmaz, mental/duygusal ve fiziksel düzlemde ortaya koyduğu semptomların hepsi bütün olarak değerlendirmeye alınır. Homeopatide amaç, organizmanın kendi kendisini iyileştirebilmesi için gerekli mekanizmaları aktive etmek ve böylece iyileştirmenin gerçekleşmesini sağlamaktır (8).

4.1.2.10 Bireyselleştirilmiş tıp

Bireyselleştirilmiş tıp, hastalıkların erken tespiti, yeni ve hastalık önleyici tedavileri geliştirme hedefli bir tıp sistemidir. Bunları ise kişilerin genlerindeki, yaşam tarzı ve çevresel faktörlerindeki farklılıkları dikkate alarak yapmaktadır. Bu durum, hastaya uygun ve hastalığı için etkili olacak, aynı zamanda komplikasyonlarının en aza indirilebileceği güvenli ve etkili bir tedaviyi belirleme imkânı sunmaktadır. Örneğin verilen ilaca beklenen cevabı hastaların %50'si verirken ölümcül ilaç yan-etki reaksiyonları riskiyle tedaviyi alanların hepsi karşı karşıya kalmaktadır.

Bireyselleştirilmiş tıp yeni bir yaklaşımdır ve daha çok onkoloji alanında ilerlemeye devam etmektedir (20,21).

Buna karşın genelleştirilmiş tıp hastalıkların tedavisinde kişilerin genlerindeki ya da yaşam tarzı-çevresel faktörler gibi etkenleri dikkate almadan aynı hastalık için aynı tedaviyi planlar. Bu ise tedavinin güvenilirliği için sorun olabilmektedir.

4.2 Bütüncül Tıp ve Bireyselleştirme

4.2.1 Geleneksel tıpta bireyselleştirmeye yaklaşım

İnsan çok boyutlu ve katmanlı dinamik bir sistemdir. İnsanın kendini tanıma isteği bu fevkalade yapıya anlam getirebilmek içindir. Bu sebeple tarih boyunca çeşitli sınıflandırma çabaları içine girilmiştir.

4.2.1.1 Üçlü sistemler

4.2.1.1.1 Ayurvedik tıp ve tridoşa kavramı

Ayurveda, Hindistan'ın geleneksel tıp sistemidir ve kökeni 10. yüzyıla uzanmaktadır. Kelime anlamı olarak Sanskritçe *yaşam* anlamına gelen *ayush* kelimesi ile *bilim* anlamına gelen *veda* kelimelerinin birleşmesinden oluşmuştur ve *Yaşam Bilimi* demektir. Ayurveda bir tıp sistemi olmasının dışında bir yaşam tarzı olarak değerlendirilmektedir. Beden zihin ve ruhun bir uyum içinde olması gerektiğini savunur. Bu tıp sistemi Güney Asya'da yaygın olarak uygulanmaktadır (13).

Ayurvedik tıp, canlı türlerinin yaşamı için gerekli olduğuna inanılan Tridoşa teorisine dayanır. Evrende ateş, hava, su, toprak ve eter (boşluk, uzay) olmak üzere beş temel element vardır ve doşalar bu elementlerin birleşimiyle oluşmaktadırlar. Vata doşa, hava ve eter elementlerini içeren bir doşadır ve hareket, dolaşım ve atıkların atılması gibi işlevlerle ilişkilendirilir. Güç sembolüdür. Pita doşa, ateş ve su elementlerini içeren bir doşadır ve sindirim, metabolizma ve enerji üretimiyle ilişkilidir. Yönetim sembolüdür. Kapha doşa, su ve eter elementlerini içeren bir doşadır ve yapısal stabilite, büyüme, depolama ve bağışıklık gücü sağlar (22,23). Ayurveda'ya göre doşaların dengede olmadığı durumlarda hastalıklar ortaya çıkar. Tedavi ise yeniden bu dengenin sağlanması ile meydana gelir. Ayurvedada tedavi için şifalı

banyo uygulamaları, diyet, masaj, yoga, egzersiz ve bitkisel ilaçlar kullanılır ve gerekli durumlarda yaşam tarzı değişiklikleri önerilir.

4.2.1.2 Dörtlü sistemler

4.2.1.2.1 Yunani tıp

Yunani tıp Hipokrat'ın dört humor teorisine dayanır. Galen, Razi ve İbn-i Sina Yunani tıptan büyük ölçüde etkilenmişlerdir. Yunani tıp uygulayıcıları, hastalıkların teşhisinde humoral patoloji (24) prensiplerini kullanarak hastalığın temel nedenlerini belirlemeye çalışır ve tedavi yöntemlerini bu nedenlere uygun olarak belirler. Tedavide, vücuttaki dört sıvının dengeye getirilmesi amaçlanır.

4.2.1.2.2 Hipokrat-ahlat-ı erbaa

Hipokrat (M.Ö. 460-377) Ege adalarından Cos adasında (İstanköy) yaşamış dönemin büyük hekimidir. Tıp felsefesi dünyayı 1500 yıl kadar etkilemiştir. En önemlileri "Havalar, sular, beldeler", "Aforizma", "Salgınlar kitabı", "Kırık çıkıklar", "Hipokrat andı" olan yaklaşık 60 tane kitabı günümüze ulaşmıştır. Hipokrat'ın tıp tarihine bıraktığı bir diğer önemli değer tıp etik ilkeleridir. Hâlen tıp fakültelerinden mezun olan doktor adayları "Hipokrat Andı" denilen bu etik değerler üzerine söz verip mesleğe atılırlar. Kendisinden önceki tıp inanışında var olan hastalıkların sebebinin kötü ruhlar ve günahlar olduğu düşüncesine yeni bir bakış açısı getirmiş ve vücudun içindeki değişikliklerin hastalık sebebi olduğunu ortaya koymuştur. Hava, soğuk, sıcak, rüzgâr, yiyecek ve içeceklerin hastalıklara sebep olan dış etkenler olduğunu söylemiştir. Hastalıkların sebepleri ile ilgili geliştirdiği bu düşünceler Ahlat-ı erbaa (Unsurlar teorisi, Hıltlar nazariyesi, Humoral patoloji) isimleriyle teorileşmiş ve kendisinden sonraki hekimler tarafından kabul görüp geliştirmeye devam edilmiştir (25).

Ahlat-ı Erbaa teorisine göre bedende mevcut olan dört sıvı vardır. Bu sıvılardan kan kalpte, balgam beyinde, sarı safra karaciğerde ve kara safra midede bulunur. Bu sıvıların kendilerine has nitelikleri vardır. Kan, sıcak ve nemli, balgam soğuk ve nemli, sarı safra sıcak ve kuru, kara safra ise soğuk ve kurudur. Bu sıvılar vücutta dengedeyse kişi sağlıklıdır. Bir ya da birkaçı az yahut fazlaysa bu durum kişide hastalığa yol açar (26).

4.2.1.2.3 Galen-dört mizaç

Antik çağda Hipokrat'tan sonra en büyük hekim olarak kabul edilen Galen (M.S. 129-200) felsefe, tıp ve anatomi eğitimleri almıştır. Hipokrat'ın humor teorisine mizaç fikrini ekleyerek geliştirmiştir. Dört temel vücut sıvısı olan kan, balgam, sarı safra ve kara safrayı 4 nitelik olan sıcak, soğuk, kuru ve ıslak ile ilişkilendirerek 4 mizacı ortaya koymuştur. Bilinen ilk kişilik tipolojisi olarak kabul edilir (27).

4.2.1.3 Beşli sistemler

4.2.1.3.1 Geleneksel Çin tıbbı-beş element teorisi

Geleneksel Çin Tıbbının (TCM) tarihi 8. yüzyıla kadar uzanmaktadır. Sağlık hâlinin devamı, hastalıkların önlenmesi ve iyileştirilmesi için dünyanın hemen her bölgesinde uygulanmaktadır. Geleneksel Çin Tıbbı, akupunktur, moksa, bitkisel ilaçlar, manuel terapiler, diyetler, egzersiz ve nefes tekniklerinin yer aldığı bir dizi uygulamayı kapsamaktadır (13).

Geleneksel Çin Tıbbında sistem doğadaki ve insan vücudundaki 5 temel element üzerinden kurulmuştur. Bu beş element metal, su, ağaç, ateş ve topraktır ve her biri bir mevsim, çevresel durum, yin ve yan organ, tat, duyu organı, doku ve duygu ile ilişkilendirilmiştir (28). Metal elementi sonbahar, azalma ve içe çekilişi, su elementi kış mevsimini, dinlenme ve büyüme öncesi hazırlığı, toprak elementi hasat, olgunluk ve ürün toplama zamanını, ağaç elementi ilkbaharı, büyüme ve gelişmeyi, ateş elementi yaz mevsimini ve aktif olma hâlini temsil eder (29).

Beş elementin birbirleriyle etkileşimde olduğu ve bir döngü oluşturduğu düşünülür. Bu döngü üzerindeki elementler kendisinden sonra geleni destekleyebilir, her element bir başkasını kontrol edip sınırlandırabilir: toprağın suyu emmesi, ateşin suyu söndürmesi buna örnektir. Elementlerden biri diğer bir elementi aşırı derecede sınırlar ve kontrol ederse diğer elementte zayıflığa ve yetersizliğe yol açabilir (29).

4.2.2 Bireyselleştirmenin zihin boyutu

4.2.2.1 Güncel psikoloji açısından kişilik, mizaç, karakter kavramları

4.2.2.1.1 Kişilik nedir?

Kişilik, doğuştan getirilen genetik özellikler ile sonradan çevreyle etkileşim vasıtasıyla edinilen özelliklerin toplamıdır. Bireyi diğerlerinden ayıran, kendine özgü, devamlılık arz eden ve kalıplaşmış özellikler bütünüdür (30). Kişilik süreklilik ve tutarlılık gösteren, kolay değişmeyen davranış örüntüleridir.

Bazı kuramcılar kişiliğin yaşam boyu gelişim gösterdiğini söylerken bazı kuramcılar ise yaşamın ilk yıllarının kişiliğin temel özelliklerinin oluşumunda önemli rol oynadığını ve bu özelliklerin zamanla değişime uğramadığını savunur (31).

4.2.2.1.2 Mizaç nedir?

Mizaç doğuştan geldiğine inanılan temel biyolojik eğilimlerdir (32) ve kişinin duygu, davranış, dikkat ve kendini ifade edişindeki özgün tarzını belirleyen bireysel farklılıklar olarak tanımlanır. Kişinin gelişimi devam ettikçe içinde bulunduğu çevre ve yaşadığı deneyimler mizacını etkilemekte ve mizacının dışavurumu da değişebilmektedir. Mizaç bir davranışın ne olduğuyla ilgilenmek yerine nasıl sergilendiğiyle ilgilidir (33).

Mizaç kişiliğin istikrarlı temel yapısıdır, kişinin sürekli kalıcı özellikleri ile geçici durumsal özellikleri arasındaki temel sürekliliği temsil eder (34).

4.2.2.1.3 Karakter nedir?

Karakter, bir durum karşısında kişinin nasıl davranacağını değerlendirmesini ve karar vermesini sağlayan önceden programlanmış bir olgudur. Kişinin eylemlerinde görülen tutarlılıktır ve kişisel inanç, ahlaki ve sosyal değerleri kapsar (35).

Kişinin karakteri aile, sosyal çevre, okul gibi sosyo-kültürel ortamlar içinde erken yaşlardan itibaren olgunlaşmaya ve şekillenmeye başlar. Karakter, kişilik özelliklerinin var olan değer yargılarıyla etkileşiminden oluşur (36). Kişiliğin kalıtımsal olmayan, dış dünyayla ilişkisi ile şekillenen ve zaman içinde değişim gösterebilen kısmıdır.

4.2.2.1.4 Fark ve benzerlikler

Günlük kullanımda "karakter", "kişilik" ve "mizaç" kelimelerinin birbirinin yerine kullanılabildiğine rastlamaktayız. Hem psikoloji alanında kullanılan birer terim olarak hem de halk dilinde kullanımları itibarıyla kişilik, karakter ve mizaç ifadeleri benzerlik ve farklılıklar içermektedir.

Kişilik psikolojisine katkılarıyla bilinen Amerikalı psikiyatrist ve genetikçi Claude Robert Cloninger, karakter ve mizacı, kişiliğin iki temel bileşeni olarak tanımlamıştır (37).

Kişilik ve mizaç için genetik bir aktarım söz konusu iken karakter doğum sonrası çevre ile etkileşim vasıtasıyla edinilmektedir. Karakter kişinin değer ve yargılarını içerir ve bunlar değişime açık ve kalıtımsal olmayan özelliklerdir.

Karakter sosyo-kültürel etkilere verilen cevaplardaki bireysel farklardır ve bu cevaplar sabit olmayıp hayat boyu değişim gösterebilir (38). Karakter toplum içinde sonradan kazanılan ve ahlaki değerlerle direkt ilgili olan kişilik özellikleridir.

Mizacı, erken çocukluk döneminde bile gözlemlemek mümkündür. Sosyo-kültürel etkileşimle değişmez, kişinin yaratılıştan kazandığı özelliklerdir. Mizaç bir davranışın ne olduğu ile değil kişinin bu davranışı nasıl sergilediği ile ilgilidir (39).

Buna karşın kişilik oluşumundaki faktörlerden en etkili olanı sosyal çevredir. Kişilik öğrenme ve sosyal etkileşimden dolayı yetişkinlikte daha çok fark edilir hâle gelir. Davranışın ne olduğu kişilik açısından önem arz eder (39). Kişilik, duygu, düşünce, inanç ve davranış özelliklerinin birleşimidir ve kişiyi başkalarından ayırır.

4.2.2.2 Kişilik kuramlarına bakış

İnsanoğlu kendi özünü, yapısını ve doğasını anlamak için birbirinden farklı yaklaşımlar ortaya atmıştır. Karmaşık insan davranışlarını incelemenin getirdiği güçlükler birbirinden farklı perspektiflere sahip kuramların ortaya çıkmasına neden olmuştur (30). Sigmund Freud (1856-1939)'un geliştirdiği Psikanalitik Kuram, kişilik oluşumunda bilinç dışı zihinsel süreçlere atıfta bulunur. Psikanalitik kurama göre kişilik; id, ego ve süperego yapılarından oluşmaktadır. Bu yaklaşım bilinçdışı zihinsel süreçlerin meydana getirdiği kaygı ile mücadelede gerçek çözüm bulana dek bastırma,

yansıtma, inkâr gibi çeşitli savunma mekanizmaları geliştirilmiştir. Bu şekilde bilinçdışı çatışmanın bilince gelmesi engellenmiş ve kaygı uzaklaştırılmış olur (31).

Carl Jung (1875-1961) Analitik Psikoloji kuramını, Freud'un Psikanaliz kuramının temelleri üzerine inşa etmiştir. Jung'un Analitik Psikoloji kuramına göre kişilik yapısında bazı temel kavramlar bulunmaktadır. Kişinin psikolojik yapısı Psişe kavramıyla açıklanır. Bu kavram ruh ya da zihin anlamında kullanılıp bilinçli ya da bilinçdışı duygu, düşünce ve davranışların bütünüdür. Psişe; *Bilinç, Kişisel bilinçdışı ve Kolektif bilinçdışını* barındırmaktadır ve bu kavramlar birbirinden farklı fakat birbiriyle etkileşim hâlindedirler. Bilinç; kişinin farkında olduğu zihin parçasıdır. Ego ise bilinçli zihin merkezinde yer alan anıları, duyguları ve yaşantıları seçerek bireyin kişiliğini oluşturan yapıdır (40). Kişisel bilinçdışı bastırılmış duygular, unutulmuş anılar, iç çatışmalar ve bitmemiş sorunlardan teşekkül eder. Bu yapının derinliklerinde kolektif bilinçdışı denilen atalardan aktarılan ve bütün insanlarda ortak olan içerikler yer almaktadır (41). Kolektif bilinçdışı, arketip kavramının ögelerinden oluşmaktadır. En çok bilinen arketipler *gölge, anima/animus, persona* ve *ben*'dir.

Alfred Adler'in (1870-1937) Bireysel Psikoloji kuramı bireyi parçalara bölmez, aksine kendilerine özgü düşünce, duygu, değer, tutum, davranış gibi özellikleri olan bütünler olarak ele alır. Her bireyin ulaşmak istediği nihai bir hedefi vardır ve davranışları bundan bağımsız değildir. Bu hedef ya da ideal, kişi için hayatı boyunca bir itici güçtür. Ve kişilerin bireyselliklerini ortaya koyar**.**

Bireysel psikoloji, insan davranışının bilinçli yönleriyle ilgilenir, kişilerin elinden gelenin en iyisini yapmaya çalıştığını kabul eder. Her birey bunu kendine özgü bir şekilde yapar. Bireysel Psikoloji bu nedenle tek, eşsiz, bireyin psikolojisiyle bütün olarak ilgilenen bir yaklaşım sunar. Adler kişilerin iyiyi ve kötüyü içeren bir potansiyelle doğduğunu kabul eder. Bu potansiyelleri iyiye ya da kötüye kullanmak kişilerin seçimleridir (42). Adler kişilik gelişimini toplumsal yaşam ile etkileşim ve ilişki sürecinin bir sonucu olarak değerlendirir.

Robert McCrea (d. 1949) ve Paul T.Costa (d. 1942) 1983-1985 yılları arasında gerçekleştirdikleri çalışmalar sonucunda kişiliğin beş temel boyutu olduğunu keşfetmişler ve bu beş boyutun ölçülebilmesini sağlayan bir ölçme aracı geliştirmişlerdir. Bu araç, değişik kültür ve dillerde çalışılmış ve ortak sonuçların

alınması ile zaman içinde 5 Faktör Kişilik kuramına dönüşmüştür. İnsanların kendilerini ve başkalarını tanımlamak için bu sıfatları kullanmaktadırlar: özdenetim, uyum, dışadönüklük, nörotiklik, gelişime açklık (43).

4.3 Enneagram

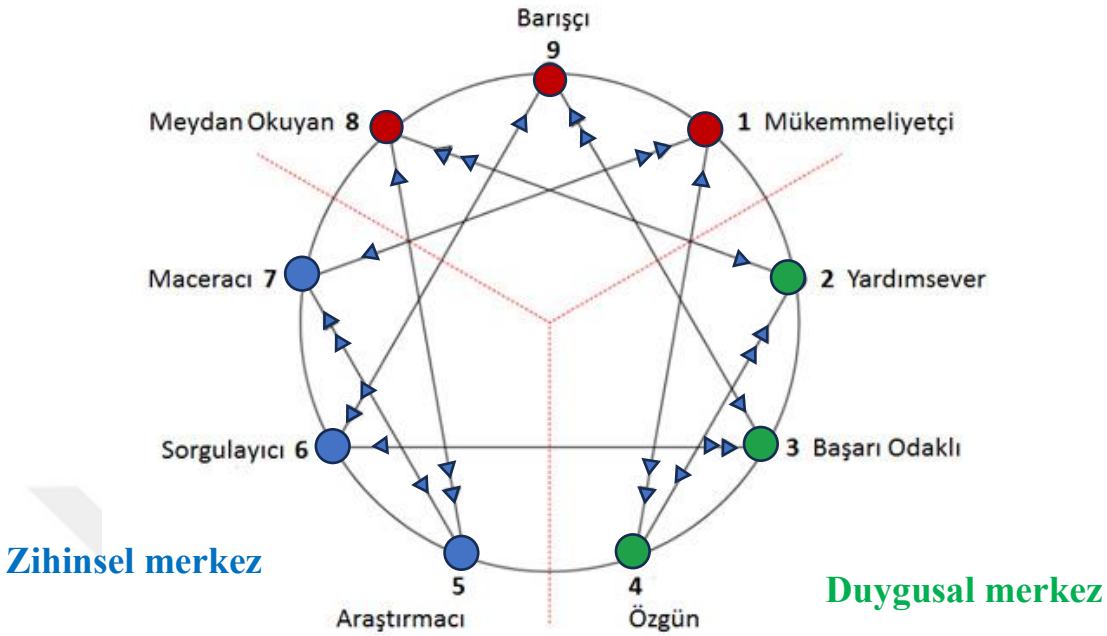
4.3.1 Enneagramın tarihçesi

Enneagram sözcüğü Yunanca "dokuz" anlamına gelen *ennea* ve "noktalar" anlamına gelen *grammos* sözcüklerinden türetilmiştir (3). İlk olarak Oscar Ichazo (1931-2020) tarafından kadim geleneklerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkmıştır (4). Ichazo yıllar boyunca geliştirdiği fikirlerini ve edindiği bilgileri yaymak için Arica okulunu kurmuştur. Claudio Naranjo ve John Lilly gibi tanınmış psikolog ve yazarlardan oluşan Amerikalı bir grup ile, kendini tanıma yöntemlerini öğrenmek üzere Ichazo ile çalışmaya başlamışlar ve sistemin temelleri üzerinde çalışmalar yapmışlardır (4). Batının Enneagramı öğrenmesi ise filozof George Ivanovich Gurdjieff (1877-1949) ile olmuştur.

Enneagram dinamik bir kişilik tipolojisi olmasıyla beraber kişinin kendini ve diğer insanları doğru tanımasını sağlayan bir sistemdir. Enneagram, farklı temel arayışlara, düşünme, hissetme ve eyleme geçme kalıbına sahip 9 kişilik tipini sağlıklı, ortalama ve sağlıksız durumlarında inceleyen bir sistemdir. Her bir tip ve bu tiplerin sağlıklı, ortalama ve sağlıksız durumları için kapsamlı ve bütüncül bir çerçeve ortaya koyar.

Enneagram insanın doğasında var olan dokuz temel kişilik yapısını açıklar. Bu dokuz kişilik tipinin dokuz farklı bakış açısı, dokuz farklı değer sistemi ve dünyada var olmanın dokuz farklı şekli vardır. Günlük davranışlar içinde kişinin kendini anlamasını sağlar. Küçük yaşlarda savunma amacıyla oluşturulmuş olan bazı kişilik özelliklerinin bireyleri sınırladıklarını söyler. Bu sınırlılıklardan kurtulup gelişmek için ve sağlıklı seviyelere çıkmak için gereken yolu gösterir (4).

Enneagramda kişilik tipleri bir daire üzerindeki 9 noktaya konumlandırılarak görselleştirilmiştir. Bu konumlandırma aynı zamanda tiplerin birbirleriyle ilişkisini de göstermektedir. (Şekil 4.1)

Şekil 4.1 Enneagram şeması

Enneagram şemasında kişilik tiplerinin stres hattında gittikleri tip çift ok ile, rahat hattında gittikleri tip ise tek ok ile gösterilmiştir.

4.3.2 Enneagramın günümüzde kullanım alanları

Enneagramın kullanımındaki en temel iki alan kendini anlayıp daha iyiye doğru dönüşmek ve ilişkide olduğumuz kişileri anlamaktır (4).

Literatürü incelediğimizde işe alım ve yerleşim süreçleri (44), iş performansı (45), evlilik uyumları (46), ebeveyn tutumları (47), eğitim (48) gibi birçok alanda enneagram ile yapılmış çalışmalar ile karşılaşmaktayız.

4.3.3 Enneagram dokuz kişilik tipi

Enneagram kişilik tiplerinin her biri için verilen adlar, o kişilik tipinin sağlıklı seviyelerini resmetmektedir. Kişilik tiplerine verilen bu adlar, tarzların en önemli amaç ve rolünü ortaya çıkartmaktadır (4).

4.3.3.1 Tip 1 mükemmeliyetçi

Reformcu, ilkeli, amaçlı ve kontrollüdürler. Kusursuzluk peşinde ve mükemmeliyetçi tutumlarını her alana yansıtırlar ve buna bağlı olarak titiz, eleştirel, kuralcı, yargılayıcı ve kontrolcü bir tablo çizerler. Davranışlarının ve sözlerinin tutarlı olmasını önemserler. Yüksek düzeyde ahlaki değer sahibidirler, doğruluk, adalet ve sorumluluk duyguları çok yüksektir. (4,49).

4.3.3.2 Tip 2 sitemkâr verici/yardımcı

Yardımcı, cömert, kendini göstermeyi seven, insanları memnun etmeye çalışan, sabırlı ve alçakgönüllü insanlardırlar. Muhataplarıyla karşılıklı duygusal paylaşımda bulunmayı ve sevilen biri olmayı isterler. Arkadaş canlısı, kolay iletişim kurabilen, şefkatli, empatik ve sıcakkanlıdırlar. (4,49).

4.3.3.3 Tip 3 başaran/başarılı

Başarı elde etmeye, herkesten daha iyi yapmaya ve en etkin kişi olmaya çalışırlar. Hayranlık uyandırıcı olmak ya da en azından öyle görünmek isterler. Kendinden emin, enerjik, yetenekli ve iletişim becerileri kuvvetlidir. Hedeflerine kitlenip motive ederler ve bıkıp usanmadan ne gerekiyorsa yapmaya çalışırlar (4,49).

4.3.3.4 Tip 4 traji-romantik/bireyci

Hayatta derin bir anlam arayışında olan, iç gözlemci ve özünü arayan kişilerdir. Özgün, kendini rahatça ifade eden dürüst, güvenilir, hassas ve duyarlıdırlar. Yoğun ve romantik bir duygu dünyasına sahiptirler.Buna bağlı olarak bazen neşeli ve canlı iken bazen hüzünlü ve içe kapanık olabilirler (4,49).

4.3.3.5 Tip 5 gözlemci/araştırmacı

Keskin bir araştırmacı zekâya sahip, meraklı, öğrenmeyi seven, özgün fikirli ve yaratıcı kişilerdir. Destek almadan kendi kendilerine yeterli ve donanımlı olmak ister ve bağımsızlık arzusu taşırlar. Kişi ve olayların içine girmeden önce duygularını katmadan rasyonel bir şekilde analiz eder ve çözümlemeye çalışır (4,49).

4.3.3.6 Tip 6 sadık sorgulayıcı

Hayata karşı kendilerini koruyabilecekleri bilgi, beceri ve güç sahibi olmak isterler.

Kendilerini destekleyecek sadık ve güçlü kişilere ihtiyaç duyarlar. Zihinsel netliğe ulaşmak için bilgi ve veri toplar. Tehlike ve zarar potansiyeli olan kişi ve durumlardan kaçınma eğilimindedirler. Aile ve arkadaş gibi kendilerini özdeşleştirdikleri kişilere karşı sadık ve güvenilirdirler (4,49).

4.3.3.7 Tip 7 ehl-i keyif/hevesli

Bilmedikleri şeylere karşı merak duyar ve deneyimlemek isterler. Hayal güçleri yüksek, yeniliklere açık, pratik düşünen ve zihinsel çağrışımları hızlı kişilerdir. Özgür ruhlu, maceracı, neşeli, hayat dolu ve çok yönlüdürler. Kolay ve zevkli olana yönelirken zor ve acı verici şeylerden kaçınma eğilimindedirler. Dışa dönük, konuşkan, girişken ve spontandırlar (4,49).

4.3.3.8 Tip 8 reis/meydan okuyan

Varlıklarını ve sahip oldukları şeyleri korumaya çalışırlar. Bağımsızlıklarına düşkündürler, tahakküm altına girmekten hoşlanmazlar. Güçlü, öncü ve liderdirler ve zor durumlarla çok iyi baş ederler. Cesur, kararlı, iş bitirici, iddialı ve otoriter bir üslupları vardır. Adaletsizliğe haksızlığa ve yalana gelemez ve cezalandırma eğilimine girerler (4,49).

4.3.3.9 Tip 9 barışçı

Duygusal olarak dengeli, rahat, sakin, iyi kalpli ve sabırlıdırlar. Çatışma ve gerilimli ortam ve kişilerden uzak dururlar. Barışçı, destekleyici, uyumlu, hoşgörülüdürler bu durum onların insanlara hayır demekte zorlanan bir tutum sergilemelerine sebep olur. Sosyal ortamlarda öne çıkmayı tercih etmeseler de görmezden gelinmekten hoşlanmazlar (4,49) .

4.3.4 Enneagram sistemindeki temel kavramlar

4.3.4.1 Ana tip

Ana mizaç tipi, kişinin baskın olarak kullandığı, karakterinin ağırlıklı göründüğü mizaç tipidir. Bu bilgi, kişinin kullandığı merkezi de fark etmesini sağlar (49). Örneğin kişinin ana mizaç tipi 9 ise, Fizik-içgüdüsel merkezde bulunduğunu ve temel motivasyonunun kendisini korumak olduğunu fark edecektir.

4.3.4.2 Kanat tipi

Enneagramda da hayatta olduğu gibi tarzlar saf değildir. Her bir tip, enneagram yıldızındaki diziliş yerine göre her iki yanında bulunan ve "kanat" denilen tiplerden biri ile ana mizaç tipinin karışımıdır. Kanat tipi, ana mizaç tipini tamamladığı durumlar olabildiği gibi, aksi yönde etki ettiği de olabilmektedir (4).

Kanat kavramı enneagram için tartışmalı bir konudur. Bazı yazarlar bu kavrama inanmazken bazıları bir kanadın üstünlüğüne inanır. Bazıları ise her iki kanadın da etkili olduğu düşüncesindedir (4).

4.3.4.3 Merkezler

Enneagramdaki 9 tarz, üçerli üç adet grup oluşturacak şekilde ayrılır. Tip 2, Tip 3 ve Tip 4; Hissetme, istek/arzu merkezini oluşturur. Bu merkez soyut ya da somut bir nesneye ihtiyaç duyar. Anlaşılmayı ve fark edilmeyi çok önemserler. Kendisi için gerekli olan şeylere karşı ilgi, sevgi ve istek duyarken kendisine gerekli olmayan ve zararlı olan şeylere karşı nefret ve ilgisizlik duyar (4,49).

Tip 5, Tip 6 ve Tip 7 Düşünme merkezini oluşturur. Buna baş merkezi de denmektedir. Bu merkez gözlemcidir. Hem kendisi hem de diğer insanlarla ilgili gözlemler yapar, veriler toplar, analiz eder. Bilgisi oranında güven hissederken bilmediğinde korku ve kaygıya eğilim gösterir (49).

Tip 1, Tip 9 ve Tip 8 Fizik, İçgüdüsel merkezi oluşturur. Bu merkezin konuları; kişinin kendisini ve somut varoluşunu korumak, harekete geçme-durma-yapma gibi gerekli eylemi belirlemek, hayatta kalmak, tehlikeli ve zararlı olanı kendisinden uzaklaştırmaktır (49).

Her üçlü grubun tiplerin mantıklı ilişkisine dayalı bir yapısı vardır. Üçlüden biri, bulunduğu merkezin özelliğini aşırı kullanır, bir diğeri az kullanırken üçüncü tip bu özellikten tamamen kopuktur (4).

4.3.4.4 Stres hattı

Kişilerin doğal hâllerinden farklı davrandıkları zamanlar vardır. Kişi, baş edemeyeceği düzeyde stres ile karşılaştığında, ana mizacı dışında bir başka mizacın sağlıksız durumda sergilediği hâle gider. Buna stres hattı denmektedir. Bu durum, bir

tür stresle başa çıkma tepkisidir (49). Enneagram şemasına göre mizaç tiplerinin stres hattındaki değişimi aşağıdaki gibidir:

- Tip 1→ Tip 4
- Tip 2→ Tip 8
- Tip 3→ Tip 9
- Tip 4→ Tip 2
- Tip 5→ Tip 7
- Tip 6→ Tip 3
- Tip 7→ Tip 1
- Tip 8→ Tip 5
- Tip 9→ Tip 6 (Şekil 4.1).

4.3.4.5 Rahat hattı

Kişiler her zamankinden daha sakin, rahat şartlar altında olduğunda ana mizaç tipinden farklı bir mizacın sağlıklı hâlinin özelliklerini sergilerler. Buna rahat hattı denilmektedir. Kastedilen rahat durumu, kişinin mizacının sahip olduğu temel korku ve kaygılarından güvende olduğunu hissetmesi ve endişe taşımadan kendisini ifade edebilmesidir. Böyle bir rahat durumunda bulunan kişi, kendini ve kişilik bütünlüğünü koruyabilmek için kullandığı savunma mekanizmalarını bırakır ve böylece ana mizaç tipinde olmayan bir takım olumlu özellikler ortaya çıkartır (49). Enneagram şemasına göre mizaç tiplerinin rahat hattında değişimi aşağıdaki gibidir:

- Tip 1→ Tip 7
- Tip 2→ Tip 4
- Tip 3→ Tip 6
- Tip 4→ Tip 1
- Tip 5→ Tip 8
- Tip 6→ Tip 9
- Tip 7→ Tip 5
- Tip 8→ Tip 2
- Tip 9→ Tip 3 (Şekil 4.1).

4.3.4.6 Gelişim seviyeleri

Kişinin ana mizaç tipi değişmezken çevresi ile etkileşimine, kişiler arası ilişkilere, tarzın dinamiklerine bağlı olarak kişiliğinin farklı seviyeleri aktif olabilmektedir. Yazar ve eğitmen Don Richard Riso tarafından bulunmuş ve geliştirilmiştir (49). Her bir kişilik tipi için 3 sağlıklı, 3 averaj, 3 sağlıksız olmak üzere toplam 9 gelişim seviyesi mevcuttur. Gelişim seviyeleri durağan değildir. Kişiler bu seviyeler içerisinde hareket hâlindedirler, bazen sağlıksız seviyelere düşebildikleri gibi şartlar sağlandığında sağlıklı seviyelere de çıkabilirler (4).

Kişinin ana mizacı aynı kaldığı hâlde çevresel ve sosyal etkileşime bağlı olarak mizaç tipinin farklı görünümleri ortaya çıkabilir. Bu durum, mizacın sahip olduğu potansiyellerle ilgilidir (49). Kişiler, kendileriyle ilgili farkındalıklarını geliştirdiklerinde, anlaşıldığı, geliştiği, dengede hissedip desteklendiği ortamlarda bulundukça ana mizaç yapısının sağlıklı kişilik özelliklerini sergileyecektir (49).

Eğer kendisiyle ilgili farkındalığı azalır, baskılandığı, anlaşılmadığı, değer görmediği ve dengesiz ortamlarda olursa, ana mizaç yapısının sağlıksız kişilik özelliklerini sergileyecektir. Sağlıklı ve sağlıksız seviye arasındaki duruma ise ortalama seviye (averaj) denir (49).

4.3.4.7 Alt tipler

Kişinin ana mizaç tipi ve kanat mizaç tipinin özelliklerinin yanı sıra baskın bir eğiliminin olduğu bir güdü, bir arayışı vardır. Bu kavram Enneagramda alt tipler (sub-types) olarak yer almaktadır. Kendini koruma alt tipi, tek başına var olup kimseye bağımlı olmadan ayakta kalabilmeyi ifade eder. Yakın ilişki alt tipi, özgün bir birey iken kendini açabildiği diğer bir kişi tarafından anlaşılma ihtiyacı ve hayatı beraber göğüsleme güdüsüne karşılık gelir. Sosyal alt tip ise bir gruba aidiyetin gereklerini yerine getirerek sosyal hayatta değeri olan bir konum elde ederek kendini iyi ve yetkin hisseder (49).

Her insanda bu alt tiplerden biri doğuştan baskındır. Kişinin Enneagram ana mizacı ile alt tipinden getirdiği baskın eğilimin birleşimiyle, ana mizacının yeni bir versiyonu ortaya çıkmış olur (49).

4.4. Homeopati

4.4.1 Homeopatinin tarihçesi

Homeopatik tedavi yaklaşımı her ne kadar çok eskilere dayanıyor olsa da bugün yaygın kullanılan şekliyle homeopati sisteminin kurucusu Dr. Samuel Hahnemann (1755-1843) Almanya'da dünyaya geldi. 1799 yılında Tıp Fakültesinden mezun olan Hahnemann dönemin tıp dünyasında uygulanmakta olan tedavi yöntemlerini yanlış ve zarar verici olarak buluyordu ve evlendikten sonra tıp uygulamalarını bırakarak kimya ve edebi uğraşlara yöneldi. Tıp kitaplarını tercüme ederken okuduğu kaynaklardaki bilgilerle yeni bir yaklaşım geliştirdi ve homeopatinin temel prensini olan "Benzerler" kuramını ortaya koydu (50,51). Bu kurama göre, bir madde sağlıklı insanda hangi semptomları ortaya çıkartıyorsa, bu semptomların olduğu hastaya verildiğinde hastayı iyileştirir (52). Yani: Benzer benzeri iyileştirir.

Hahnemann 1796 yılında homeopati ile ilgili ilk kitabını yazdı. 1810 yılında ise homeopatların el kitabı olan ve homeopatinin temel prensipleri ve ilkelerine yer verdiği "Organon" isimli kitabının ilk baskısını yayınladı.

Hahneman'ın homeopatiyi keşfi ve uygulamaya koymasının ardından, farklı homeopatlar bu bilime katkılar sunmaya devam etmişlerdir. Amerikalı bir tıp hekimi ve homeopat olan James Taylor Kent (1849-1916) Homeopatik felsefe ve Materia Medica alanında çalışmalar yaptı. Materia Medica'lar, homeopatik ilaçlar olan remedilerin özelliklerinin ve resimlerinin yer aldığı kitaplar olarak tanımlanır. Yazdığı kitaplar günümüzde homeopatlar için kaynak olmaya devam etmektedir. "Lectures on Homoeopathic Philosophy ", "Repertory of the Homeopathic Materia Medica"yı bu kitapların en önemlileri arasında sayabiliriz. Homeopatik reçetelemede bireyselleştirmeye çok önem vermiş, hastayı tüm semptomları, kişilik özellikleri ve genel durumu ile bütüncül yaklaşımla ele alarak değerlendirmenin önemini vurgulamıştır (53).

Amerika Birleşik Devletleri'nde Homeopatinin Babası olarak bilinen Dr. Constantine Hering (1800-1880), homeopati pratiğine önemli katkıları olan bir diğer isimdir. 72 adet remedinin provingini yapmış ve homeopatik tedavi pratiğine dahil etmiştir. İyileşmede Hering yasaları olarak bilinen prensipleri ortaya atmıştır. Bu

prensiplere göre iyileşme sürecine giren hastanın semptomları takip edildiğinde iyileşme süreci:

1) İçeriden dışarıya
2) Yukarıdan aşağıya
3) Son ortaya çıkan semptomdan ilkine

doğru gerçekleşir (54).

1849 yılında Londra'da ilk homeopatik hastane açılmıştır. Bu hastane 1990'lı yıllara kadar Kraliyet Homeopati Hastanesi olarak hizmet vermiştir. 2002-2005 yıllarında yenilenen bu bina, 2007 yılından itibaren Royal London Hospital for Integrated Medicine (Londra Kraliyet İntegratif Hastanesi) olarak hizmet vermektedir (55). 1876 yılında Avustralya kıtasındaki ilk homeopatik hastane olan Melbourne Homeopatik Hastanesi kurulmuştur (56). 19. yüzyıl boyunca homeopatik kolejler ve hastaneler dünyanın pek çok yerinde açılmış, yeni ilaç denemeleri yapılmış, homeopatik felsefeye yeni bakış açıları getirilmiş, homeopatik eczacılıkta da gelişmeler olmuştur (56). 1800'lü yılların sonuna doğru Amerika'da ilk homeopatik tıp fakültesi kuruldu. 1900'lü yılların başında ise Amerika'da 22 homeopatik tıp fakültesi, 100 homeopatik hastane bulunuyordu (51).

Dönemin yaygın salgın hastalıkları olan tifo, kolera, kızıl ve sarı humma gibi hastalıklarda homeopatik tedavilerin başarısı, popülaritesini arttıran faktörlerden olmuştur (56).

20. yüzyılın başlarında Ortodoks tıbbının ilerlemesi, allopatik ilaçların gelişimi, homeopatik doktorların homeopatik ilke ve uygulamalar arasındaki farklılıkları gibi faktörlerin etkisiyle homeopati, dünyanın birçok yerinde popülaritesini yitirmiştir (56).

4.4.2 Homeopatide bütüncül yaklaşım

Homeopatik tedavide, kökeni Hipokrat'a dayanan Benzerler Yasası (57) prensiplerince hastaya yaklaşılır. Benzerler yasasına göre, sağlıklı kişide belli semptomları ortaya çıkaran madde, hastalık hâlinde bu semptomları ortaya çıkaran kişiye verildiğinde onu tedavi edecektir. Homeopatik tedavide benimsenen bazı ilkeler vardır. Bunların ilki "Hastalık yok hasta var" prensibidir. Bu prensiple homeopatinin

kişiye özel bir tedavi olduğu vurgulanmaktadır. Hastalığa göre değil, kişinin o hastalığı nasıl ortaya çıkardığına, hangi semptomları sergilediğine bakılır. Bu sebeple aynı hastalık teşhisini almış kişilerin homeopatik tedavisinde kullanılan remedi çoğu zaman farklı olacaktır.

Homeopatik tedavide uygulanan bir diğer yasa ise hastaya bütüncül yaklaşmadır. Bu ise hastayı fiziksel/mental/duygusal tüm katmanları ile ele almaktır. Fiziksel bir şikâyetle gelmiş olsa da homeopatik tedavide her zaman hastanın duygusal ve mental olarak sergilediği hâli de değerlendirmeye fiziksel şikâyetlerle birlikte dahil edilerek hepsini kapsayabilen bir homeopatik ilaç reçete edilir.

Hastaya uygun olarak belirlenen homeopatik ilacın mümkün olan en düşük dozda seçilmesi homeopatik tedavideki bir diğer ilkedir. Homeopati, kurucusu Hahnemann'ın Organon isimli kitabının 6. baskısında Aforizma 2'de belirttiği gibi "Tedavinin en yüksek amacı, hızlı, yumuşak ve kalıcı biçimde sağlığı tesis etmektir." (52). Burada değinilmiş olan yumuşak iyileşme, ilaçların en düşük doz ve en az tekrarla vermeye dayalıdır.

Kronik bir hastalık için uygulanan homeopatik tedavide iyileşme, kişide hastalık süreci boyunca ortaya çıkmış olan semptomların ortaya çıkış sırasının tam tersi bir sırayla iyileşip ortadan kalkması ile olacaktır. Bu da homeopatik tedavinin bir diğer ilkesidir.

4.4.3 Homeopatide kullanılan remediler

Homeopatik tedavide kullanılan ilaçlara remedi ismi verilmektedir. Hahnemann'ın homeopatik remedileri keşfetmesi, bir tıbbi malzemeler kitabını tercüme ederken olmuştur. Kına kına bitkisinin kabuğunun sıtma hastalığının tedavisinde kullanıldığını okuduktan sonra bu ilacı kendi üzerinde denemeye karar vermiş ve sıtma hastalarının yaşadığı ateş ve diğer semptomlara benzer semptomlar ortaya çıkarttığını deneyimlemiştir. Homeopatide kullanılan tüm remediler ilk olarak, sağlıklı kişiler üzerinde yapılan proving (kanıtlama) denilen deneylerden sonra benzer semptomları ortaya çıkartan hastalar üzerinde kullanılmaya başlanmıştır (50). Provinglerde ortaya çıkan fiziksel/mental ve duygusal tüm semptomların sistematik şekilde kayıt altına alınmasıyla *Materia Medica* ismi verilen homeopatik remedilerin

özelliklerinin yazılı olduğu kitaplar ortaya çıkmıştır. Günümüzde provingler yeni remediler için yapılmaya devam edilmektedir.

Homeopatik remediler bitkilerden (doğru koşullarda yetişmiş, doğru zamanda toplanmış, doğru tür), hayvanlardan, minerallerden, hastalıklı dokulardan ya da allopatik ilaçlardan elde edilebilmektedir (50). Homeopatik remediler, homeopat eczacılar tarafından homeopati farmakopesine uygun şekilde üretilirler. Temel prensip, etken maddenin hazırlanan remedide neredeyse var olmayacak kadar çift damıtılmış su ya da alkol ile seyreltilmesi ve çalkalanarak potentize edilmesine dayanır (51). Bu süreçteki seyreltilme işlemi dilüsyon, çalkalanma işlemi ise dinamizasyon olarak ifade edilebilir.1 Ölçek madde, 9 ölçek su ile yapılan dilüsyon ve dinamizasyon süreci sonunda onda birlik (X) potens elde edilir (58). Bu sıvıdan 1 ölçek alınıp 9 ölçek su ile dilüe ve dinamize edilmesi sonucunda 2X potens elde edilir. 1 Ölçek madde, 99 ölçek su ile yapılan dilüsyon ve dinamizasyon süreci sonunda ise yüzde birlik (C) potens elde edilir. Bu sıvıdan 1 ölçek alınıp 99 ölçek su ile yapılan dilüe ve dinamize edilmesi sonucunda 2 C potens elde edilir. Homeopatide sık kullanılan potensler 6X, 30C, 200C olarak belirtilebilir.

4.4.4 Homeopatide yapısal remediler

Yapısal remedi kavramı birden fazla farklı anlam için kullanılmaktadır. En çok kullanılan üç anlam aşağıdaki gibidir:

1. Kişinin belli bir zamanda var olan ruhsal/fiziksel ve duygusal semptomlarının bütününü kapsayan remedidir. Akut bir hastalık için bu bakış açısıyla yapısal bir reçetelendirme yapılabilir.

2. Kişide var olan yüzeysel katmanlar tarafından üzeri örtülmüş, en derinde mevcut olan katmanın remedisidir.

3. Kişinin ruhsal/fiziksel ve duygusal özelliklerini uzun vadeli olarak ve bütüncül şekilde kapsayan, akut hastalık dönemlerinde ortaya çıkan geçici değişiklikleri dahil etmeden belirlenen remedidir (9). Bu remediler çoğunlukla birçok farklı hastalığın tedavisinde kullanılabilen, geniş spektrumlu olarak tanımlayabileceğimiz, homeopatideki ifadesiyle polikrest remedilerdir.

Tezimizde kullanılan Yapısal Remedi ifadesi, bu anlamı ile kullanılmaktadır.

4.4.5 Homeopatide miyazma kavramı

Miyazma terimi Yunanca kirlilik, leke anlamına gelirken ilk olarak Hipokrat tarafından çeşitli kaynaklardan (hava, su gibi) bulaşıcı hastalıkların bulaşmasını anlatmak için kullanmıştır. Hahnemann döneminde ise doktorlar tarafından kalıcı bir hastalık durumu üreten fakat ne olduğu bilinmeyen hastalık sebeplerini tarif etmek için kullanılmıştır (59) .

Hahnemann ise miyazma kavramını kronik hastalıklar teorisinde, hastaların ve ailelerinin geçmişlerindeki, kronik hastalıkların gerçek temeli olduğunu düşündüğü hastalık kalıpları olarak kullanır. Ve hastalığın temelindeki sebep olan miyazma tedavi edilmedikçe kronik hastalıkların kalıcı olarak iyileşmeyeceğini ileri sürer (60).

Hahnemann Kronik Hastalıklar kitabında miyazmaları Psorik, Skotik ve Sifilitik olmak üzere 3 adet olarak ortaya koyar. Bu miyazmaların temel özellikleri şu şekildedir:

Psorik Miyazma: tıbbi manada hipo- olarak ele ifade edilen durumlar, atrofiler, eksiklik (sindirim, özümseme eksikliği gibi fiziksel durumlardan cesaret ve özgüven yoksunluğu gibi duygusal ve zihinsel durumları kapsayan geniş bir yelpazedir) ve aşırı hassasiyet şeklinde görülen semptom ve hastalıkları kapsayan bir miyazmadır (60). Sikotik miyazma: tıbbi manada hiper- olarak ifade edilen durumları, çabuk çoğalma, aşırı büyüme, koordinasyonsuzluk, huzursuzluk gibi semptom ve hastalıkları kapsayan bir miyazmadır. Sifilitik miyazma ise tıbbi manada dis- olarak ifade edilen durumları, sapmaları, dejenerasyonları, yapısal bozukluklar, ülserler, kanlı akıntılar gibi daha yıkıcı semptom ve hastalıkları kapsayan miyazmadır (60).

Her hastalık her miyazmada görülebilir. Hastanın biri Psorik diyabetik olurken bir diğeri sifilitik diyabetik olabilir. Miyazma da kişiye özgü bir kavramdır (60).

4.4.6 Homeopatide zihin

Homeopati kişiyi fiziksel, duygusal ve zihinsel katmanlarının hepsiyle bir arada, bütüncül olarak ele alır. Bunu yaparken tüm katmanlardan semptom ve bilgiye ihtiyaç duyar. Homeopatinin önemli bir prensibi olan bireyselleştirme yapabilmek için hastaya ait zihinsel ve duygusal özellikler en az fiziksel özellikler kadar önemlidir. Repertory isimli homeopatik kitaplarda hastada görülebilecek tüm semptomlar

listelenmeye çalışılmıştır. Bu listeleme, semptomların bulunacağı alanları belirten “head, abdomen, skin, stomach” gibi kategoriler hâlinde bulunmaktadır. Kategorilerden biri sadece zihin bulgularına ayrılmış olan “mind” bölümüdür (9).

5. MATERYAL VE METOT

5.1 Enneagram Kişilik Tiplerinin Özelliklerinin Belirlenmesi

Tez konusu kapsamında bulunan Enneagram dokuz kişilik tipinin her birinin, Enneagram açısından sağlıksız seviyedeki kişilik özellikleri derleme yöntemi ile toplanmıştır. Homeopatik açıdan normalden sapmaların olduğu durumlar değerlendirmeye alındığı için enneagram tiplerinin sağlıksız seviyelerindeki kişilik özellikleri analizlere dahil edilmiştir. Bunun için;

a) Enneagram konusunda Türkçe'deki kaynak eserler tarandı ve şu üç eser kullanılarak en az iki kaynakta birden geçen kişilik özellikleri seçildi:

- Enneagram ile Kişilik Analizi/ Don Richard Riso&Russ Hudson (4)
- Kişiliğin DNA'sı/İsmail Acarkan (49)
- "Ruhun Aynası Enneagram'a Yansıyan İnsan Manzaraları" /Helen Palmer (3)

b) Her mizaç tipi için:

- Ana mizaç tipinin sağlıksız seviyedeki kişilik özellikleri,
- Ana mizaç tipinin sağlıksız seviyedeki kişilik özelikleri ile stres hattında kaydığı mizaç tipin sağlıksız kişilik özellikleri birlikte,
- Ana mizaç tipinin sağlıksız seviyede kişilik özellikleri, stres hattında kaydığı tipin sağlıksız kişilik özellikleri ve 1. Kanat tipinin sağlıksız kişilik özellikleri birlikte,
- Ana mizaç tipinin sağlıksız seviyede kişilik özellikleri, stres hattında kaydığı tipin sağlıksız kişilik özellikleri ve 2. Kanat tipinin sağlıksız kişilik özellikleri birlikte

olmak üzere 4 farklı analiz yapılması planlandı.

c) Bu analizlere:

- Tip 1 için stres hattında Tip 4'ün, 1. Kanat için Tip 9'un ve 2. Kanat için Tip 2'nin sağlıksız kişilik özellikleri,
- Tip 2 için stres hattında Tip 8'in, 1. Kanat için Tip 1'in ve 2. Kanat için Tip 3'ün sağlıksız kişilik özellikleri,
- Tip 3 için stres hattında Tip 9'un, 1. Kanat için Tip 2'nin ve 2. Kanat için Tip 4'in sağlıksız kişilik özellikleri,

- Tip 4 için stres hattında Tip 2'nin, 1. Kanat için Tip 3'ün ve 2. Kanat için Tip 5'in sağlıksız kişilik özellikleri,
- Tip 5 için stres hattında Tip 7'nin, 1. Kanat için Tip 4'ün ve 2. Kanat için Tip 6'nın sağlıksız kişilik özellikleri,
- Tip 6 için stres hattında Tip 3'ün, 1. Kanat için Tip 5'in ve 2. Kanat için Tip 7'nin sağlıksız kişilik özellikleri,
- Tip 7 için stres hattında Tip 1'in, 1. Kanat için Tip 6'nın ve 2. Kanat için Tip 8'in sağlıksız kişilik özellikleri,
- Tip 8 için stres hattında Tip 5'in, 1. Kanat için Tip 7'nin ve 2. Kanat için Tip 9'un sağlıksız kişilik özellikleri,
- Tip 9 için stres hattında Tip 6'nın, 1. Kanat için Tip 8'in ve 2. Kanat için Tip 1'in sağlıksız kişilik özellikleri için saptanan rubrikler dahil edildi.

5.2 Homeopatik Rubriklerin Belirlenmesi

Elde edilen kişilik özellikleri, homeopatik açıdan birer zihin semptomu olarak ele alınarak öncelikle homeopatik analizde kullanılacak rubrik karşılığı tespit edilmiştir. Bunun için Radar Opus yazılımındaki, Dr. Homeopat Frederik Schroyens'in 11 farklı repertoriyi düzenleyerek oluşturduğu bir repertori olan Synthesis Treasure Edition'dan faydalanıldı (61).

Radar Opus, homeopatik tıp uygulayıcıları için özel olarak tasarlanmış bir bilgisayar yazılımıdır. Archibel S.A. tarafından geliştirilmiştir ve homeopatik tedavi süreçlerini kolaylaştırmak amacıyla kullanılmaktadır. Radar Opus, homeopatik uzmanlara hastaların bilgilerini kaydetme, semptomları analiz etme, doğru remedileri seçme ve tedavi planlarını oluşturma gibi özellikler sunar. 8000'den fazla remedi ihtiva etmektedir (62).

Radar Opus'un ana özellikleri şunlardır:

1. Repertorizasyon: Hastaların semptomlarını sistematik olarak kaydedebilir ve bu semptomlara dayalı olarak uygun ilaçları bulmak için veri tabanında arama yapabilirsiniz.

2. Materia Medica: İlaçların ayrıntılı bilgilerini içeren geniş bir veri tabanına erişim sağlar. Bu veri tabanında, her bir ilacın semptomlar üzerindeki etkileri, dozajları ve diğer ilgili bilgiler bulunur.
3. İlaç seçimi: Radar Opus, hastanın semptomlarına ve genel sağlık durumuna dayalı olarak doğru ilacı seçmeyi kolaylaştırır.
4. Hastaların yönetimi: Yazılım, hastaların kayıtlarını saklama, randevu takibi yapma, ilaç verme ve tedavi sonuçlarını izleme gibi yönetimsel işlevlere sahiptir.
5. Analiz ve raporlama: Radar Opus, hastaların ilerlemesini izlemek ve tedavi sonuçlarını değerlendirmek için analiz ve raporlama imkânı sunar.

Radar Opus, homeopatik uygulayıcılar arasında yaygın olarak kullanılan bir yazılımdır ve homeopatik tedavi süreçlerini iyileştirmek için tasarlanmıştır (62). Bu aşamada Türkçe olarak belirlenen kişilik özellikleri, kullanılan Radar Opus yazılımın ve repertorinin orijinal dili İngilizce olduğu için rubrik karşılığı bu dilde tespit edilmiştir.

5.3 Homeopatik Remedilerin Belirlenmesi

Elde edilen kişilik özelliklerinin analizi; Radar Opus'ta Synthesis Treasure Edition repertorisi ile yapılarak en uyumlu remediler tespit edildi ve tezimizin Bulgular kısmında yer verildi.

Analizde belirlenen kişilik tiplerinin zihin bulgularıyla örtüşen rubrikleri en çok sayıda kapsayan remediler ve repertoride remedinin rubrik ile uyum oranını ifade eden puanlama sistemine göre en yüksek olan 4 puana sahip remediler üzerinden aralarındaki ilişki yorumlandı.

5.4 Homeopatik Rubrikler ile Kişilik Tipleri Arasındaki İlişkinin İstatistiksel Analizi

Homeopatik rubrikler ile kişilik tipleri arasında ortaya koyulan ilişkiyi sayısal açıdan değerlendirmek için istatistiksel analizi yapıldı. Bu kapsamda Orange v 3.34.0 programı (orangedatamining.com) indirildi, kuruldu ve kullanıldı. Orange veri madenciliği için yaygın kullanılan ve çok sayıda istatiksel çözüm sunan bir yazılımdır.

Bu çalışmada öncelikle hangi rubriklerin hangi tiplerin belirlenmesinde kullanıldığını özetleyen genel bir tablo oluşturuldu. Bu tabloda sütunlar kişilik özelliklerine, satırlar ise enneagram kişilik tiplerine karşılık gelmektedir. Bu tabloda ilişkinin yokluğu ''0'', varlığı ise ''1'' olarak kodlandı. Bu tablo Orange programına girdi olarak verilmeden önce dosyayı uyumlu formata getirmek için devrik dönüşüm (transpose) yapıldı yani sütunlar ile satırların yerleri değiştirildi. Dosya ''tab'' formatında (uzantılı dosya) olarak kaydedildi ve Orange programına girdi olarak verildi. Tablodaki içeriği görselleştirmek, özetlemek ve daha etkili değerlendirmek için Heatmap widget'i (aracı) kullandı. Böylece ısı haritası (heatmap) grafiği elde edildi. Bu görselde kırmızı renk ilişkinin varlığı, beyaz renk ise ilişkinin yokluğunu göstermek için kullanıldı.

Bir sonraki aşama olarak homeopatik rubrikler ile enneagram kişilik tipleri arasında ilişki istatiksel bir yöntem olarak karar ağacı (decision tree) algoritması kullanılarak incelendi. Bu çözüm istatistikte bu amaç için yaygın olarak kullanılan yaklaşımlardan bir tanesidir. Buradaki amaç açıklayıcı değişkenler kullanarak hedef değişkenlerin değerini bulmak ve böylece hedef değişkenleri açıklamaktır. Bu doğrultuda hedef değişken olarak enneagram kişilik tipi bilgisi, açıklayıcı değişken olarak ise rubrik bilgisi kullanıldı. Buradaki amaç etkili bir şekilde ve kısa bir yoldan rubriklere dayalı olarak kişilik tiplerini tespit etmekti. Bir diğer ifadeyle, karar ağacı ile algoritması otomatik olarak belirli rubriklerin bilgisi üzerinde dikotom bir karar verme ağaçının oluşturması ve enneagram kişilik tiplerini bulmak için kullanıldı.

Bir diğer hedef ise kullanılan bu rubrikler bağlamında birbirine benzeyen kişilik tiplerini bulmaktı. Algoritma gereği birbirine daha çok benzeyen kişilik tipleri ağaçta birbirlerine daha yakın yer almaktadırlar. Bu 2 hedefe ulaşmak için Orange programındaki Tree Widget, varsayılan (default) seçenekler üzerinde kullanıldı. Program tarafından bu kapsamda az sayıda olan, ayırt edici gücü yüksek olan rubrikler seçildi. Bunlardan sırasıyla karar verme algoritmasını oluşturmak için uygulandı. Bu çerçevede önceliklendirilen rubrikler ağacın dallarını (branches) oluştururken, kişilik tipleri ise ağacın yaprakları (leaves) olarak ifade edildi. Elde edilen sonuç (karar ağacı grafiği) Tree Viewer widget'ı ile görselleştirildi. Her yaprak ayrı bir renk ile renklendirildi.

5.5 Enneagram Kişilik Tipleri ile Homeopatik Remediler Arasındaki İlişkinin İstatistiksel Analizi

Homeopatik rubrikler ile homeopatik remediler arasındaki ilişkiyi sayısal olarak değerlendirmek ve ayrıntılı olarak incelemek için istatistiksel analiz gerçekleştirilmiştir. Bunun için öncelikle hangi rubriklerin hangi remedilerle alakalı olduğunu özetleyen genel bir tablo oluşturuldu. Bu tabloda sütunlar remedilere, satırlar ise enneagram kişilik tiplerine karşılık gelmektedir. Bu tabloda ilişkiler 0-5 arasındaki değerler verilerek kodlandı ve puanlandı. 0 değeri ilişkinin olmadığını göstermektedir. Her tip için öne çıkan 5 remedi olacağı için ve bunlar arasında öncelik sıralaması olduğu için 1 ile 5 arasında derece (puan) verildi. Bu durumda yani ilişki var olduğunda remedilerin önceliği dikkate alındı ve ters orantılı olarak kodlandı. Böylece önceliği yüksek olan remediler yüksek değer aldı. Bu durumda 1. öncelik derece 5'e, 5. öncelik ise derece 1'e karşılık gelmektedir.

Bu tablo Orange programına girdi olarak verilmeden önce dosyayı uyumlu formata getirmek için devrik dönüşüm (transpose) yapıldı yani sütunlar ile satırların yerleri değiştirildi. Dosya ''tab'' formatında (uzantılı dosya) olarak kaydedildi ve Orange programına girdi olarak verildi. Tablodaki içeriği görselleştirmek, özetlemek ve daha etkili değerlendirmek için Heatmap widget'i (aracı) kullandı. Böylece ısı haritası (heatmap) grafiği elde edildi. Bu görselde İlişkinin derecesini görselleştirmek için bir renk gradyanı (gradient) kullanıldı. Kırmızı renk ilişkinin varlığı, beyaz renk ise ilişkinin yokluğunu göstermek için seçildi. Kırmız rengin artan yoğunluk derecesi, artan öncelik derecesine karşılık gelmektedir. Böylece en kırmızı renkli (5 derecesine sahip olan) remediler 1. öncelik olarak bulunan remedileri ifade etmektedirler. Buna karşılık, en açık kırmızı renkli (1 derecesine sahip olan) remediler 5. öncelik olarak bulunan remedileri ifade etmektedirler.

İkinci aşama olarak homeopatik remediler arasında benzerlik bir istatistiksel yöntem olarak hiyerarşik kümeleme (hierarcihical clustering) analizi kullanılarak incelendi. Bu yöntem bir grup içindeki ayrışmayı (separation) saptamak ve böylece grubun içindeki alt grupları tespit etmek için kullanılmaktadır. Bu çözüm bu amaç için istatistikte yaygın olarak kullanılan yaklaşımlardan bir tanesi. Burada enneagram kişilik tipinin değişkeninin verisi kullanılarak remedi değişkeninin değerleri (yani

remediler) arasında uzaklığının (distance) bulunulması ve bunun üzerinden remedilerin gruplaşması (grouping) hakkında bilgi edinilmesi amaçlandı. Yani hedef, rubriklerle olan ilişkiye bakarak remedileri kümelemekti. İlk adımda Orange'ın Distances widget'i kullanılarak remediler arasındaki uzaklık (mesafe) hesaplandı. Bunun için Öklid uzaklığı metriği kullanıldı. Uzaklık hesaplanırken remedilerle kişilik tiplerinin ilişkisi, yani öncelik bilgisi kullanıldı. Bir diğer ifadeyle, Orange'a girdi olarak verilen ilişki tablosu bu analizde de girdi olarak kullanıldı. İkinci adımda ise hesaplanan uzaklıklar Orange'ın Hierarchical Clustering widget'ine iletildi. Böylece hiyerarşik kümeleme analizi yapıldı ve sonuçlar görselleştirildi. Bu adımda kümeleme için bağlantı (linkage) olarak Ward metriği kullanıldı. Bir önceki adımda hesaplanan uzaklıklara göre remedilerin kümelenmesi gerçekleştirildi. Böylece remedilerin nasıl ayrıştığı (separation) ve gruplandığı (grouping) gözlemlendi. Sonuç olarak remedilerin içinde benzer olanlar aynı küme (cluster) içinde kümelendi. Elde edilen sonuç hiyerarşik kümeleme dendogramı kullanılarak görselleştirildi. Bu grafikte öne çıkan 4 kümeden (cluster) her biri ayrı bir renk ile renklendirildi.

Son olarak, üçüncü aşamada kişilik tipleri arasında benzerlik hiyerarşik kümeleme metodu kullanılarak araştırıldı. Burada remedi değişkenini kullanılarak kişilik tipi değişkeninin değerleri (yani kişilik tipleri) arasında uzaklığının saptanması ve bunun üzerinden gruplaşmanın aydınlatılması hedeflendi. Buradaki hedef, remedilerle olan ilişkiye bakarak tipleri kümelemekti. İlk adımda Orange'ın Distances widget'i kullanılarak tipler arasındaki uzaklık hesaplandı. Bunun için Öklid uzaklığı metriği kullanıldı. Uzaklık hesaplanırken remedilerle kişilik tiplerinin ilişkisi yani öncelik bilgisi kullanıldı ve Orange'a girdi olarak verilen ilişki tablosu bu analizde tekrar girdi olarak kullanıldı. İkinci adımda ise hesaplanan uzaklıklar Orange'ın Hierarchical Clustering widget'ine iletildi. Bu yolla hiyerarşik kümeleme gerçekleştirildi ve bulgular görselleştirildi. Bu adımda kümeleme için bağlantı olarak Ward metriği seçildi. Bir önceki adımda hesaplanan uzaklıklara göre kişilik tiplerinin kümelenmesi yapıldı. Böylece tiplerin nasıl ayrıştığı ve gruplandığı tespit edildi. Neticede, benzer kişilik tipleri aynı küme içinde toplandı. Elde edilen sonuç hiyerarşik kümeleme dendogramı kullanılarak görselleştirildi. Bu grafikte öne çıkan 4 kümeden (cluster) her biri ayrı bir renk ile renklendirildi.

6. BULGULAR

6.1 Ana Mizaç Tip 1

Sağlıksız seviyedeki Tip 1 Ana mizacına sahip bir kişi için en belirgin kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programı ile yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla: Arsenicum (ars.), Nux Vomica (nux-v.), Natrium Muriaticum (nat-m.), Lachesis (lach.), Anacardium (anac.) olarak bulundu. (Şekil 6.1.1)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.1.1 ‘deki gibidir:

Tablo 6.1.1 Ana mizaç sağlıksız Tip 1 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
saplantılı	thought-persistent
tahammülsüz	intolerance
katı fikirli	contradiction-intolerant of contr.
yıkıcı davranış	wicked disposition
titiz	fastidious
sabırsız	impatience

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.1.1**’ de verilmiştir.

Şekil 6.1.1 Sağlıksız seviyede Tip 1-Homeopatik remedi ilişkisi

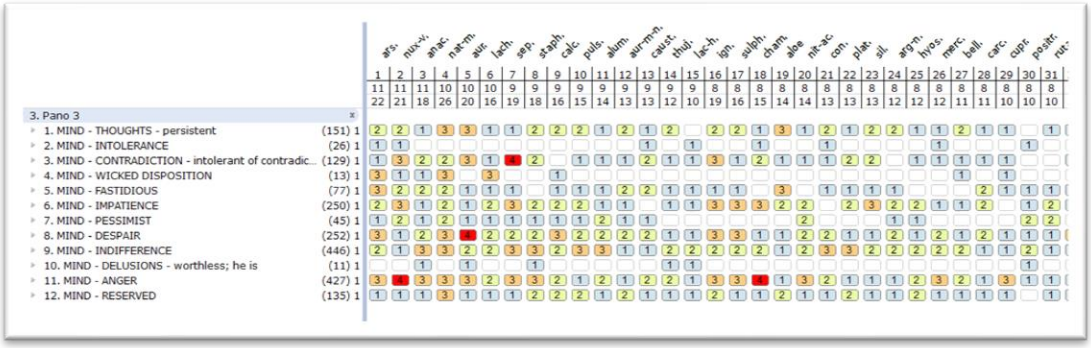
Sağlıksız seviyedeki Tip 1 Ana mizacına sahip bir kişinin ve stres durumunda iken gittiği Tip 4 mizacının sağlıksız seviyedeki en belirgin kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Arsenicum (ars.), Nux Vomica (nux-v.), Anacardium (anac.), Natrium Muriaticum (nat-m.), Aurum (aur) olarak bulundu. (Şekil 6.1.2)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.1.2 'deki gibidir:

Tablo 6.1.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 1 + Stres hattı Tip 4 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
Saplantılı	thought-persistent
Tahammülsüz	intolerance
katı fikirli	contradiction-intolerant of contr.
yıkıcı davranış	wicked disposition
Titiz	fastidious
Sabırsız	impatience
depresif-pesimist	pessimist
Ümitsiz	despair
hiçbir şey istemez, kayıtsız, anlamsızlık	indifference
hüsrana uğradığına inanır	delusions, worthless he is
Öfke	anger
içe dönük, kendini kapatmış	reserved

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.1.2**' de verilmiştir.

Şekil 6.1.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 1 + Stres hattı Tip 4-Homeopatik remedi ilişkisi

Sağlıksız seviyede Ana mizacı Tip 1, kanat mizacı Tip 2 olan bir kişinin ve stres durumunda kaydığı Tip 4 mizacının en temel sağlıksız kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Natrium Muriaticum (nat-m.), Arsenicum (ars.), Aurum (aur), Nux Vomica (nux-v.), Anacardium (anac.) olarak bulundu. (Şekil 6.1.3)

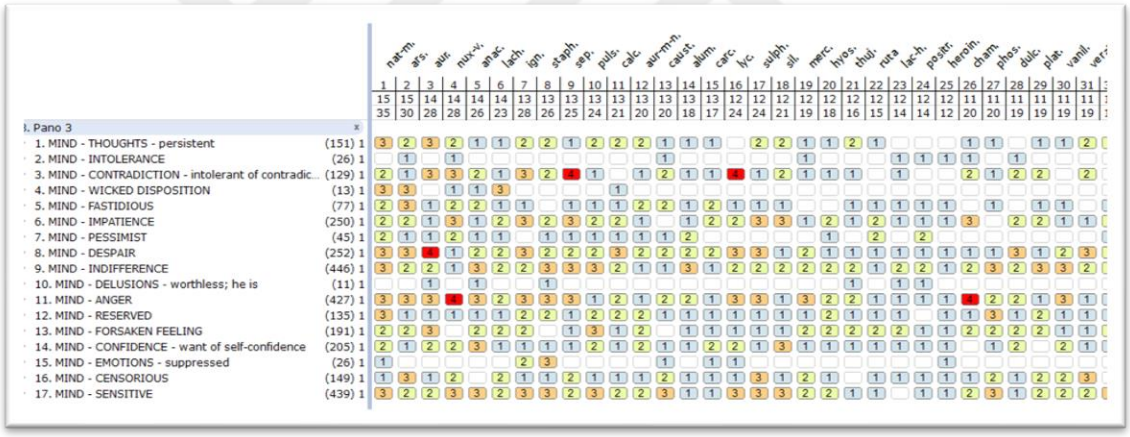
Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.1.3'deki gibidir:

Tablo 6.1.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 1 + Kanat mizaç tip 2+ Stres hattı Tip 4 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
Saplantılı	thought-persistent
Tahammülsüz	intolerance
katı fikirli	contradiction-intolerant of contr.
yıkıcı davranış	wicked disposition
Titiz	fastidious
Sabırsız	impatience
depresif-pesimist	pessimist
Ümitsiz	despair

hiçbir şey istemez, kayıtsız, anlamsızlık	indifference
hüsrana uğradığına inanır	delusions,worthless he is
Öfke	anger
içe dönük, kendini kapatmış	reserved
istenilmediğini hisseder	forsaken feeling
özgüven eksikliği	confidence-want of self confidence
baskılanmış duygular	emotions-suppressed
Suçlayıcı	cencorious
hassas, kolay incinir	sensitive

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.1.3**' de verilmiştir.

Şekil 6.1.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 1 + Kanat mizaç tip 2 + Stres hattı Tip 4-Homeopatik remedi ilişkisi

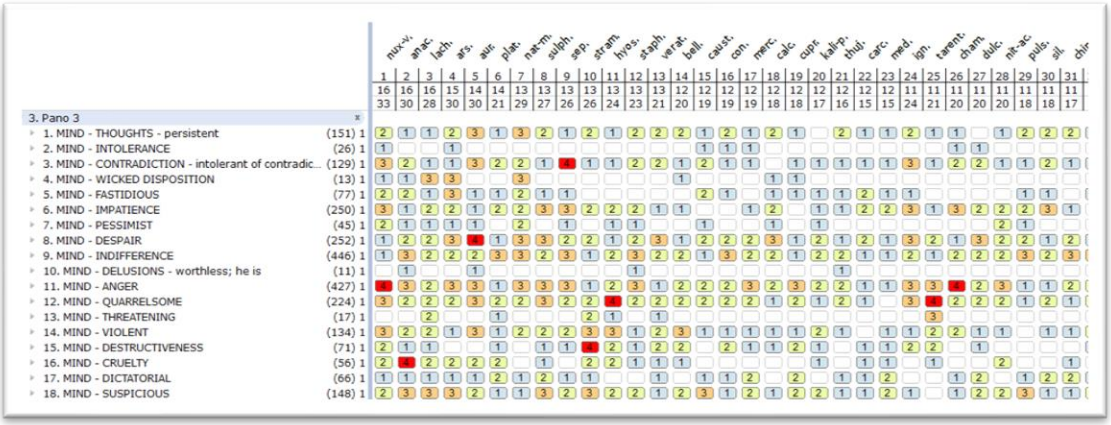
Sağlıksız seviyede Ana mizacı Tip 1, kanat mizacı Tip 9 olan bir kişinin ve stres durumunda kaydığı Tip 4 mizacının en temel sağlıksız kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Nux Vomica (nux-v.), Anacardium (anaç.), Lachesis (lach.), Arsenicum (ars.), Aurum (aur.) olarak bulundu. (Şekil 6.1.4)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.1.4'deki gibidir:

Tablo 6.1.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 1+ Kanat mizaç tip 9 + Stres hattı Tip 4 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
Saplantılı	thought-persistent
Tahammülsüz	intolerance
katı fikirli	contradiction-intolerant of contr.
yıkıcı davranış	wicked disposition
Titiz	fastidious
Sabırsız	impatience
depresif-pesimist	pessimist
Ümitsiz	despair
hiçbir şey istemez, kayıtsız, anlamsızlık	indifference
hüsrana uğradığına inanır	delusions,worthless he is
Öfke	anger
içe dönük,kendini kapatmış	reserved
kavgacı, saldırgan	quarrelsome
Tehditkar	threatening
şiddet uygulayan	violent
Yıkıcı	destructiveness
acımasız, zalim	cruelty
zorba, merhametsiz	dictatorial
Şüpheci	Suspicious

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.1.4**' de verilmiştir.

Şekil 6.1.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 1 + Kanat mizaç tip 9 + Stres hattı Tip 4-Homeopatik remedi ilişkisi

Yapılan repertorizasyonlar sonucunda çıkan remedilerin sıralaması Tablo 6.1.5' deki gibidir.

Tablo: 6.1.5 Tip 1 için yapılan repertorizasyonlar sonucu çıkan remedilerin sıralaması

	1.Sıra	**2.Sıra**	**3.Sıra**	**4.Sıra**	**5.sıra**
Tip1	ars.	nux-v.	nat-m.	lach.	anac.
Tip1+tip4	ars.	nux-v.	anac.	nat-m.	aur.
Tip1+tip4+tip2	nat-m.	ars.	aur.	nux-v.	anac.
Tip1+tip4+tip9	nux-v.	anac.	lach.	ars.	aur.

6.2 Ana Mizaç Tip 2

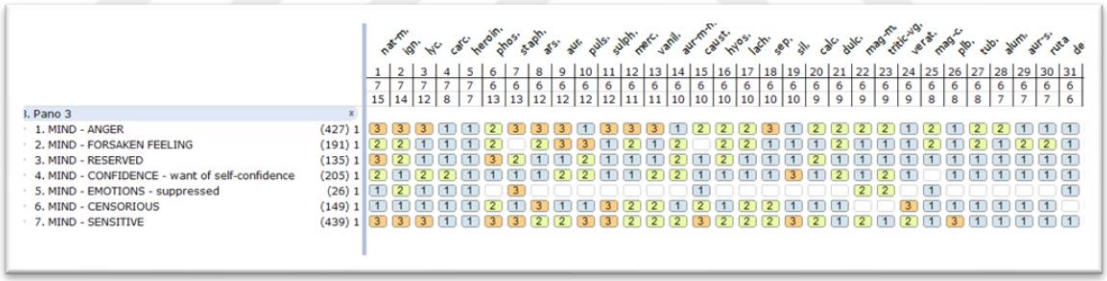
Sağlıksız seviyedeki Tip 2 Ana mizacına sahip bir kişi için en belirgin kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programı ile yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla: Natrium Muriaticum (nat-m.), İgnatia (ign.), Lycopodium (lyc.), Carsinosin (carc.), Heroin (heroin.) olarak bulundu. (Şekil 6.2.1)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.2.1'deki gibidir:

Tablo 6.2.1 Sağlıksız seviyedeki Tip 2 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
Öfke	anger
istenilmediğini hisseder	forsaken feeling
kendini kapamış	reserved
özgüven eksikliği	confidence-want of self confidence
baskılanmış duygular	emotions-suppressed
Suçlayıcı	cencorious
hassas, kolay incinir	sensitive

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.2.1**' de verilmiştir.

Şekil 6.2.1 Sağlıksız seviyede Tip 2-Homeopatik remedi ilişkisi

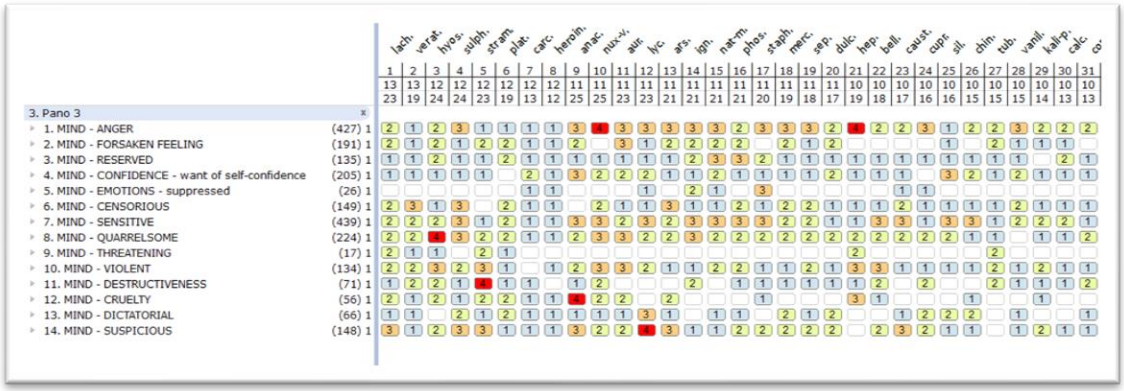
Sağlıksız seviyede Tip 2 Ana mizacına sahip bir kişinin ve stres durumunda iken gittiği Tip 8 mizacının sağlıksız seviyesindeki en belirgin kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Lachesis (lach.), Veratrum Album (verat.), Hyosyamus (hyos.), Sulphur (sulph.), Stramonium (stram.) olarak bulundu. (Şekil 6.2.2)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.2.2'deki gibidir:

Tablo 6.2.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 2 + Stres hattı Tip 8 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
Öfke	anger
istenilmediğini hisseder	forsaken feeling
kendini kapamış	reserved
özgüven eksikliği	confidence-want of self confidence
baskılanmış duygular	emotions-suppressed
Suçlayıcı	cencorious
hassas, kolay incinir	sensitive
kavgacı, saldırgan	quarrelsome
Tehditkâr	threatening
şiddet uygulayan	violent
Yıkıcı	destructiveness
acımasız, zalim	cruelty
zorba, merhametsiz	dictatorial
Şüpheci	suspicious

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.2.2**' de verilmiştir.

Şekil 6.2.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 2 + Stres hattı tip 8-Homeopatik remedi ilişkisi

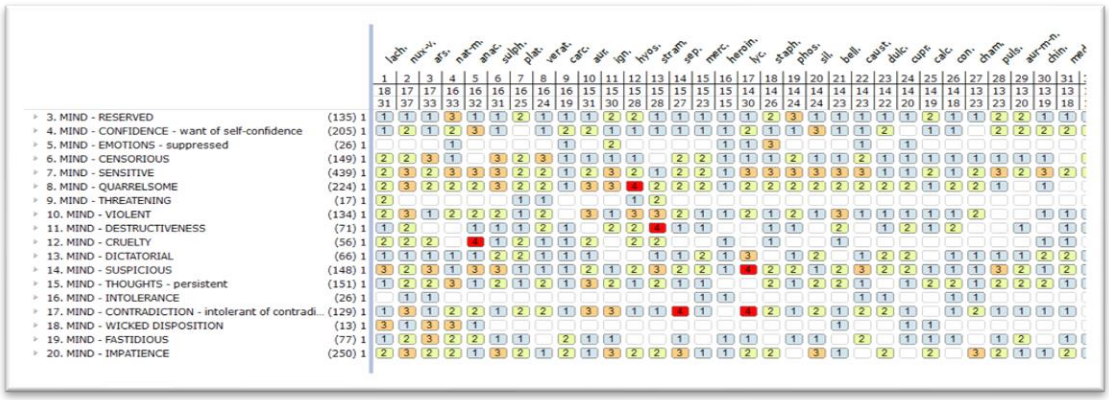
Sağlıksız seviyedeki ana mizacı Tip 2, kanat mizacı Tip 1 olan bir kişinin ve stres durumunda kaydığı Tip 8 mizacının en temel kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Lachesis (lach.), Nux Vomica (nux-v.), Arsenicum (ars.), Natrium Muriaticum (nat-m.), Anacardium (anac.) olarak bulundu. (Şekil 6.2.3)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.2.3'deki gibidir:

Tablo 6.2.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 2+ Kanat tip 1+stres hattı Tip 8 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
Öfke	anger
istenilmediğini hisseder	forsaken feeling
kendini kapamış	reserved
özgüven eksikliği	confidence-want of self confidence
baskılanmış duygular	emotions-suppressed
Suçlayıcı	cencorious
hassas, kolay incinir	sensitive
kavgacı, saldırgan	quarrelsome
Tehditkâr	threatening
şiddet uygulayan	violent
Yıkıcı	destructiveness
acımasız, zalim	cruelty
zorba, merhametsiz	dictatorial
Şüpheci	suspicious
kavgacı, saldırgan	quarrelsome
Tehditkar	threatening
şiddet uygulayan	violent
Yıkıcı	destructiveness
acımasız, zalim	cruelty
zorba, merhametsiz	dictatorial

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.2.3**' de verilmiştir.

Şekil 6.2.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 2 + Kanat mizaç Tip 1 +Stres tip 8-Homeopatik remedi ilişkisi

Sağlıksız seviyede Ana mizacı Tip 1, kanat mizacı Tip 3 olan bir kişinin ve stres durumunda kaydığı Tip 8 mizacının en temel kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Lachesis (lach.), Veratrum Album (verat.), Sulphur (sulph.), Platina (plat.), Anacardium (anac.) olarak bulundu. (Şekil 6.2.4)

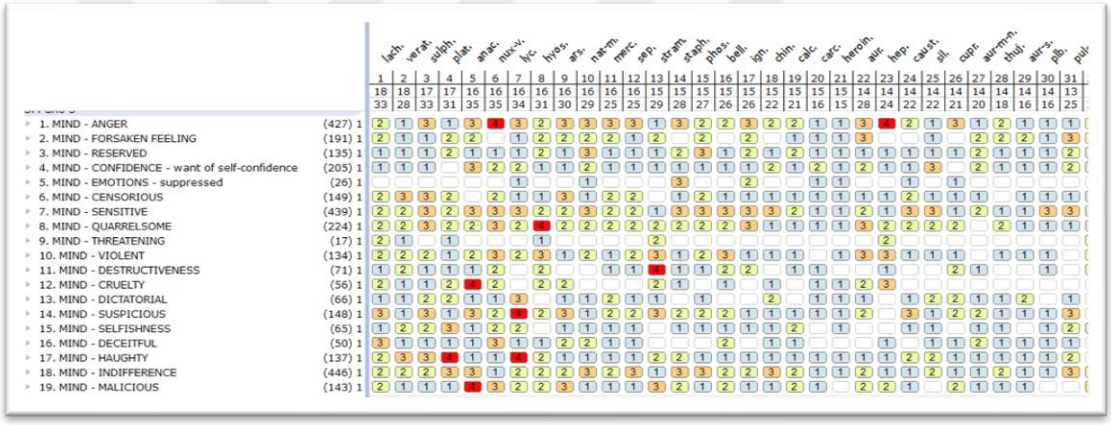
Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.2.4'deki gibidir:

Tablo 6.2.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 2 + Kanat mizaç tip 3+Stres hattı Tip 8 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
öfke	anger
istenilmediğini hisseder	forsaken feeling
kendini kapamış	reserved
özgüven eksikliği	confidence-want of self confidence
baskılanmış duygular	emotions-suppressed
suçlayıcı	cencorious
hassas, kolay incinir	sensitive
kavgacı, saldırgan	quarrelsome
tehditkâr	threatening

şiddet uygulayan	violent
yıkıcı	destructiveness
acımasız, zalim	cruelty
zorba, merhametsiz	dictatorial
şüpheci	suspicious
çıkar odaklı	selfishness
hilekâr	deceitful
kibirli	haughty
başkalarına duyarsız	indifference
kinci	malicious

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.2.4**' de verilmiştir.

Şekil 6.2.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 2 + Kanat mizaç tip 3+Stres hattı Tip 8-Homeopatik remedi ilişkisi

Yapılan repertorizasyonlar sonucunda çıkan remedilerin sıralaması Tablo 6.2.5' deki gibidir.

Tablo: 6.2.5 Tip 2 için yapılan repertorizasyonlar sonucu çıkan remedilerin sıralaması

	1.Sıra	**2.Sıra**	**3.Sıra**	**4.Sıra**	**5.sıra**
tip2	nat-m.	ign.	lyc.	carc.	heroin.
tip2+tip8	lach.	verat.	hyos.	sulph.	stram.

tip2+tip8+tip1	lach.	nux-v.	ars.	nat-m.	anac.
tip2+tip8+tip3	lach.	verat.	sulph.	plat.	anac.

6.3 Ana Mizaç Tip 3

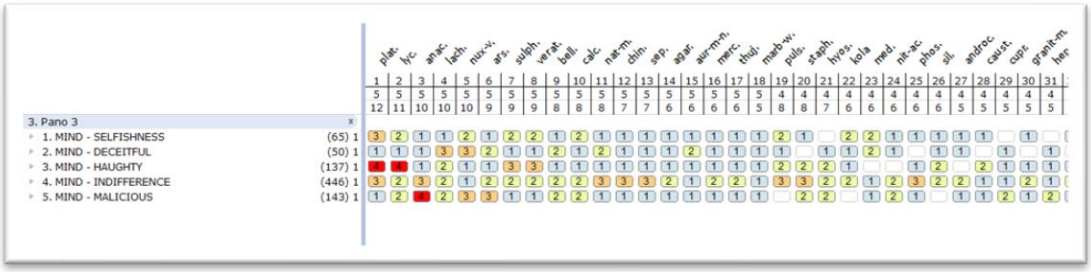
Sağlıksız seviyedeki Tip 3 mizacına sahip bir kişi için en belirgin kişilik özellikleri dahil edilerek Homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programı ile yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Platinum (plat.), Lycopodium (lyc.), Anacardium (anac.), Lachesis (lach.), Nux Vomica (nux-v.) olarak bulundu. (Şekil 6.3.3)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.3.1'deki gibidir:

Tablo 6.3.1 Sağlıksız seviyede Ana mizaç tip 3 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
çıkar odaklı	selfishness
hilekar	deceitful
kibirli	haughty
başkalarına duyarsız	indifference
kinci	malicious

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.3.1**' de verilmiştir**.**

Şekil 6.3.1 Sağlıksız seviyede Tip 3-Homeopatik remedi ilişkisi

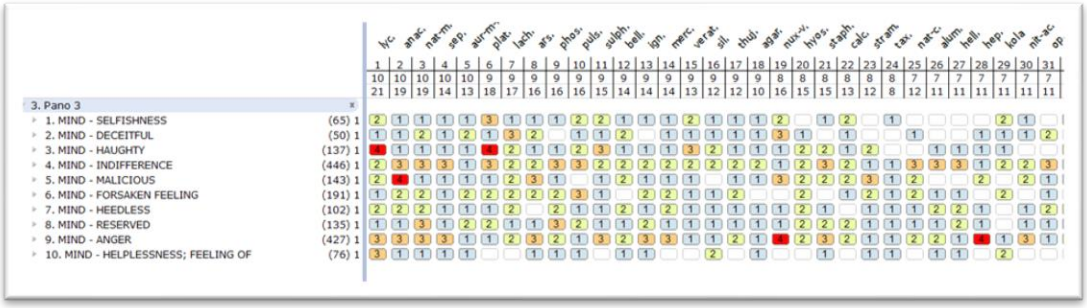
Sağlıksız seviyede Tip 3 Ana mizacına sahip bir kişinin ve stres durumunda iken gittiği Tip 9 mizacının sağlıksız seviyedeki en belirgin kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Lycopodium (lyc.), Anacardium (anac.), Natrium Muriaticum (nat-m.), Sepia (sep.), Aurum Muriaticum Natronatum (aur-m-n.), olarak bulundu. (Şekil 6.3.2)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.3.2'deki gibidir:

Tablo 6.3.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 3 + Stres hattı Tip 9 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
çıkar odaklı	selfishness
hilekâr	deceitful
kibirli	haughty
başkalarına duyarsız	indifference
kinci	malicious
çaresizlik içinde	helplessness-feeling of
öfke	anger
duygusal olarak izole	reserved
ihmalkâr	heedless
kendinden vazgeçmiş	forsaken feeling

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.3.2**' de verilmiştir.

Şekil 6.3.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 3 + Stres hattı Tip 9-Homeopatik remedi ilişkisi

Sağlıksız seviyede Ana mizacı Tip 3, kanat mizacı Tip 4 olan bir kişinin ve stres durumunda kaydığı Tip 9 mizacının en temel kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Lycopodium (lyc.), Natrium Muriaticum (nat-m.), İgnatia (ign.), Sepia (sep.), Aurum Muriaticum Natronatum (aur-m-n.), olarak bulundu. (Şekil 6.3.3)

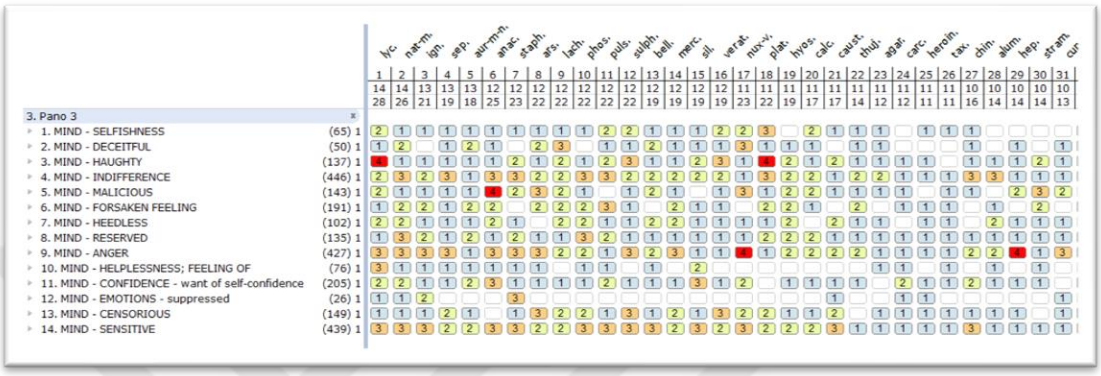
Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.3.3'deki gibidir:

Tablo 6.3.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 3 + Kanat mizaç tip 2+Stres hattı Tip 9 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
çıkar odaklı	selfishness
hilekâr	deceitful
kibirli	haughty
başkalarına duyarsız	indifference
kinci	malicious
çaresizlik içinde	helplessness-feeling of
öfke	anger
duygusal olarak izole	reserved
ihmalkâr	heedless
kendinden vazgeçmiş	forsaken feeling
özgüven eksikliği	confidence-want of self confidence

baskılanmış duygular	emotions-suppressed
suçlayıcı	censorious
hassas, kolay incinir	sensitive

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.3.3**' de verilmiştir.

Şekil 6.3.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 3 + Kanat mizaç tip 2+Stres hattı Tip 9-Homeopatik remedi ilişkisi

Sağlıksız seviyede Ana mizacı Tip 3, kanat mizacı Tip 4 olan bir kişinin ve stres durumunda kaydığı Tip 9 mizacının en temel kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Anacardium (anac.), Narium Muriaticum (nat-m.), sepia (sep.), Aurum Muriaticum Natronatum (aur-m-n.), Lycopodium (lyc.) olarak bulundu. (Şekil 6.3.4)

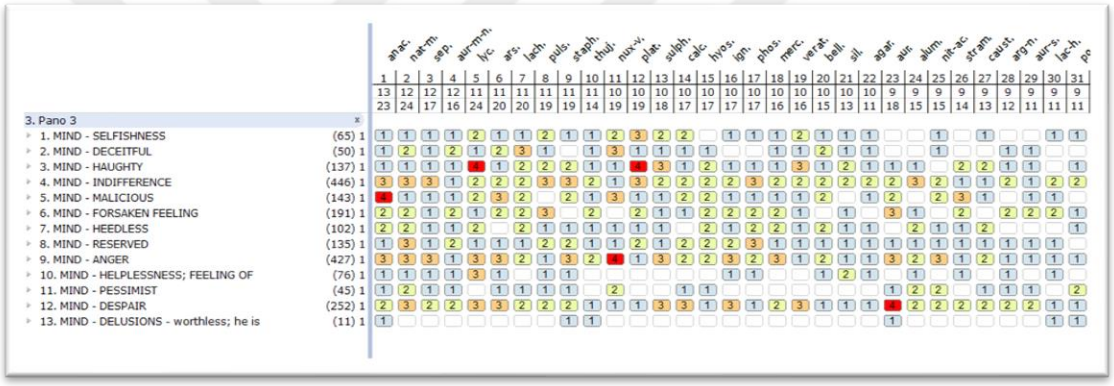
Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.3.4'deki gibidir:

Tablo 6.3.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 3 + Kanat mizaç tip 4+Stres hattı Tip 9 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
çıkar odaklı	selfishness
hilekâr	deceitful
kibirli	haughty
başkalarına duyarsız	indifference

kinci	malicious
çaresizlik içinde	helplessness-feeling of
öfke	anger
duygusal olarak izole	reserved
ihmalkâr	heedless
kendinden vazgeçmiş	forsaken feeling
depresif-pesimist	pessimist
ümitsiz	despair
hüsrana uğradığına inanır	delusions, worthless he is

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.3.4**' de verilmiştir.

Şekil 6.3.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 3 + Kanat mizaç tip 4 +Stres hattı Tip 9-Homeopatik remedi ilişkisi

Yapılan repertorizasyonlar sonucunda çıkan remedilerin sıralaması Tablo 6.3.5' deki gibidir.

Tablo: 6.3.5 Tip 3 için yapılan repertorizasyonlar sonucu çıkan remedilerin sıralaması

	1.Sıra	**2.Sıra**	**3.Sıra**	**4.Sıa**	**5.sıra**
tip3	plat.	lyc.	anac.	lach.	nux-v
tip3+tip9	lyc.	anac.	nat-m.	sep.	aur.

tip3+tip9+tip2	lyc.	nat-m.	ign.	sep.	aur-m-n.
tip3+tip9+tip4	anac.	nat-m.	sep.	aur-m-n.	lyc.

6.4 Ana Mizaç Tip 4

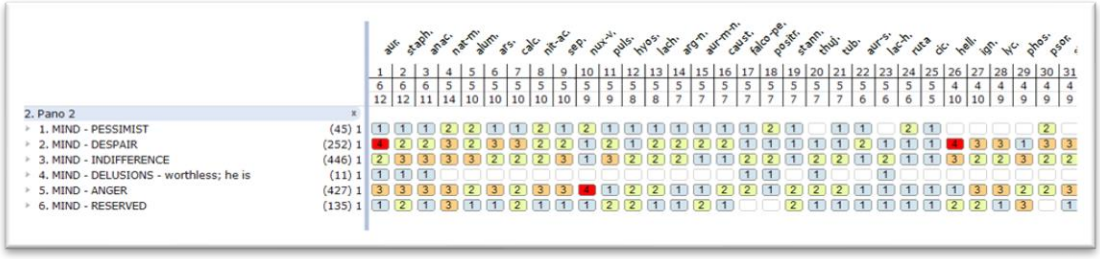
Sağlıksız seviyedeki Tip 4 mizacına sahip bir kişi için en belirgin kişilik özellikleri dahil edilerek Homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programı ile yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Aurum (aur.), Staphisagria (staph.), Anacardium (anac.), Natrium Muriaticum (nat-m.), Alumina (alum.) olarak bulundu. (Şekil 6.4.1)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.4.1'deki gibidir:

Tablo 6.4.1 Sağlıksız seviyede ana mizaç tip 4 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
depresif-pesimist	pessimist
ümitsiz	despair
hiçbir şey istemez, kayıtsız, anlamsızlık	indifference
hüsrana uğradığına inanır	delusions, worthless he is
öfke	anger
içe dönük, kendini kapatmış	reserved

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.4.1**' de verilmiştir.

Şekil 6.4.1 Sağlıksız seviyede Tip 4-Homeopatik remedi ilişkisi

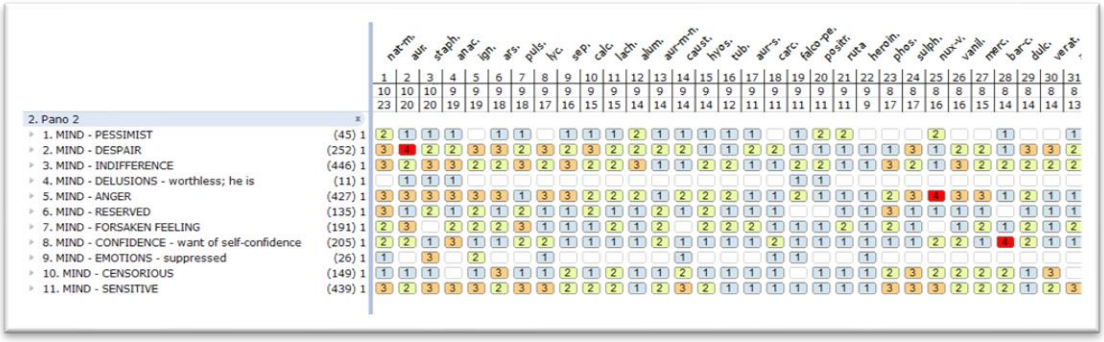
Sağlıksız seviyede Tip 4 Ana mizacına sahip bir kişinin ve stres durumunda iken gittiği Tip 2 mizacının sağlıksız seviyesindeki en belirgin kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Natrium Muriaticum (nat-m.), Aurum (aur.), Staphisagria (staph.), Anacardium (anac.), İgnatia (ign.) olarak bulundu. (Şekil 6.4.2)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.4.2'deki gibidir:

Tablo 6.4.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 4 + Stres hattı Tip 2 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
depresif-pesimist	pessimist
ümitsiz	despair
hiçbir şey istemez, kayıtsız, anlamsızlık	indifference
hüsrana uğradığına inanır	delusions, worthless he is
öfke	anger
içe dönük, kendini kapatmış	reserved
istenilmediğini hisseder	forsaken feeling
özgüven eksikliği	confidence-want of self confidence
baskılanmış duygular	emotions-suppressed
suçlayıcı	censorious
hassas, kolay incinir	sensitive

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.4.2**' de verilmiştir.

Şekil 6.4.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 4 + Stres hattı Tip 2 -Homeopatik remedi ilişkisi

Sağlıksız seviyede Ana mizacı Tip 4, kanat mizacı Tip 3 olan bir kişinin ve stres durumunda kaydığı Tip 2 mizacının en temel kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Natrium Muriaticum (nat-m.), Anacardium (anac.), Lycopodium (lyc.), Arsenicum (ars.), Staphisagria (staph.) olarak bulundu. (Şekil 6.4.3)

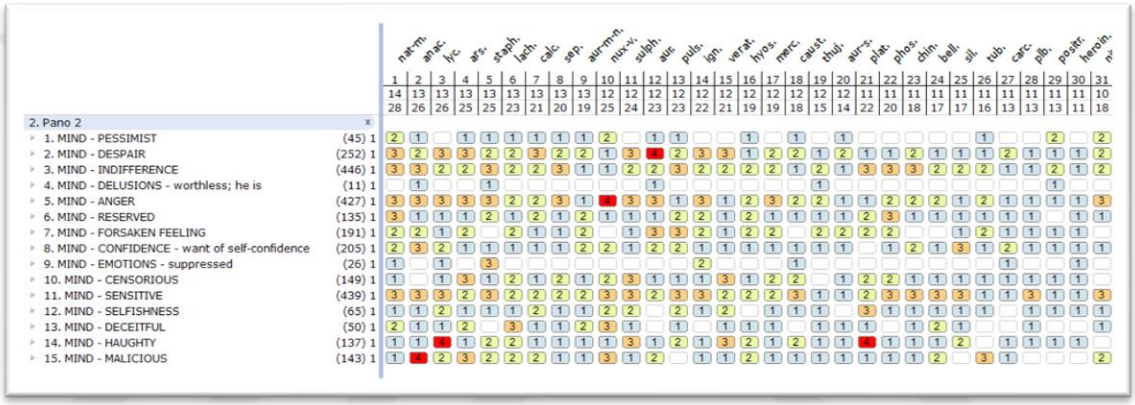
Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.4.3'deki gibidir:

Tablo 6.4.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 4 + Kanat mizaç tip 3+Stres hattı Tip 2 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
depresif-pesimist	pessimist
ümitsiz	despair
hiçbir şey istemez, kayıtsız, anlamsızlık	indifference
hüsrana uğradığına inanır	delusions, worthless he is
öfke	anger
içe dönük, kendini kapatmış	reserved
istenilmediğini hisseder	forsaken feeling
özgüven eksikliği	confidence-want of self confidence

baskılanmış duygular	emotions-suppressed
suçlayıcı	censorious
hassas, kolay incinir	sensitive
çıkar odaklı	selfishness
hilekar	deceitful
kibirli	haughty
kinci	malicious

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.4.3**' de verilmiştir.

Şekil 6.4.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 4 + Kanat mizaç tip 3+Stres hattı Tip 2-Homeopatik remedi ilişkisi

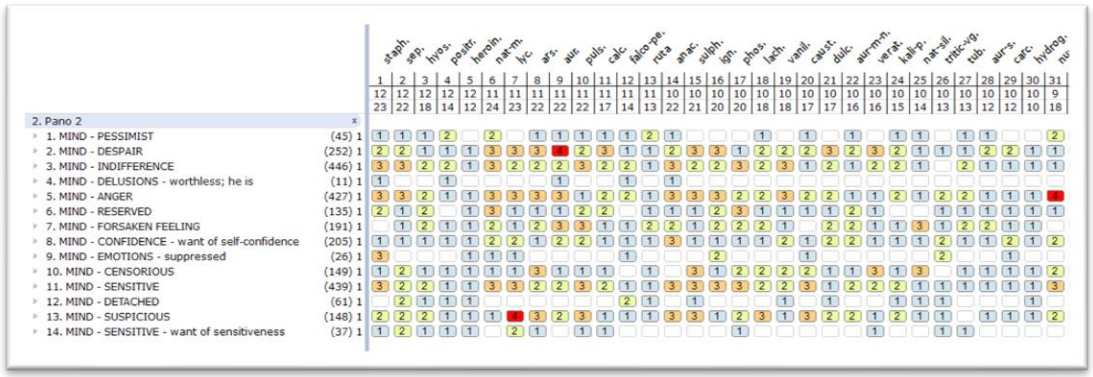
Sağlıksız seviyede Ana mizacı Tip 4, kanat mizacı Tip 5 olan bir kişinin ve stres durumunda kaydığı Tip 2 mizacının en temel kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Staphisagria (staph.), Sepia (sep.), Hyoscyamus (hyos.), Positron (posit.), Heroine (heroin.) olarak bulundu. (Şekil 6.4.4)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.4.4'deki gibidir:

Tablo 6.4.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 4 + Kanat mizaç tip 3+Stres hattı Tip 2 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
depresif-pesimist	pessimist
ümitsiz	despair
hiçbir şey istemez, kayıtsız, anlamsızlık	indifference
hüsrana uğradığına inanır	delusions, worthless he is
öfke	anger
içe dönük, kendini kapatmış	reserved
istenilmediğini hisseder	forsaken feeling
özgüven eksikliği	confidence-want of self confidence
baskılanmış duygular	emotions-suppressed
suçlayıcı	censorious
hassas, kolay incinir	sensitive
insanlardan kopmuş	detached
şüpheci, kuruntulu	suspicious
duygusuz	sensitive-want of sensitiveness

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.4.4**' de verilmiştir.

Şekil 6.4.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 4 + Kanat mizaç tip 5 +Stres hattı Tip 2-Homeopatik remedi ilişkisi

Yapılan repertorizasyonlar sonucunda çıkan remedilerin sıralaması Tablo 6.4.5' deki gibidir.

Tablo: 6.4.5 Tip 4 için yapılan repertorizasyonlar sonucu çıkan remedilerin sıralaması

	1.Sıra	**2.Sıra**	**3.Sıra**	**4.Sıra**	**5.sıra**
tip4	aur.	staph.	anac.	nat-m.	alum.
tip4+tip2	nat-m.	aur.	staph.	anac.	ign.
tip4+tip2+tip3	nat-m.	anac.	lyc.	ars.	staph.
tip4+tip2+tip5	staph.	sep.	hyos.	positr.	heroin.

6.5 Ana Mizaç Tip 5

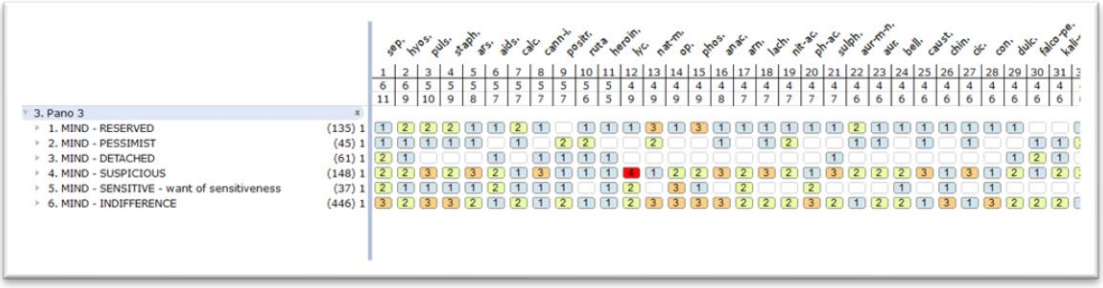
Sağlıksız seviyedeki Tip 5 mizacına sahip bir kişi için en belirgin kişilik özellikleri dahil edilerek Homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programı ile yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Sepia (sep.), Hyoscyamus (hyos.), Pulsatilla (puls.), Staphisagria (staph.), Arsenicum (ars.) olarak bulundu. (Şekil 6.5.1)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.5.1'deki gibidir:

Tablo 6.5.1 Ana mizaç sağlıksız tip 5 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
kendini kapatmış	reserved
depresif, karamsar	pessimist
insanlardan kopmuş	detached
şüpheci, kuruntulu	suspicious
duygusuz	sensitive-want of sensitiveness
kayıtsızlık	indifference

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.5.1**' de verilmiştir.

Şekil 6.5.1 Sağlıksız seviyede Tip 5-Homeopatik remedi ilişkisi

Sağlıksız seviyede Tip 5 Ana mizacına sahip bir kişinin ve stres durumunda iken gittiği Tip 7 mizacının sağlıksız seviyedeki en belirgin kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla.), Staphisagria (staph.), Hyoscyamus (hyos.), Pulsatilla (puls.), Nux Vomica (nux-v.), Sepia (sep.) olarak bulundu. (Şekil 6.5.2)

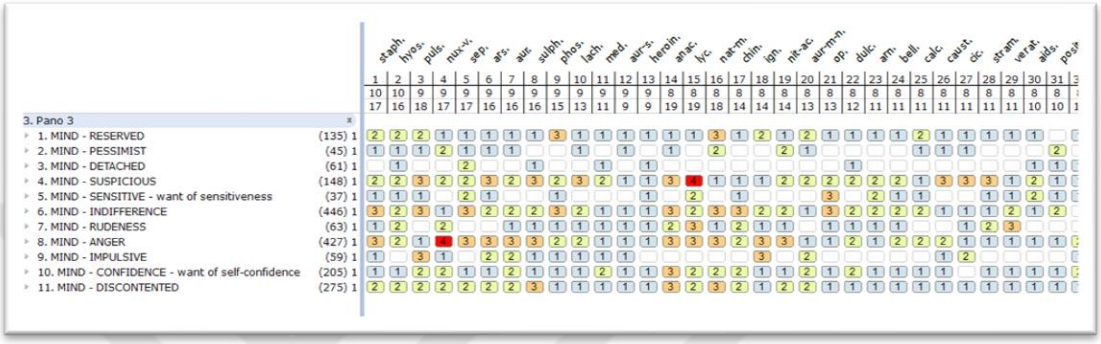
Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.5.2'deki gibidir:

Tablo 6.5.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 5 + Stres hattı Tip 7 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
kendini kapatmış	reserved
depresif, karamsar	pessimist
insanlardan kopmuş	detached
şüpheci, kuruntulu	suspicious
duygusuz	sensitive-want of sensitiveness
kayıtsızlık	ındifference
kaba	rudeness
öfkeli	anger
dürtüsel	impulsive

duyarsız, kayıtsız	indifference
özgüven noksanlığı	confidence-want of self confidence
engellenmiş hissi	discontented

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.5.2**' de verilmiştir.

Şekil 6.5.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 5 + Stres hattı Tip 7 -Homeopatik remedi ilişkisi

Sağlıksız seviyede Ana mizacı Tip 5, kanat mizacı Tip 4 olan bir kişinin ve stres durumunda kaydığı Tip 7 mizacının en temel kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Staphisagria (staph.), Aurum (aur.), Hyoscyamus (hyos.), Anacardium (anac.), Pulsatilla (puls.) olarak bulundu. (Şekil 6.5.3)

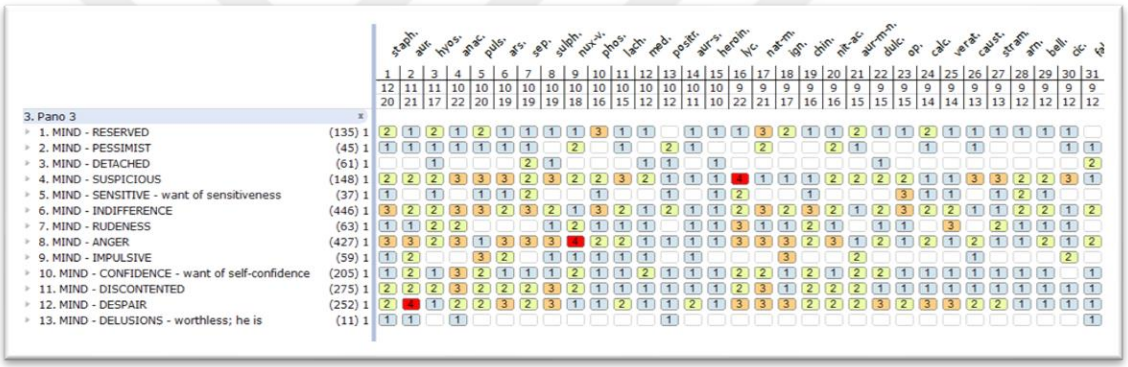
Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.5.3'deki gibidir:

Tablo 6.5.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 5 + Kanat mizaç tip 4+Stres hattı Tip 7 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
kendini kapatmış	reserved
depresif, karamsar	pessimist
insanlardan kopmuş	detached
şüpheci, kuruntulu	suspicious
duygusuz	sensitive-want of sensitiveness

kayıtsızlık	indifference
kaba	rudeness
öfkeli	anger
dürtüsel	impulsive
özgüven noksanlığı	confidence-want of self confidence
engellenmiş hissi	discontented
ümitsiz	despair
hüsrana uğradığına inanır	delusions, worthless he is

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.5.3**' de verilmiştir.

Şekil 6.5.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 5 + Kanat mizaç tip 4+Stres hattı Tip 7-Homeopatik remedi ilişkisi

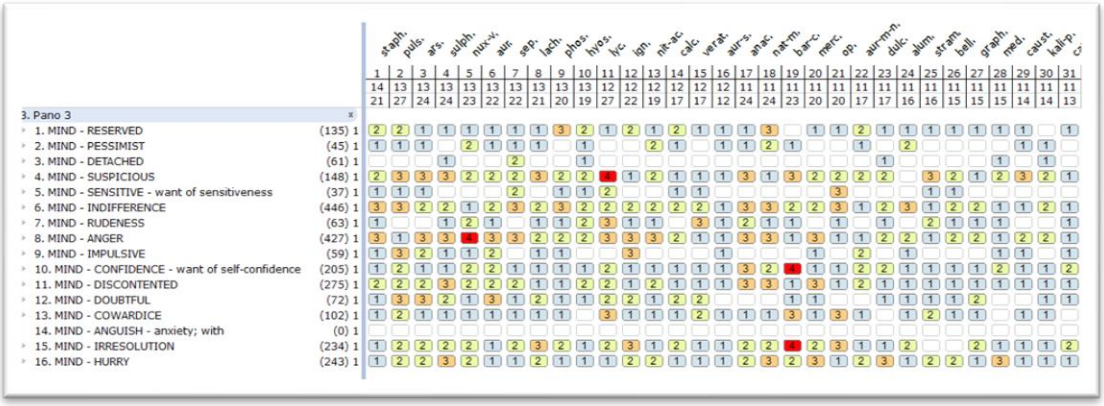
Sağlıksız seviyede Ana mizacı Tip 5, kanat mizacı Tip 6 olan bir kişinin ve stres durumunda kaydığı Tip 7 mizacının en temel kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Staphisagria (staph.), Pulsatilla (puls.), Arsenicum (ars.), Sulphur (sulph.), Nux Vomica (nux-v.) olarak bulundu. (Şekil 6.5.4)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.5.4'deki gibidir:

Tablo 6.5.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 5 + Kanat mizaç tip 6+Stres hattı Tip 7 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
kendini kapatmış	reserved
depresif, karamsar	pessimist
insanlardan kopmuş	detached
şüpheci, kuruntulu	suspicious
duygusuz	sensitive-want of sensitiveness
kayıtsızlık	indifference
kaba	rudeness
öfkeli	anger
dürtüsel	impulsive
özgüven noksanlığı	confidence-want of self confidence
engellenmiş hissi	discontented
kuşkucu	doubtful
korkak	cowardice
kaygılı	anxiety
kararsız	irresolution
telaşlı	hurry

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.5.4**' de verilmiştir.

Şekil 6.5.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 5 + Kanat mizaç tip 6 +Stres hattı Tip 7-Homeopatik remedi ilişkisi

Yapılan repertorizasyonlar sonucunda çıkan remedilerin sıralaması Tablo 6.5.5' deki gibidir.

Tablo: 6.5.5 Tip 5 için yapılan repertorizasyonlar sonucu çıkan remedilerin sıralaması

	1.Sıra	**2.Sıra**	**3.Sıra**	**4.Sıra**	**5.sıra**
tip5	sep.	hyos.	puls.	staph.	ars.
tip5+tip7	staph.	hyos.	puls.	nux-v.	sep.
tip5+tip7+tip4	staph.	aur.	hyos.	anac.	puls.
tip5+tip7+tip6	staph.	puls.	ars.	sulph.	nux-v.

6.6 Ana Mizaç Tip 6

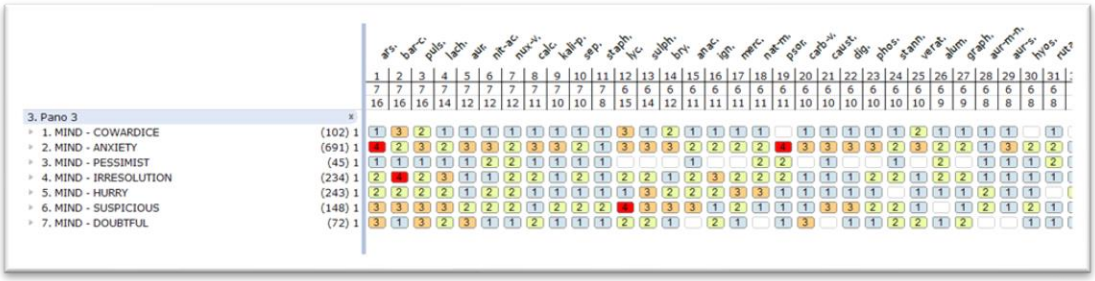
Sağlıksız seviyedeki Tip 6 mizacına sahip bir kişi için en belirgin kişilik özellikleri dahil edilerek Homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programı ile yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Arsenicum (ars.), Bryta Carbonica (bar-c.), Pulsatilla (puls.), Lachesis Muta (lach.), Aurum (aur.) olarak bulundu. (Şekil 6.6.1)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.6.1'deki gibidir:

Tablo 6.6.1 Sağlıksız seviyede Ana mizaç tip 6 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
kuşkucu	doubtful
korkak	cowardice
kaygılı	anxiety
karamsar	pessimist
kararsız	irresolution
telaşlı	hurry
kimseye güvenmeyen	suspicious

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.6.1**' de verilmiştir.

Şekil 6.6.1 Sağlıksız seviyede Tip 6-Homeopatik remedi ilişkisi

Sağlıksız seviyede Tip 6 Ana mizacına sahip bir kişinin ve stres durumunda iken gittiği Tip 3 mizacının sağlıksız seviyedeki en belirgin kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Arsenicum (ars.), Lachesis Muta (lach.), Nux Vomica(nux-v.), Calceria Carbonica (calc.), Sepia (sep.) olarak bulundu. (Şekil 6.6.2)

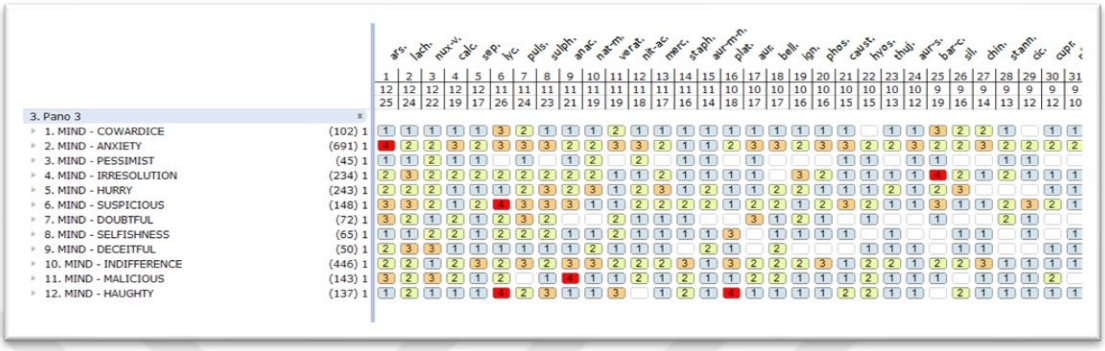
Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.6.2'deki gibidir:

Tablo 6.6.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 6 + Stres hattı Tip 3 için kişilik özellikleri ve karşılık gelen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
kuşkucu	doubtful
korkak	cowardice
kaygılı	anxiety
karamsar	pessimist
kararsız	irresolution
telaşlı	hurry
kimseye güvenmeyen	suspicious
çıkar odaklı	selfishness
hilekar	deceitful
kibirli	haughty

başkalarına duyarsız	indifference
kinci	malicious

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.6.2**' de verilmiştir.

Şekil 6.6.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 6 + stres hattı Tip 3-Homeopatik remedi ilişkisi

Sağlıksız seviyede Ana mizacı Tip 6, kanat mizacı Tip 5 olan bir kişinin ve stres durumunda kaydığı Tip 3 mizacının en temel kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Arsenicum (ars.), Lachesis (lach.), Anacardium (anac.), Nux Vomica (nux-v.) Calceria Carbonica (calc.) olarak bulundu. (Şekil 6.6.3)

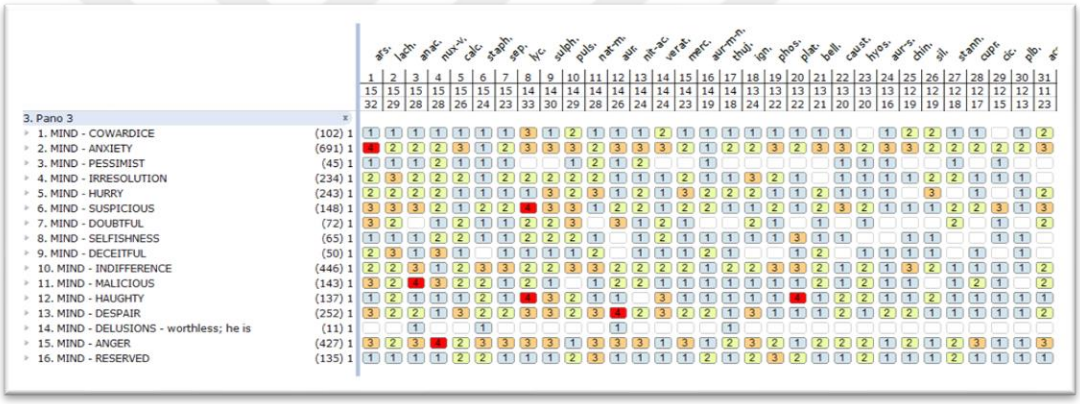
Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.6.3'deki gibidir:

Tablo 6.6.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 6 + Kanat mizaç tip 5+Stres hattı Tip 3 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
kuşkucu	doubtful
korkak	cowardice
kaygılı	anxiety
karamsar	pessimist
kararsız	ırresolution
telaşlı	hurry

kimseye güvenmeyen	suspicious
çıkar odaklı	selfishness
hilekar	deceitful
kibirli	haughty
başkalarına duyarsız	indifference
kinci	malicious
ümitsiz	despair
hüsrana uğradığına inanır	delusions,worthless he is
öfke	anger
içe dönük, kendini kapatmış	reserved

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.6.3**' de verilmiştir

Şekil 6.6.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 6 + Kanat mizaç tip 5+Stres hattı Tip 3-Homeopatik remedi ilişkisi

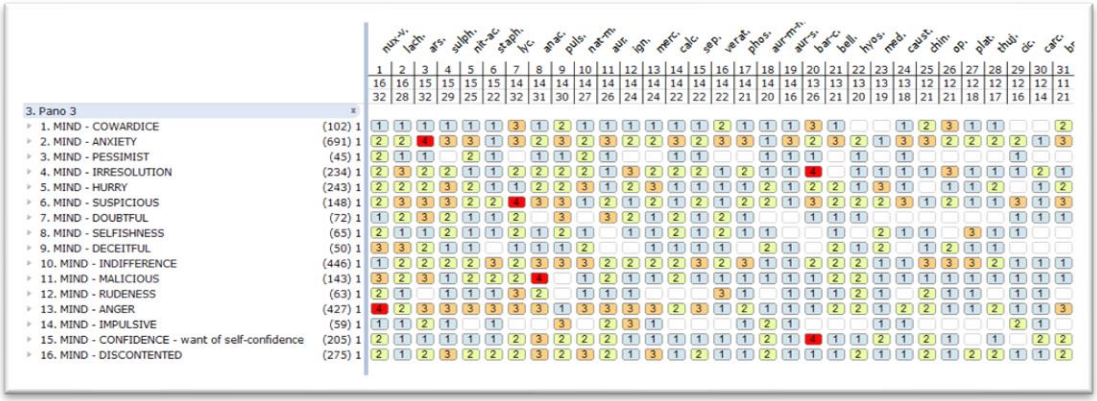
Sağlıksız seviyesinde Ana mizacı Tip 6, kanat mizacı Tip 7 olan bir kişinin ve stres durumunda kaydığı Tip 3 mizacının en temel kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Nux Vomica (nux-v.), Lachesis (lach.), Arsenicum (ars.), Sulphur (sulph.), Nitric Acid (nit-ac.) olarak bulundu. (Şekil 6.6.4)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.6.4'deki gibidir:

Tablo 6.6.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 6 + Kanat mizaç tip 7+Stres hattı Tip 3 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	Rubrik
kuşkucu	doubtful
korkak	cowardice
kaygılı	anxiety
karamsar	pessimist
kararsız	irresolution
telaşlı	hurry
kimseye güvenmeyen	suspicious
çıkar odaklı	selfishness
hilekâr	deceitful
kibirli	haughty
başkalarına duyarsız	indifference
kinci	malicious
kaba	rudeness
öfkeli	anger
dürtüsel	impulsive
özgüven noksanlığı	confidence-want of self confidence
engellenmiş hissi	discontented

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.6.4**' de verilmiştir.

Şekil 6.6.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 6 + Kanat mizaç tip 7 +Stres hattı Tip 3-Homeopatik remedi ilişkisi

Yapılan repertorizasyonlar sonucunda çıkan remedilerin sıralaması Tablo 6.6.5' deki gibidir.

Tablo: 6.6.5 Tip 6 için yapılan repertorizasyonlar sonucu çıkan remedilerin sıralaması

	1.Sıra	**2.Sıra**	**3.Sıra**	**4.Sıra**	**5.sıra**
tip6	ars.	bar-c.	puls.	lach.	aur.
tip6+tip3	ars.	lach.	nux-v.	calc-c.	sep.
tip6+tip3+tip5	ars.	lach.	anac.	nux-v.	calc-c.
tip6+tip3+tip7	nux-v.	lach.	ars.	sulph.	nit-ac.

6.7 Ana Mizaç Tip 7

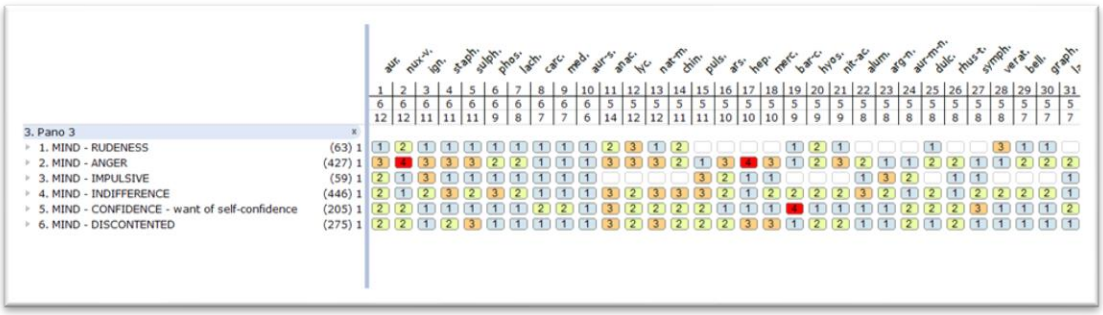
Sağlıksız seviyedeki Tip 7 mizacına sahip bir kişi için en belirgin kişilik özellikleri dahil edilerek Homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programı ile yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Aurum (aur.), Nux Vomica (nux-v.), İgnatia (ign.), Staphisagria (staph.), Sulphur (sulph.) olarak bulundu. (Şekil 6.7.1)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.7.1'deki gibidir:

Tablo 6.7.1 Sağlıksız seviyede ana mizaç Tip 7 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
kaba	rudeness
öfkeli	anger
dürtüsel	impulsive
duyarsız, kayıtsız	indifference
özgüven noksanlığı	confidence-want of self confidence
engellenmiş hissi	discontented

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.7.1**' de verilmiştir.

Şekil 6.7.1 Sağlıksız seviyede Tip 7-Homeopatik remedi ilişkisi

Sağlıksız seviyede Tip 7 Ana mizacına sahip bir kişinin ve stres durumunda iken gittiği Tip 1 mizacının sağlıksız seviyedeki en belirgin kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Nux Vomica (nux-v.), Arsenicum (ars.), Lachesis (lach.), Natrium Muriaticum (nat-m.), Anacardium (anac.) olarak bulundu. (Şekil 6.4.2)

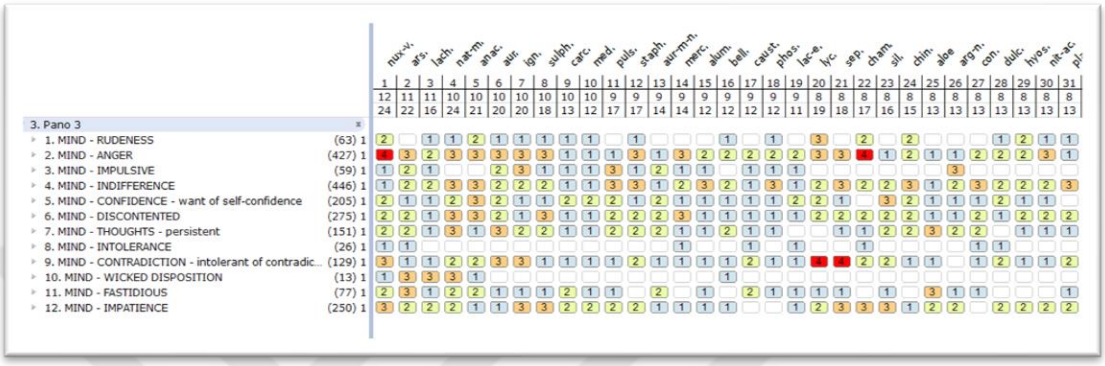
Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.7.2'deki gibidir:

Tablo 6.7.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 7 + Stres hattı Tip 1 kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
kaba	rudeness
öfkeli	anger
dürtüsel	impulsive
duyarsız, kayıtsız	indifference
özgüven noksanlığı	confidence-want of self confidence
engellenmiş hissi	discontented
saplantılı	thought-persistent
tahammülsüz	intolerance
katı fikirli	contradiction-intolerant of contr.

yıkıcı davranış	wicked disposition
titiz	fastidious
sabırsız	impatience

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.7.2**' de verilmiştir.

Şekil 6.7.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 7 + Stres hattı Tip 1-Homeopatik remedi ilişkisi

Sağlıksız seviyede Ana mizacı Tip 7, kanat mizacı Tip 6 olan bir kişinin ve stres durumunda kaydığı Tip 1 mizacının en temel kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Nux Vomica (nux-v.), Arsenicum (ars.), Lachesis (lach.), Aurum (aur.), Natrium Muriaticum (nat-m.) olarak bulundu. (Şekil 6.7.3)

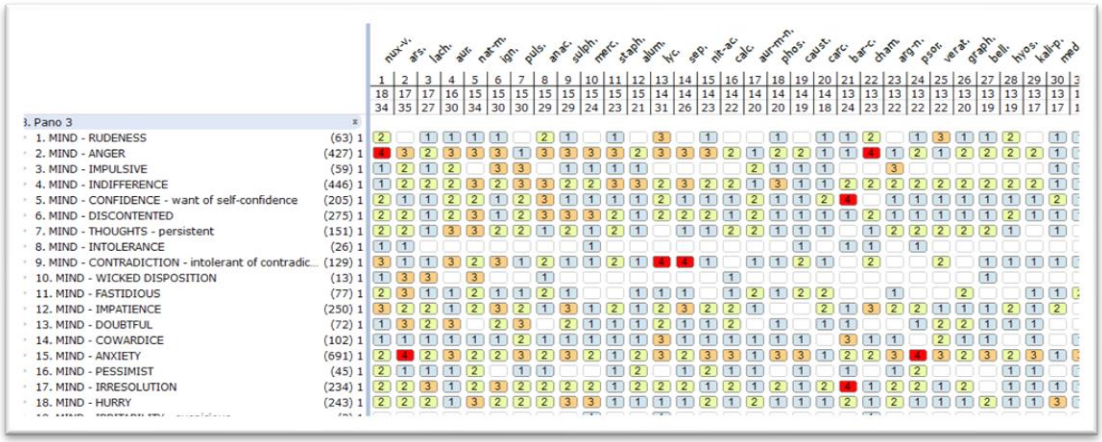
Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.7.3'deki gibidir:

Tablo 6.7.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 7 + Kanat mizaç Tip 6+Stres hattı Tip 1 kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
kaba	rudeness
öfkeli	anger
dürtüsel	impulsive
duyarsız, kayıtsız	indifference

özgüven noksanlığı	confidence-want of self confidence
engellenmiş hissi	discontented
saplantılı	thought-persistent
tahammülsüz	intolerance
katı fikirli	contradiction-intolerant of contr.
yıkıcı davranış	wicked disposition
titiz	fastidious
sabırsız	impatience
kuşkucu	doubtful
korkak	cowardice
kaygılı	anxiety
karamsar	pessimist
kararsız	irresolution
telaşlı	hurry
kimseye güvenmeyen	suspicious

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.7.3**' de verilmiştir.

Şekil 6.7.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 7 + Kanat mizaç Tip 6+Stres hattı Tip 1-Homeopatik remedi ilişkisi

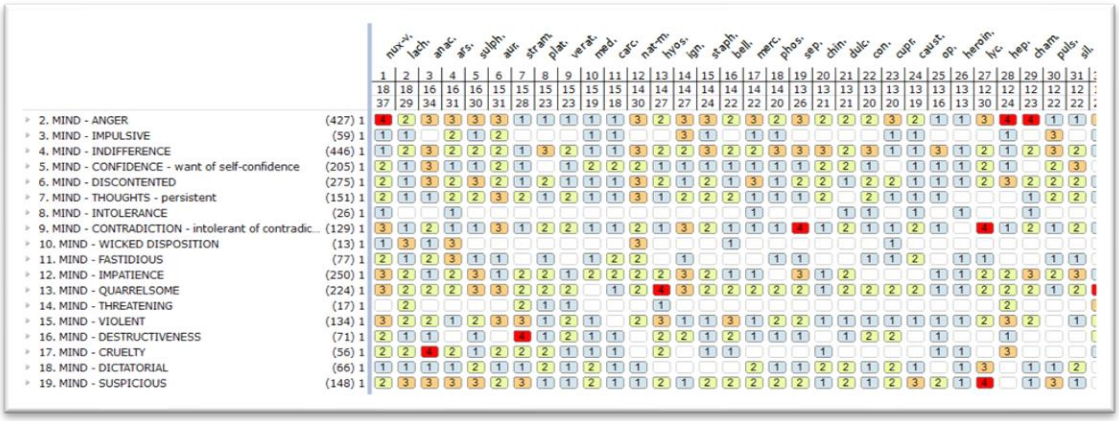
Sağlıksız seviyede Ana mizacı Tip 7, kanat mizacı Tip 8 olan bir kişinin ve stres durumunda kaydığı Tip 1 mizacının en temel kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Nux Vomica (nux-v.), Lachesis (lach.), Anacardium (anac.), Arsenicum (ars.), Sulphur (sulph.) olarak bulundu. (Şekil 6.7.4)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.7.4'deki gibidir:

Tablo 6.7.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 7 + Kanat mizaç Tip 8+Stres hattı Tip 1 kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
kaba	rudeness
öfkeli	anger
dürtüsel	impulsive
duyarsız, kayıtsız	indifference
özgüven noksanlığı	confidence-want of self confidence
engellenmiş hissi	discontented
saplantılı	thought-persistent
tahammülsüz	intolerance
katı fikirli	contradiction-intolerant of contr.
yıkıcı davranış	wicked disposition
titiz	fastidious
sabırsız	impatience
kavgacı, saldırgan	quarrelsome
tehditkar	threatening
şiddet uygulayan	violent
yıkıcı	destructiveness
acımasız, zalim	cruelty
zorba, merhametsiz	dictatorial
şüpheci	suspicious

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.7.4**' de verilmiştir.

Şekil 6.7.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 7 + Kanat mizaç Tip 8 +Stres hattı Tip 1-Homeopatik remedi ilişkisi

Yapılan repertorizasyonlar sonucunda çıkan remedilerin sıralaması Tablo 6.7.5' deki gibidir.

Tablo: 6.7.5 Tip 7 için yapılan repertorizasyonlar sonucu çıkan remedilerin sıralaması

	1.Sıra	**2.Sıra**	**3.Sıra**	**4.Sıra**	**5.sıra**
tip7	aur.	nux-v.	ign.	staph.	sulph.
tip7+tip1	nux-v.	ars.	lach.	nat-m.	anac.
tip7+tip1+tip6	nux-v.	ars.	lach.	aur.	nat-m.
tip7+tip1+tip8	nux-v.	lach.	anac.	ars.	sulph.

6.8 Ana Mizaç Tip 8

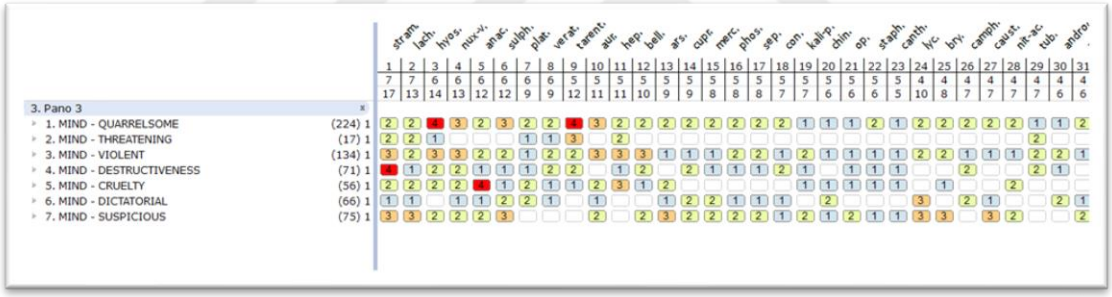
Sağlıksız seviyedeki Tip 8 mizacına sahip bir kişi için en belirgin kişilik özellikleri dahil edilerek Homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programı ile yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Stramonium (stram.), Lachesis (lach.), Hyoscyamus (hyos.), Nux Vomica (nux-v.), Anacardium (anac) olarak bulundu. (Şekil 6.8.1)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.8.1'deki gibidir:

Tablo 6.8.1 Sağlıksız seviyede Ana mizaç tip 8 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
kavgacı, saldırgan	quarrelsome
tehditkâr	threatening
şiddet uygulayan	violent
yıkıcı	destructiveness
acımasız, zalim	cruelty
zorba, merhametsiz	dictatorial
şüpheci	suspicious

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.8.1**' de verilmiştir.

Şekil 6.8.1 Sağlıksız seviyede Tip 8-Homeopatik remedi ilişkisi

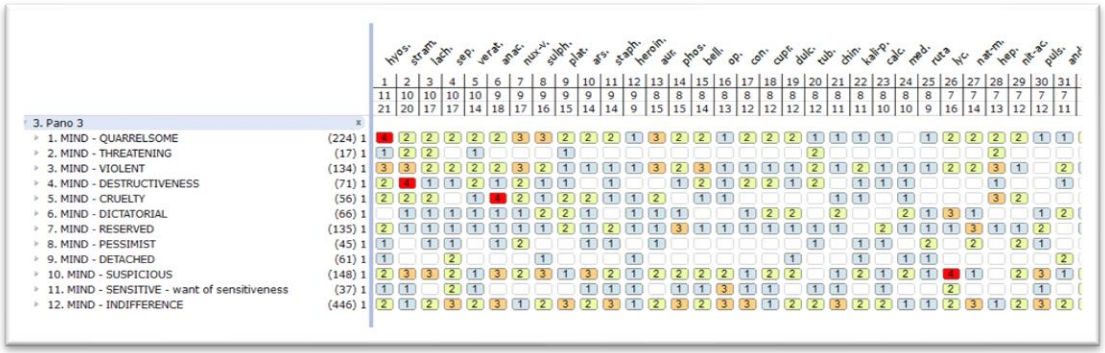
Sağlıksız seviyede Tip 8 Ana mizacına sahip bir kişinin ve stres durumunda iken gittiği Tip 5 mizacının sağlıksız seviyedeki en belirgin kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Hyoscyamus (hyos.), Stramonium (stram.), Lachesis (lach.), Sepia (sep.), Veratrum Album (verat.) olarak bulundu. (Şekil 6.8.2)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.8.2'deki gibidir:

Tablo 6.8.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 8 + Stres hattı Tip 5 kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
kavgacı, saldırgan	quarrelsome
tehditkâr	threatening
şiddet uygulayan	violent
yıkıcı	destructiveness
acımasız, zalim	cruelty
zorba, merhametsiz	dictatorial
şüpheci	suspicious
kendini kapatmış	reserved
depresif, karamsar	pessimist
insanlardan kopmuş	detached
şüpheci, kuruntulu	suspicious
duygusuz	sensitive-want of sensitiveness
kayıtsızlık	indifference

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.8.2**' de verilmiştir.

Şekil 6.8.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 8 + Stres hattı Tip 5 -Homeopatik remedi ilişkisi

Sağlıksız seviyede Ana mizacı Tip 8, kanat mizacı Tip 7 olan bir kişinin ve stres durumunda kaydığı Tip 5 mizacının en temel kişilik özellikleri dahil edilerek

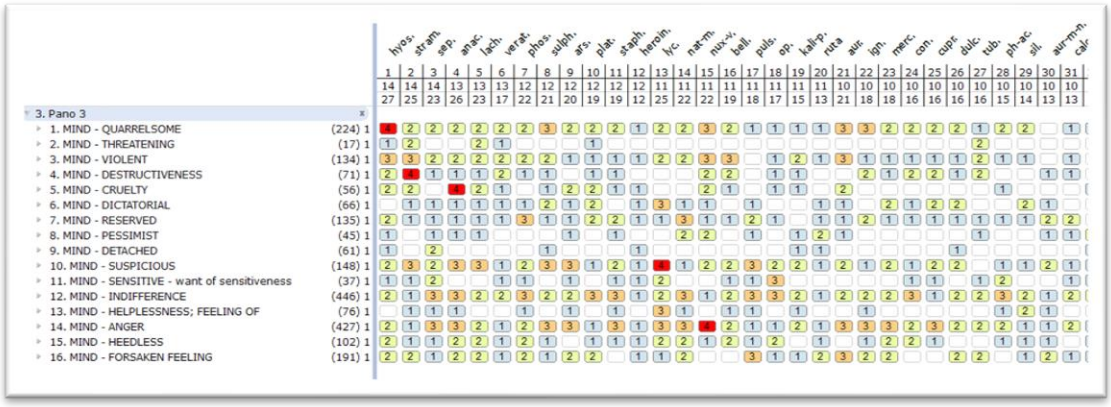
homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Hyoscyamos (hyos.), Stramonium (stram.), Sepia (sep.) Anacardium (anac.), Lachesis (lach.), olarak bulundu. (Şekil 6.8.3)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.8.3'deki gibidir:

Tablo 6.8.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 8 + Kanat mizaç tip 9+Stres hattı Tip 5 kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
kavgacı, saldırgan	quarrelsome
tehditkâr	threatening
şiddet uygulayan	violent
yıkıcı	destructiveness
acımasız, zalim	cruelty
zorba, merhametsiz	dictatorial
şüpheci	suspicious
kendini kapatmış	reserved
depresif,karamsar	pessimist
insanlardan kopmuş	detached
duygusuz	sensitive-want of sensitiveness
kayıtsızlık	indifference
çaresizlik içinde	helplessness-feeling of
öfke	anger
ihmalkâr	heedless
kendinden vazgeçmiş	forsaken feeling

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.8.3**' de verilmiştir .

Şekil 6.8.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 8 + Kanat mizaç tip 7+Stres hattı Tip 5-Homeopatik remedi ilişkisi

Sağlıksız seviyede Ana mizacı Tip 8, kanat mizacı Tip 9 olan bir kişinin ve stres durumunda kaydığı Tip 5 mizacının en temel kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Hyoscyamos (hyos.), Lachesis (lach.), Nux Vomica (nux-v.), Stramonium (stram.), Sulphur (sulph.) olarak bulundu. (Şekil 6.8.4)

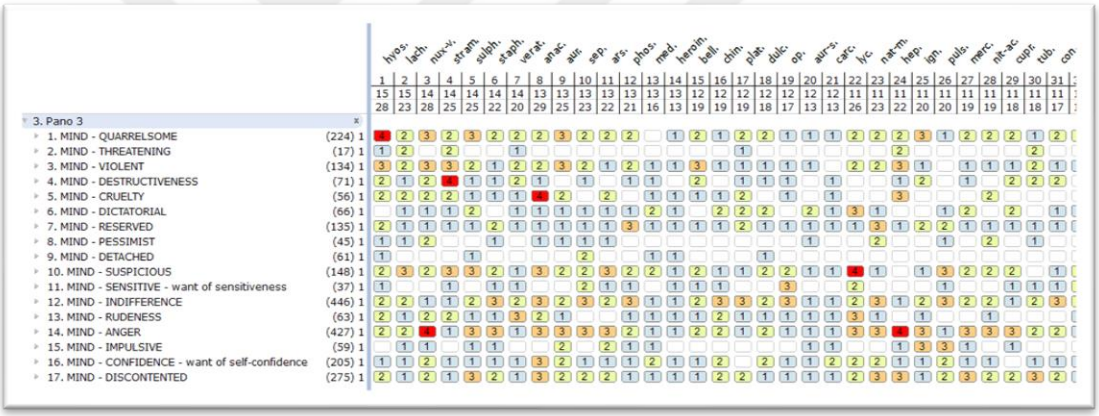
Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.8.4'deki gibidir:

Tablo 6.8.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 8+ Kanat mizaç tip 7+Stres hattı Tip 5 kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
kavgacı, saldırgan	quarrelsome
tehditkâr	threatening
şiddet uygulayan	violent
yıkıcı	destructiveness
acımasız, zalim	cruelty
zorba, merhametsiz	dictatorial
şüpheci	suspicious

kendini kapatmış	reserved
depresif,karamsar	pessimist
insanlardan kopmuş	detached
duygusuz	sensitive-want of sensitiveness
kayıtsızlık	indifference
kaba	rudeness
öfkeli	anger
dürtüsel	impulsive
özgüven noksanlığı	confidence-want of self confidence
engellenmiş hissi	discontented

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.8.4**' de verilmiştir.

Şekil 6.8.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 8 + Kanat mizaç tip 9 +Stres hattı Tip 5 -Homeopatik remedi ilişkisi

Yapılan repertorizasyonlar sonucunda çıkan remedilerin sıralaması Tablo 6.8.5' deki gibidir.

Tablo: 6.8.5 Tip 8 için yapılan repertorizasyonlar sonucu çıkan remedilerin sıralaması

	1.Sıra	**2.Sıra**	**3.Sıra**	**4.Sıra**	**5.sıra**
tip8	stram.	lach.	hyos.	nux-v.	anac.
tip8+tip5	hyos.	stram.	lach.	sep.	verat.

tip8+tip5+tip7	hyos.	stram.	sep.	anac.	lach.
tip8+tip5+tip9	hyos.	lach.	nux-v.	stram.	sulph.

6.9 Ana Mizaç Tip 9

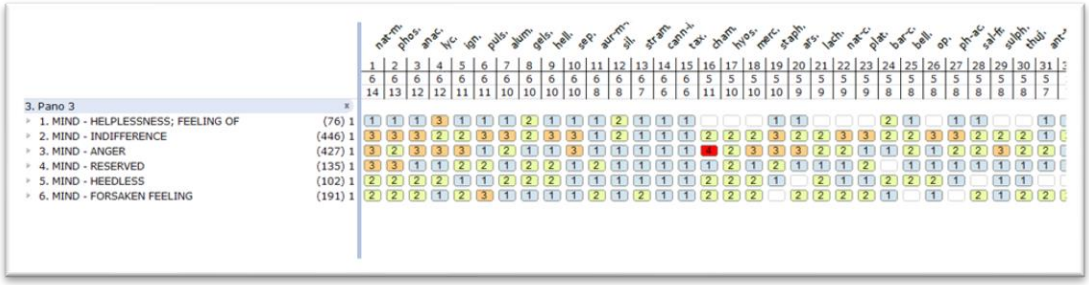
Sağlıksız seviyedeki Tip 9 mizacına sahip bir kişi için en belirgin kişilik özellikleri dahil edilerek Homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programı ile yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Natrium Muriaticum (nat-m.), Phosphorus (phos.), Anacardium (anaç.), Lycopodium (lyc.), İgnatia (ign.) olarak bulundu. (Şekil 6.9.1)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.9.1'deki gibidir:

Tablo 6.9.1 Sağlıksız seviyede Ana mizaç tip 9 için kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
çaresizlik içinde	helplessness-feeling of
kayıtsızlık	indifference
öfke	anger
duygusal olarak izole	reserved
ihmalkâr	heedless
kendinden vazgeçmiş	forsaken feeling

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.9.1**' de verilmiştir.

Şekil 6.9.1 Sağlıksız seviyede Tip 9-Homeopatik remedi ilişkisi

Sağlıksız seviyede Tip 9 Ana mizacına sahip bir kişinin ve stres durumunda iken gittiği Tip 6 mizacının sağlıksız seviyedeki en belirgin kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Pulsatilla (puls.) ,Sepia (sep.), Lycopodium (lyc.), Arsenicum Album (ars.), Natrium Muriaticum (nat-m.), olarak bulundu. (Şekil 6.9.2)

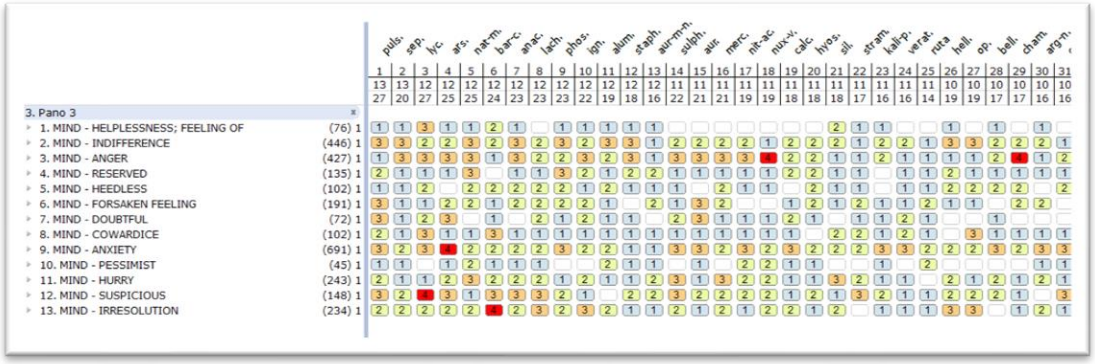
Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.9.2'deki gibidir:

Tablo 6.9.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 9 + Stres hattı Tip 6 kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
çaresizlik içinde	helplessness-feeling of
kayıtsızlık	indifference
öfke	anger
duygusal olarak izole	reserved
ihmalkâr	heedless
kendinden vazgeçmiş	forsaken feeling
kuşkucu	doubtful
korkak	cowardice
kaygılı	anxiety
karamsar	pessimist
kararsız	irresolution
telaşlı	hurry

kimseye güvenmeyen	suspicious

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.9.2**' de verilmiştir.

Şekil 6.9.2 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 9 + stres hattı Tip 6-Homeopatik remedi ilişkisi

Sağlıksız seviyede Ana mizacı Tip 9, kanat mizacı Tip 1 olan bir kişinin ve stres durumunda kaydığı Tip 6 mizacının en temel kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne çıkan ilk beş remedi sırasıyla Arsenicum Album (ars.), Natrium Muriaticum (nat-m.), Pulsatilla (puls.), Lachesis (lach.), Nux Vomica (nux-v.) olarak bulundu. (Şekil 6.9.3)

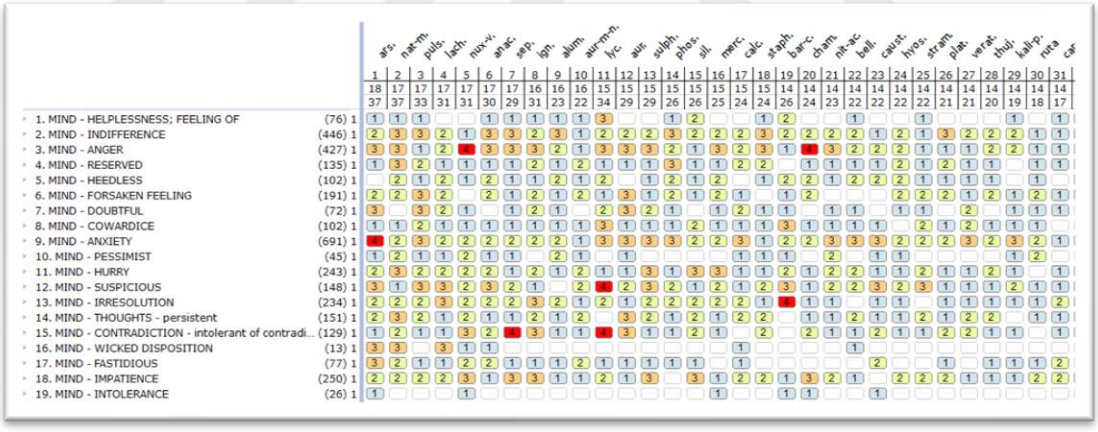
Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.9.3'deki gibidir:

Tablo 6.9.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 9 + Kanat mizaç tip 1+Stres hattı Tip 6 kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
çaresizlik içinde	helplessness-feeling of
kayıtsızlık	indifference
öfke	anger
duygusal olarak izole	reserved
ihmalkâr	heedless
kendinden vazgeçmiş	forsaken feeling

kuşkucu	doubtful
korkak	cowardice
kaygılı	anxiety
karamsar	pessimist
kararsız	irresolution
telaşlı	hurry
kimseye güvenmeyen	suspicious
saplantılı	thought-persistent
tahammülsüz	intolerance
katı fikirli	contradiction-intolerant of contr.
yıkıcı davranış	wicked disposition
titiz	fastidious
sabırsız	impatience

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.9.3**' de verilmiştir.

Şekil 6.9.3 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 9 + Kanat mizaç tip 1+Stres hattı Tip 6-Homeopatik remedi ilişkisi

Sağlıksız seviyede Ana mizacı Tip 9, kanat mizacı Tip 8 olan bir kişinin ve stres durumunda kaydığı Tip 6 mizacının en temel kişilik özellikleri dahil edilerek homeopatik bir yazılım olan Radar Opus programında yapılan repertorizasyonda öne

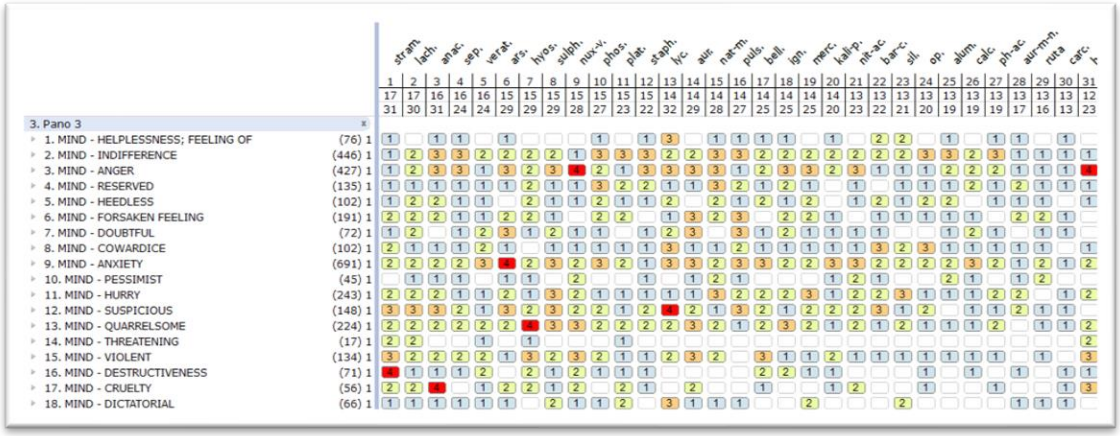
çıkan ilk beş remedi sırasıyla Stramonium (stram.), Lachesis (lach.), Anacardium (anac.), Sepia (sep.), Veratrum Album (verat.) olarak bulundu. (Şekil 6.9.4)

Kişilik özellikleri ve uygun olarak seçilen rubrikler Tablo 6.9.4'deki gibidir:

Tablo 6.9.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 9 + Kanat mizaç tip 8+Stres hattı Tip 6-kişilik özellikleri ve seçilen rubrikler

Kişilik özelliği	**Rubrik**
çaresizlik içinde	helplessness-feeling of
kayıtsızlık	indifference
öfke	anger
duygusal olarak izole	reserved
ihmalkâr	heedless
kendinden vazgeçmiş	forsaken feeling
kuşkucu	doubtful
korkak	cowardice
kaygılı	anxiety
karamsar	pessimist
kararsız	irresolution
telaşlı	hurry
kimseye güvenmeyen	suspicious
kavgacı,saldırgan	quarrelsome
tehditkâr	threatening
şiddet uygulayan	violent
yıkıcı	destructiveness
acımasız, zalim	cruelty
zorba, merhametsiz	dictatorial

Seçilen rubriklerle yapılan repertorizasyon **şekil 6.9.4**' de verilmiştir.

Şekil 6.9.4 Sağlıksız seviyede Ana mizaç Tip 9 + Kanat mizaç tip 8 +Stres hattı Tip 6 -Homeopatik remedi ilişkisi

Yapılan repertorizasyonlar sonucunda çıkan remedilerin sıralaması Tablo 6.9.5' deki gibidir.

Tablo: 6.9.5 Tip 9 için yapılan repertorizasyonlar sonucu çıkan remedilerin sıralaması

	1.Sıra	**2.Sıra**	**3.Sıra**	**4.Sıra**	**5.sıra**
tip9	nat-m.	phos.	anac.	lyc.	ign.
tip9+tip6	puls.	sep.	lyc.	ars.	nat-m.
tip9+tip6+tip1	ars.	nat-m.	puls.	lach.	nux-v.
tip9+tip6+tip8	stram.	lach.	anac.	sep.	verat.

6.10 Homeopatik Rubrikler ile Enneagram Kişilik Tipleri arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Homeopatik rubrikler ile enneagram kişilik tipleri arasındaki ilişkiyi daha detaylı ele almak için bu ilişkinin sayısal ve sistematik olarak değerlendirilmesi amaçlandı. Bu doğrultuda ilk aşama olarak tüm rubrikleri ve tipleri içeren özetleyici bir Tablo oluşturuldu (Tablo 6.10.1). Bu tabloda ilişkinin yok olması 0, var olması ise

1 olarak kaydedildi. Bu bütüncül format 2 amaca hizmet etti. Birinci hedef: Veriyi özetlemek ve tek bir tabloda toplamak. Böylece tipler ve rubrikler arasında karşılaştırma yapmak kolaylaşmış oldu. İkinci hedef: Veri formatını kullanılacak istatistik program için uygun hale getirmek ve böylece veriyi istatistiksel açıdan daha detaylı araştırmak. Söz konusu iki hedefe sonraki aşamalarda ulaşılmıştır.

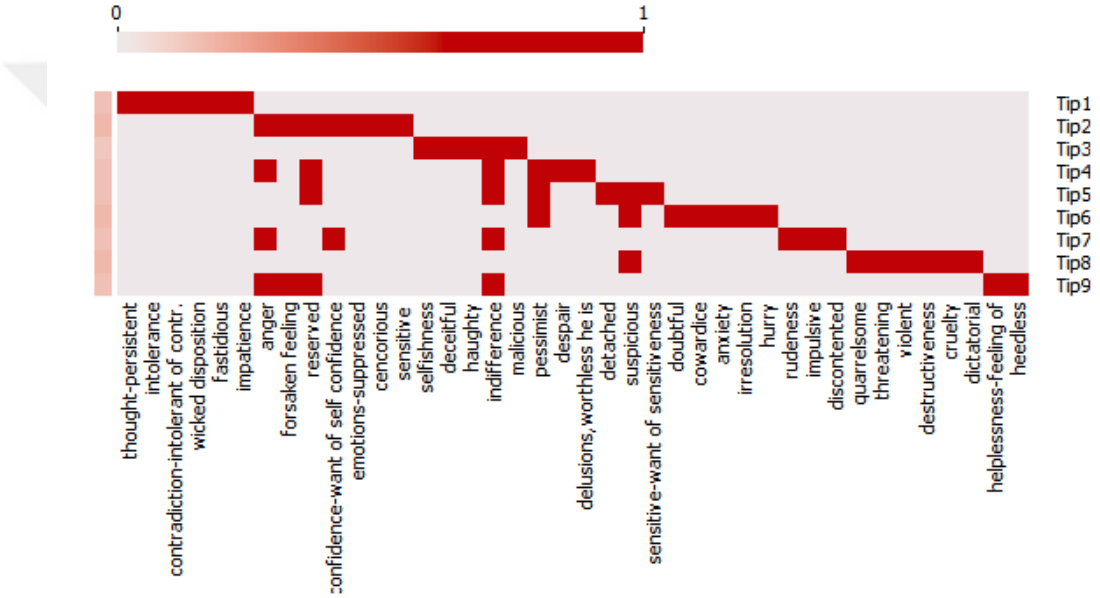
Tablo 6.10.1: Homeopatik rubrikler ile kişilik tipleri arasındaki ilişki

Homeopatik Rubrik	Tip1	Tip2	Tip3	Tip4	Tip5	Tip6	Tip7	Tip8	Tip9
thought-persistent	1	0	0	0	0	0	0	0	0
intolerance	1	0	0	0	0	0	0	0	0
contradiction-intolerant of contr.	1	0	0	0	0	0	0	0	0
wicked disposition	1	0	0	0	0	0	0	0	0
fastidious	1	0	0	0	0	0	0	0	0
impatience	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Anger	0	1	0	1	0	0	1	0	1
forsaken feeling	0	1	0	0	0	0	0	0	1
reserved	0	1	0	1	1	0	0	0	1
confidence-want of self confidence	0	1	0	0	0	0	1	0	0
emotions-suppressed	0	1	0	0	0	0	0	0	0
cencorious	0	1	0	0	0	0	0	0	0
sensitive	0	1	0	0	0	0	0	0	0
selfishness	0	0	1	0	0	0	0	0	0
deceitful	0	0	1	0	0	0	0	0	0
haughty	0	0	1	0	0	0	0	0	0

indifference	0	0	1	1	1	0	1	0	1
malicious	0	0	1	0	0	0	0	0	0
pessimist	0	0	0	1	1	1	0	0	0
despair	0	0	0	1	0	0	0	0	0
delusions,worthless he is	0	0	0	1	0	0	0	0	0
detached	0	0	0	0	1	0	0	0	0
suspicious	0	0	0	0	1	1	0	1	0
sensitive-want of sensitiveness	0	0	0	0	1	0	0	0	0
doubtful	0	0	0	0	0	1	0	0	0
cowardice	0	0	0	0	0	1	0	0	0
anxiety	0	0	0	0	0	1	0	0	0
irresolution	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Hurry	0	0	0	0	0	1	0	0	0
rudeness	0	0	0	0	0	0	1	0	0
impulsive	0	0	0	0	0	0	1	0	0
discontented	0	0	0	0	0	0	1	0	0
quarrelsome	0	0	0	0	0	0	0	1	0
threatening	0	0	0	0	0	0	0	1	0
violent	0	0	0	0	0	0	0	1	0
destructiveness	0	0	0	0	0	0	0	1	0
cruelty	0	0	0	0	0	0	0	1	0
dictatorial	0	0	0	0	0	0	0	1	0
helplessness-feeling of	0	0	0	0	0	0	0	0	1

heedless	0	0	0	0	0	0	0	0	1

Yukarıda adı geçen özetleyici tablo istatistik analiz için kullanılmıştır. Kullanılan Orange programında kural gereği veri tabloları analiz edilirken hedefler (targes) yani bağımlı değişkenler (dependent variables) satır olarak, öznitlelikler (features) yani açıklayıcı değişkenler (explanatory variables) ise sütun olarak yer alınmak zorundadır.

Şekil 6.10.1 Homeopatik rubrikler ile kişilik tipleri arasındaki ilişkiyi görsel olarak özetleyen ısı haritası

Bunu sağlamak için ilk önce söz konusu tablo için devrik dönüşüm (transpose) işlemi uygulanmıştır yani sütunlar ile satırların yerleri değiştirilmiştir. Ardından bu tabloyu görsel olarak incelemek ve sunmak için ısı haritası grafiği oluşturulmuştur **(Şekil 6.10.1)**. Isı haritası ile verideki örüntüler (patterns) daha belirgin bir şekilde gözlemlenmiştir. Bazı rubrikler birden fazla kullanılırken, diğer rubriklerin kullanımı bir defa ile sınırlı kalmıştır. Bu görsel ile ayrıca rubrikler açısından birbirine benzeyen enneagram kişilik tipleri gözle daha rahat farkedilir hale gelmiştir. Rubrikler bağlamında enneagram kişilik tipleri arasındaki farkı daha iyi açıklığa kavuşturmak için bir sonraki aşama olarak karar ağacı analizi yapılmıştır.

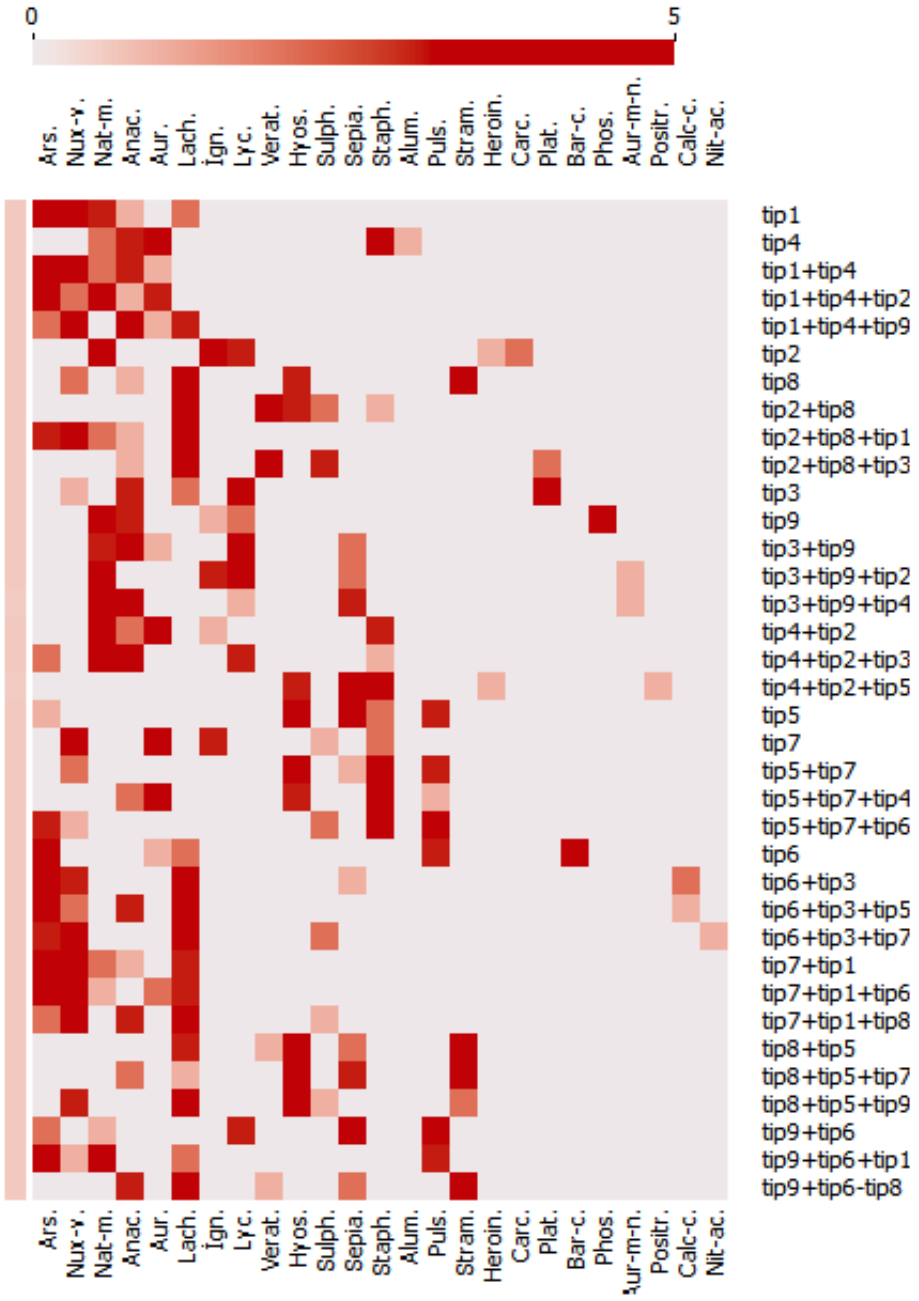
Hangi rubrikleri, hangi sırayla kullanarak kişilik tiplerin ne olduğuna en kısa yoldan ve etkili bir şekilde ulaşılabilir? Bir diğer ifadeyle hangi kararları bir dizi (ard arda) olarak uygulayarak rubrik bilgisinden kişilik tipi bilgisine ulaşılabilir? Bu sorunun cevabını bulmak için çözüm olarak karar ağacı algoritması uygulanmıştır. Bu yaklaşım hedefe ulaşmak için en uygun stratejiyi sunmuştur. Elde edilen karar ağacı 9 yaprak node'u olmak üzere 17 node'dan (düğümden) oluşmaktadır. Her bir yaprak node'u belli bir kişilik tipe karşılık gelmektedir. Bazı yapraklara ulaşmak için sadece 3 tip bilgisi yeterliyken, bazıları için ise 4 rubrik bilgisi gerekli olduğu görülmüştür. Toplamda 9 rubrikten faydalanılmıştır. ''Reserved'' rubriği 2 defa kullanıldığı için unique (benzersiz) rubrik sayısı 8 olarak saptanmıştır. Bu 8 rubrik soruyu çözmek için anahtar hükmünde olmuştur ve tüm rubrikler içinded öncelikli olarak seçilmiştir. Yani bu 8 rubrik, söz konusu karar ağacında bir set (kombinasyon) olarak kullanılırken hedef kişilik tiplerini tanımlamada en çok ayırdıcı özelliğe sahip oldukları için algoritma tarafından seçilmilştir. Kullanılan rubrikler bağlamında birbirine yakın yer alan kişilik tipleri bu açıdan birbirine daha çok benzemektedirler. Böylelikle tiplerin oluşturduğu veri kümesi önce büyük kümelere, sonra küçük kümelere bölünmesi sağlanmıştır. Böylece tiplerin gruplara ve alt gruplara ayrılması ve karşılaştırılması sağlanmıştır. Özet olarak, karar verme algoritmasının nispeten az sayı rubrik kullanarak hızlı (pratik) ve etkili bir şekilde tipleri bulduğu gözlemlenmiştir **(Şekil 6.10.2 Ekler)** .

6.11 Enneagram Kişilik Tipleri ile Homeopatik Remediler Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Kişilik tipleri ile homeopatik remediler arasındaki ilişkiyi daha detaylı ele almak için bu ilişkinin sayısal ve sistematik olarak değerlendirilmesi amaçlandı. Bu doğrultuda ilk aşama olarak tüm rubrikleri ve kişilik tiplerini içeren özetleyici bir Tablo oluşturuldu. Bu tabloda ilişkinin yok olması durumunda değer 0 olarak kaydedilmiştir. Var olması durumunda ise en yüksek derece 5 olmak üzere 1-5 arasında değerlendirme (puanlama) yapılmıştır. Bu değerlendirmede remedilerin öncelik sırası temel alınmıştır. 5. derece en yüksek öncelik sıralamasına karşılık gelmektedir. Yani bir kişilik tipi için en öncelikli olan remedinin değeri 5 olacak

şekilde derecelendirme yapılmıştır. Bu bütüncül format şu iki amaca hizmet etmiştir: Veriyi tek bir tabloda özetlemek (böylece kişilik tiplerinin ve rubriklerin kendi aralarında karşılaştırılması daha kolaylaşmış oldu) ve veri formatını kullanılan istatistik program (Orange) için uygun hale getirmek. Böylece bu özetleyici tablo istatistik analiz için girdi olarak kullanılmıştır. Bunu sağlamak için ilk önce söz konusu tablo için devrik dönüşüm işlemi uygulanmıştır. Ardından bu tabloyu görsel olarak incelemek ve sunmak için ısı haritası grafiği oluşturulmuştur **(Şekil 6.11.1)**. Isı haritası ile tablodaki örüntüler daha belirgin bir şekilde gözlemlenmiştir. Bazı remediler nispeten daha fazla ve buna bağlı olarak belirli öncelik derecesi ile tabloda yer alırken, diğerlerinin sıklığı ise daha az bulunmuştur. Yani remediler arasında hem sayı (sıklık) açısından, hem de öncelik sıralaması açısından gözle görülür farklar gözlemlenmiştir.

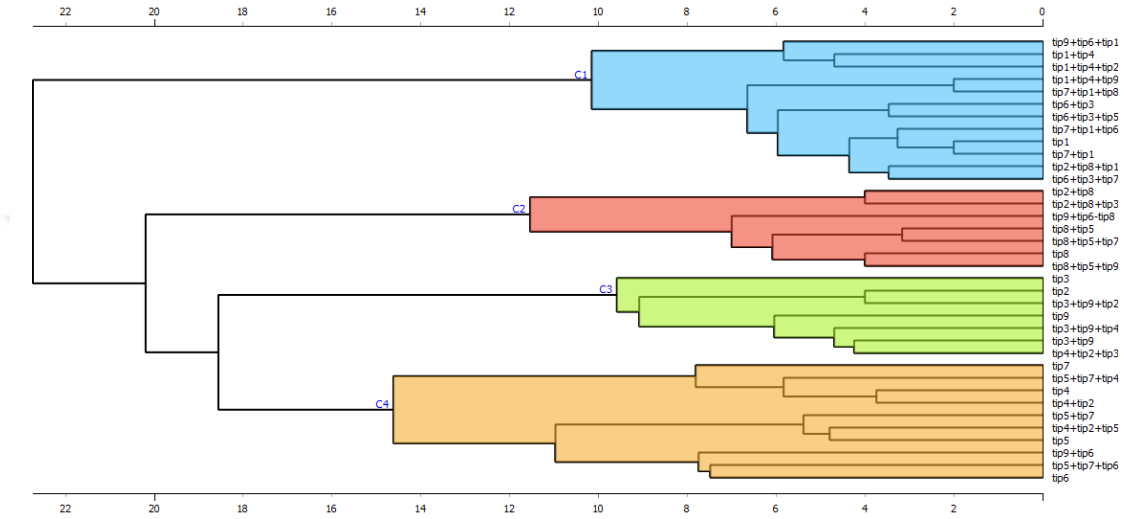
Detaylandıracak olursak bir grup remedi çok tip ile ilişkili çıkarken, diğerleri ise tek veya çok az tip ile alakalı olduğu görülmüştür. İlk gruptaki remediler kendi aralarında öncelik olarak da farklılaşmaktalar. Kişilik tipleri bağlamında remediler arasındaki farkı daha çok aydınlatmak için bir sonraki aşama olarak hiyerarşik kümeleme analizi yapılmıştır. Diğer yandan bu görsel ile ayrıca remediler açısından birbirine benzeyen tipler gözle daha rahat fark edilir hale gelmiştir. Remediler bağlamında kişilik tipleri arasındaki farkı daha çok aydınlatmak için bir sonraki aşama olarak hiyerarşik kümeleme analizi yapılmıştır. **(Şekil 6.10.2 Ekler)**

Şekil 6.11.1: Homeopatik remedilerin kişilik tipleri ile ilişkisini ve öncelik derecesini özetleyen ısı haritası

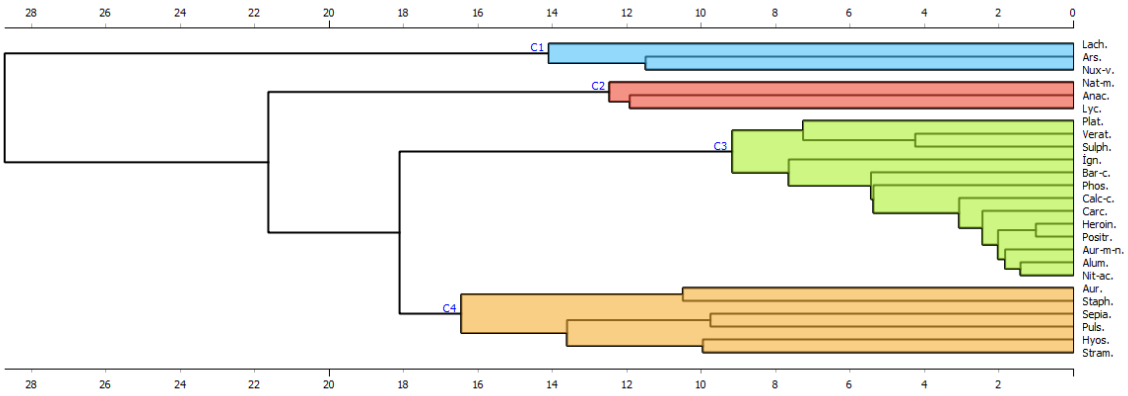
Remedilere yönelik olarak uygulanan hiyerarşik kümeleme analizi remediler arasındaki benzerlikleri ortaya koymuştur. Buna ulaşmak için öncelikle remediler arasındaki uzaklık hesaplanmıştır. Bu kapsamda remedilerin kişilik tipleri ile olan ilişkileri göz önünde bulunduruldu ve temel olarak alındı. Hiyerarşik kümeleme

dendogramı sayesinde birbirine benzeyen remediler aynı kümede kümelendikleri için söz konusu benzerlik gözle görülebilir hale gelmiştir. Her küme bir grup olarak değerlendirebilir. Sonuç olarak 4 remedi gruba karşılık gelen 4 remedi kümesi saptanmıştır **(Şekil 6.11.2)**.

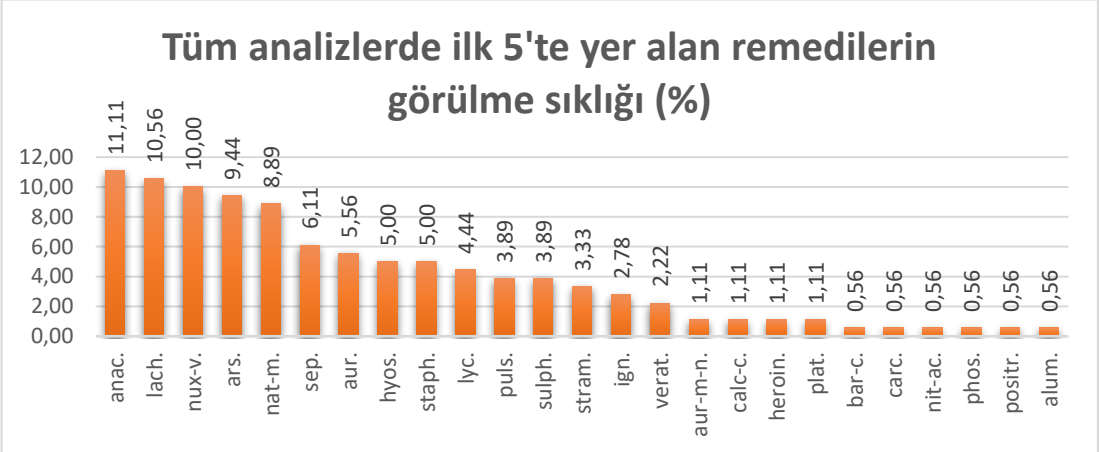
Şekil 6.11.2: Kişilik tipleri ile olan ilişkiye dayanarak homeopatik remedilerin kümelenmesi

Kişilik tiplerine yönelik olarak uygulanan hiyerarşik kümeleme analizi tipler arasındaki benzerlikleri ortaya çıkarmıştır. Buna ulaşmak için öncelikle tipler arasındaki uzaklık hesaplanmıştır. Bu kapsamda kişilik tiplerinin remediler ile olan ilişkisi göz önünde bulunduruldu ve temel olarak alındı. Sonuçta hiyerarşik kümeleme dendogramı sayesinde birbirine benzeyen kişilik tipleri aynı kümede kümelendikleri için söz konusu benzerlik daha rahat farkedilir hale gelmiştir. Her küme bir grup olarak değerlendirebilir. Sonuç olarak 4 kişilik tipi grubuna karşılık gelen 4 kişilik tipi kümesi saptanmıştır **(Şekil 6.11.3)**.

Şekil 6.11.3: Homeopatik remediler ile olan ilişkiye dayanarak kişilik tiplerin kümelenmesi

9 kişilik tipi için yapılan toplam 36 analiz sonucuna göre ilk 5 sıralamada çıkan remedilerin görülme sıklığı şekil 6.11.4 ‘de gösterilmiştir.

Şekil 6.11.4 Tüm analizlerde ilk beş sıralamasında yer alan remedilerin görülme sıklığı

7. TARTIŞMA

Tez çalışmamızda repertorizasyonlara dahil edilen rubrik sayısı aşağıdaki gibidir :

Tip 1'in sağlıksız hali için 6 rubrik, stres durumunda tip 4'e gittiği halinde 12 rubrik, tip 2 kanadına sahip stres hattındaki tip 1 için 17 rubrik ve tip 9 kanadına sahip stres hattındaki tip 1 için ise 18 rubrik ile Repertorizasyon yapılmıştır.

Tip 2'nin sağlıksız hali için 7 rubrik, stres durumunda tip 8'e gittiği halinde 14 rubrik, tip 1 kanadına sahip stres hattındaki tip 2 için 20 rubrik ve tip 3 kanadına sahip stres hattındaki tip 2 için ise 19 rubrik ile Repertorizasyon yapılmıştır.

Tip 3'ün sağlıksız hali için 5 rubrik, stres durumunda tip 9'a gittiği halinde 10 rubrik, tip 2 kanadına sahip stres hattındaki tip 3 için 14 rubrik ve tip 4 kanadına sahip stres hattındaki tip 3 için ise 13 rubrik ile Repertorizasyon yapılmıştır.

Tip 4'ün sağlıksız hali için 6 rubrik, stres durumunda tip 2'ye gittiği halinde 11 rubrik, tip 3 kanadına sahip stres hattındaki tip 4 için 15 rubrik ve tip 5 kanadına sahip stres hattındaki tip 4 için ise 14 rubrik ile Repertorizasyon yapılmıştır.

Tip 5'in sağlıksız hali için 6 rubrik, stres durumunda tip 7'ye gittiği halinde 11 rubrik, tip 4 kanadına sahip stres hattındaki tip 5 için 13 rubrik ve tip 6 kanadına sahip stres hattındaki tip 5 için ise 16 rubrik ile Repertorizasyon yapılmıştır.

Tip 6'nin sağlıksız hali için 7 rubrik, stres durumunda tip 3'e gittiği halinde 12 rubrik, tip 5 kanadına sahip stres hattındaki tip 6 için 16 rubrik ve tip 7 kanadına sahip stres hattındaki tip 6 için ise 16 rubrik ile Repertorizasyon yapılmıştır.

Tip 7'nin sağlıksız hali için 6 rubrik, stres durumunda tip 1'e gittiği halinde 12 rubrik, tip 6 kanadına sahip stres hattındaki tip 7 için 19 rubrik ve tip 8 kanadına sahip stres hattındaki tip 7 için ise 19 rubrik ile Repertorizasyon yapılmıştır.

Tip 8'in sağlıksız hali için 7 rubrik, stres durumunda tip 5'e gittiği halinde 12 rubrik, tip 7 kanadına sahip stres hattındaki tip 8 için 16 rubrik ve tip 9 kanadına sahip stres hattındaki tip 8 için ise 17 rubrik ile Repertorizasyon yapılmıştır.

Tip 9'un sağlıksız hali için 6 rubrik, stres durumunda tip 6'ya gittiği halinde 13 rubrik, tip 1 kanadına sahip stres hattındaki tip 9 için 19 rubrik ve tip 8 kanadına sahip stres hattındaki tip 9 için ise 18 rubrik ile Repertorizasyon yapılmıştır.

Tüm repertorizasyonlar için toplamda 40 farklı rubrik kullanılmış ve bu rubriklere karşılık gelen 4 puan değerlikli 9 farklı remedi tespit edilmiştir.

Çalışmamızın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Öncelikle, bu araştırma normalden sapmaların olduğu durumların homeopatik açıdan değerlendirmeye alınması sebebiyle enneagram kişilik tiplerinin sağlıksız seviyeleri üzerine yapılmıştır. Sağlıklı ve ortalama sağlık seviyelerindeki kişilik özelliklerinin karşılaştırmalı inceleneceği ileri çalışmalar yapılabilir. Buna ek olarak, Enneagram kişilik tiplerine ait özelliklerin belirlenmesi ve belirlenen özellikler için uygun rubriklerin seçilmesi objektif bir değerlendirme ile yapılmıştır. Fakat repertori kitaplarında kullanılan yazı dilinin 200 yıl öncesine ait olması, bazı kişilik özelliklerini bire bir rubriğe çevirmek konusunda kısıtlılığa yol açmış, o özelliği ifade edebilecek en yakın rubrikler analize dahil edilmiştir. Kişilik özelliği olarak ayrı ayrı analize katmak istediğimiz özelliklerin birkaçı için aynı rubrik kişilik özelliğinin içeriğini kapsadığından dolayı birden fazla rubrik yerine tek rubrik dahil edilmiştir. Yapılan analizlerin sonucunda çıkan remediler, homeopatların reçetelemesine yardımcı olabilir. Fakat tüm homeopatik tedavilerde remedinin belirlenmesinde repertorizasyon yardımcı bir unsur olurken son kararı homeopat gözlem, bilgi ve deneyimi sonucu vermelidir.

Tip 1

Sağlıksız seviyedeki ana mizaç tip 1 için yapılan repertorizasyonda, seçilen rubriklerin tümünün ars. ve nux-v. remedileri tarafından kapsandığı görülmektedir. Nat.m remedisinin ise 5 rubrik kapsamasına rağmen 6 rubrik kapsayan ars. ve nux.v remedileri ile aynı toplam puanı paylaştığı dikkat çekmektedir. Yapılan repertorizasyonda rubrik ile remedinin uyum düzeyine işaret eden dörtlü puan sisteminde en yüksek uyum olan 4 puanın sadece "contradiction-intolerance of contradiction" rubriğinde sep. remedisi tarafından alınmış olması dikkat çekicidir.

Sağlıksız seviyede ana mizaç tip 1 ve stres hattında gittiği tip 4'ün sağlıksız kişilik özelliklerinin birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda, seçilen 13 rubriğin tamamını kapsayan remedi olmadığı görülmektedir. Buna karşın 12 rubriği kapsayan remedilerden ars. 24 toplam puan, nux-v. 23 toplam puan alırken anac. remedisi ise 22 toplam puan almıştır. Bu noktada sifilitik remedilerden olan anac. remedisinin ön plana çıkmaya başladığını görmekteyiz. Repertorizasyon içinde en yüksek puan olan 4 puanı alan remediler ve rubrikler "contradiction-intolerance of contradiction" rubriğinde Sepia remedisi, "cruelty" rubriğinde anac. remedisi, "despair" rubriğinde aur. remedisi," anger" rubriğinde nux-v. remedisi şeklinde olduğu dikkat çekmektedir

Ana mizaç tip 1, stres hattında gittiği tip 4'ün sağlıksız kişilik özellikleri ile kanat tipi 2'nin sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 18 rubriğin tamamını kapsayan remedi görülmemektedir. Ars. remedisi 16 rubrik kapsamış ve 32 toplam puan almışken, nat-m. remedisi 15 rubriği kapsamasına rağmen toplam puanda 35 almış olduğu görülmektedir. 15 rubrik kapsayan diğer 3 remedi olan anac., aur. ve nux-v. toplam puanda 30 almışlardır. Repertorizasyon içinde en yüksek puan olan 4 puanı "contradiction-intolerance of contradiction" rubriğinde sep. remedisi, "cruelty" rubriğinde anac. remedisi, "despair" rubriğinde aur. remedisi, "anger" rubriğinde nux-v. remedisinin aldığı görülmektedir.

Ana mizaç tipi 1, stres hattında gittiği tip 4'ün sağlıksız kişilik özellikleri ile kanat tip 9'un sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 19 rubriğin tamamını kapsayan bir remedi görülmemektedir. 18 rubriği kapsayan calc. carb. remedisinin toplam puanda 29 aldığı görülürken 17 rubriği kapsayan sulph. remedisinin 30 toplam puan ve 16 rubriği kapsayan ars. remedisinin ise 31 toplam puan aldığı görülmektedir. Repertorizasyon içinde en yüksek puan olan 4 puanı "offended easily" rubriğinde carc. remedisinin aldığı dikkat çekmektedir. Sifilitik remedilerden olan aur. remedisinin stres hattına gidildiğinde ortaya çıktmış olması dikkate değerdir.

Tip 2

Sağlıksız seviyedeki ana mizaç tip 2 için yapılan repertorizasyonda, seçilen rubriklerin tamamının nat-m., ign., lyc.,carc.,ve heroin. remedileri tarafından kapsandığı görülmektedir. Bu remediler içinde en yüksek toplam puanı alan remedi 15 puanla nat-m. iken ign.14 ve lyc. remedisi 12 toplam puan almıştır. 6 rubriği kapsayan phos. Ve staph. remedilerinin ise toplam puanda 13 puan almış oldukları görülmektedir. Sağlıksız seviyedeki ana mizaç tip 2 için yapılan repertorizasyonda en yüksek uyum puanı olan 4 puan, hiçbir rubrik için bulunmamaktadır.

Sağlıksız seviyedeki ana mizaç tip 2 ve stres hattında gittiği tip 8'in sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 14 rubriği kapsayan bir rubrik bulunmamasına rağmen 13 rubriği lach. ve verat. remedilerinin paylaştığı görülmektedir. Lach.remedisi 13 rubriği kapsarken toplam puanda 23 alırken, 12 rubriği kapsayan hyos. Ve sulph. remedilerinin 24 puan almaları dikkat çekicidir. Rubrik ile remedi arasındaki en yüksek uyum puanı olan 4 puanın ,"anger" rubriği için nux-v.ve hep.remedileri tarafından , "quarrelsome" rubriğinde hyos. remedisi tarafından ,"destructiveness" rubriğinde stram.remedisi tarafından, "cruelty" rubriğinde anac. remedisi tarafından ve "suspicious" rubriğinde lyc.remedisi tarafından alındığı farkedilmektedir.

Ana mizaç tip 2, stres hattında gittiği tip 8'in ve kanat tipi 1'in sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 20 rubriğin tamamını kapsayan remedi bulunmamaktadır. 18 rubriği kapsayan lach. remedisi 31 toplam puan alırken 17 rubriği kapsayan nux-v.remedisinin ise 37 puan alması dikkat çekicidir. Rubrik ile remedi arasındaki en yüksek uyum puanı olan 4 puanın "quarrelsome" rubriğinde hyos.remedisi "destructiveness" rubriğinde stram.remedisi "cruelty" rubriğinde anac. remedisi, "suspicious" rubriğinde lyc.remedisi ve "contradiction-intolerant of contradiction" rubriğinde sep. ve lyc. remedileri tarafından alındığı görülmektedir.

Ana mizaç tip 2, stres hattında gittiği tip 8'in ve kanat tipi 3'ün sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 19 rubriğin tamamını kapsayan remedi bulunmamaktadır.18 rubriği kapsayan ilk sıradaki lach. remedisi 33 toplam puan alırken 18 rubriği kapsayan 2. sıradaki verat. remedisi 28

puan almıştır. sulph. remedisinin 3.sırada olmasına rağmen 17 rubiği kapsamasına rağmen ilk sıradaki lach.remedisi ile aynı puanı paylaşmaktadır.16 rubriği kapsayan 5 ve 6 sıradaki anac. ve nux-v. remedilerinin ise 1.sıradaki lach. remedisinden daha yüksek toplam puan olan 35 puan almış olmaları dikkat çekicidir. Rubrik ile remedi arasındaki en yüksek uyum puanı olan 4 puanın "anger" rubriğinde nux-v. remedisi, "cruelty" rubriğinde anac. remedisi, "haughty" rubriğinde plat.ve lyc. remedileri tarafından alındığı görülmektedir. sifilitik remedilerden olan sulph. remedisinin stres hattına gidildiğinde ortaya çıkmış olması dikkat çekicidir.

Tip 3

Sağlıksız seviyedeki ana mizaç tip 3 için yapılan repertorizasyonda, seçilen rubriklerin tamamının ilk 18 remedi tarafından kapsandığı görülürken ilk sıradaki plat. remedisinin 12 toplam puan , ikinci sıradaki lyc.remedisinin ise 11 toplam puan aldığı tespit edilmiştir. Rubrik ile remedi arasındaki en yüksek uyum puanı olan 4 puanın "haughty" rubriğinde 1.sıradaki plat. Ve 2.sıradaki lyc. Remedileri tarafından kapsandığı görülmektedir. "malicious" rubriğinde ise anac.remedisi tarafından alınmıştır.

Sağlıksız seviyedeki ana mizaç tip 3 ve stres hattında gittiği tip 9'un sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 10 rubriği sıralamada ilk beş remedi kapsarken 1.sıradaki lyc. remedisinin 21 puanla en yüksek puanı almış olduğu görülmektedir.anac. ve nat-m. remedilerinin her ikisi de 10 rubrik kapsamış ve toplam puanda 19 puan almış oldukları tespit edilmiştir. Rubrik ile remedi arasındaki en yüksek uyum puanı olan 4 puanın "haughty" rubriğinde lyc. Ve plat. Remedileri, "malicious" rubriğinde anac. remedisi tarafından alındığı görülmüştür.

Ana mizaç tip 3, stres hattında gittiği tip 9'un ve kanat tipi 2'nin sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 14 rubriğin lyc. Ve nat-m.remedileri tarafından kapsadığı tespit edilmiştir. İlk sıradaki lyc.28 toplam puan alırken 6.sıradaki anac.remedisi 25 toplam puan alıp 12 rubriği kapsamıştır. Rubrik ile remedi arasındaki en yüksek uyum olan 4 puanın "haughty"

rubriğinde lyc.remedisi tarafından ve “malicious” rubriğinde anac. remedisi tarafından alınmış olduğu dikkat çekicidir.

Ana mizaç tip 3, stres hattında gittiği tip 9’un ve kanat tipi 4’ün sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 13 rubriğin tamamının 23 toplam puan ile anac. remedisi tarafından kapsandığı görülmektedir.12 rubriği kapsayan nat-m.remedisinin ve 11 rubrik kapsayan lyc. remedilerinin 24 toplam puanla en yüksek puanı almaları dikkat çekicidir. Sifilitik remedilerden aur. remedisinin stres hattına gidildiğinde ortaya çıktığı görülmektedir.

Tip 4

Sağlıksız seviyedeki ana mizaç tip 4 için yapılan repertorizasyonda, seçilen rubriklerin tamamının aur. Ve staph. remedileri tarafından 12 toplam puanla kapsandığı görülmektedir. Buna karşılık nat-m. remedisi 5 rubriği kapsarken toplam puanda 14 puan olan en yüksek puanı almıştır. Rubrik ile remedi arasındaki en yüksek uyum puanı olan 4 puanın “despair” rubriğinde aur. remedisi tarafından alındıgı dikkat çekmektedir.

Sağlıksız seviyedeki ana mizaç tip 4 ve stres hattında gittiği tip 2’nin sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 11 rubriği kapsayan remedi bulunmamaktadır. 10 rubriği kapsayan ilk 3 remediden nat-m. remedisi 23 toplam puan alırken aur. Ve staph. remedilerinin 20 toplam puan aldıkları görülmektedir. Rubrik ile remedi arasındaki en yüksek uyum puanı olan 4 puanın “despair” rubriğinde aur. remedisi tarafından alınmış olduğu tespit edilmiştir.

Ana mizaç tip 4, stres hattında gittiği tip 2’un ve kanat tipi 3’ün sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 15 rubriğin hiçbir remedi tarafından kapsanmadığı görülmektedir. 13 rubriği kapsayan 8 rubrik arasında anac. ve lyc. remedilerinin 26 toplam puan aldıkları dikkat çekmektedir. Buna karşın 12 rubriği kapsayan nux-v. remedisinin 25 toplam puan aldığı görülmektedir. Rubrik ile remedi arasındaki en yüksek uyum puanı olan 4 puanın “malicious” rubriğinde anac. remedisi ve “haughty” rubriğinde lyc. remedisi tarafından alındığı tespit edilmiştir.

Ana mizaç tip 4, stres hattında gittiği tip 2'un ve kanat tipi 5'in sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 14 rubriği kapsayan remedi yoktur. Buna karşın 12 rubriği kapsayan ilk 5 remediden stap. 23 toplam puan alırken 11 rubriği kapsayan nat-m.remedisinin 24 toplam puan alması dikkat çekicidir. Sifilitik remedilerden aur. remedisinin stres hattında ortaya çıktığı gözlenmektedir.

Tip 5

Sağlıksız seviyedeki ana mizaç tip 5 için yapılan repertorizasyonda, seçilen rubriklerin tamamının sep. ve hyos. remedileri tarafından 11 ve 9 toplam puan ile kapsandığı görülmektedir. 5 rubriği kapsayan puls. remedisinin 10 toplam puan aldığı tespit edilmiştir.

Sağlıksız seviyedeki ana mizaç tip 5 ve stres hattında gittiği tip 7'nin sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 11 rubriği kapsayan remedi bulunmamaktadır. Buna rağmen 10 rubriği kapsayan staph. remedisinin 17 toplam puan alırken 9 rubriği kapsayan puls. remedisinin 18 toplam puan aldığı görülmektedir. Rubrik ile remedi arasındaki en yüksek uyum puanı olan 4 puanın ise "anger" rubriğinde nux-v. tarafından alındığı tespit edilmiştir.

Ana mizaç tip 5, stres hattında gittiği tip 7'nin ve kanat tipi 4'ün sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 13 rubriği kapsayan remedi bulunmamaktadır. Buna karşın ilk sıradaki staph. remedisi 12 rubriği kapsamış ve 20 toplam puan almışken 4.sıradaki anac.remedisi 10 rubrik kapsayarak 22 toplam puan ve 16.sıradaki lyc. remedisi 9 rubrik kapsayarak 22 toplam puan almış olması dikkat çekicidir.

Ana mizaç tip 5, stres hattında gittiği tip 7'nin ve kanat tipi 6'nın sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 16 rubriği kapsayan remedi bulunmamaktadır. Buna karşın 14 rubriği kapsayan staph. remedisi 21 toplam puan alırken 13 rubriği kapsayan remedilerden puls. remedisinin ve 12 rubriği kapsayan remedilerden lyc. remedisinin toplam puanda 27 puan almış olması dikkat çekicidir. Sifilitik remedilerden aur. ve sulph. remedilerinin stres hattında ortaya çıktıkları görülmektedir.

Tip 6

Sağlıksız seviyedeki ana mizaç tip 6 için yapılan repertorizasyonda, seçilen rubriklerin tamamının 11 remedi tarafından kapsandığı görülmesine rağmen alınan toplam puanda ars., bar-c. Ve puls. Remedileri 16 puanla ilk 3 sırada yer almaktadırlar. 6 rubrik kapsayan remedilerden olan lyc.'un ise 15 puan ile 12.sırada yer aldığı dikkat çekmektedir. Rubrik ile remedi arasındaki en yüksek uyum puanı olan 4 puanın "anxiety" rubriğinde ars.remedisi ve "irresolution" rubriğinde ise bar-c. Remedileri tarafından alındığı tespit edilmiştir.

Sağlıksız seviyedeki ana mizaç tip 6 ve stres hattında gittiği tip 3'ün sağlıksızkişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 12 rubriği kapsayan ilk 5 remediden ars. remedisi 25 toplam puan, lach.remedisi 24 toplam puan almıştır. Buna karşın 11 rubriği kapsayan 6. Sıradaki lyc.remedisin 26 puan aldığı dikkat çekmektedir.

Ana mizaç tip 6, stres hattında gittiği tip 3'ün ve kanat tipi 5'in sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 16 rubriği kapsayan remedi bulunmamaktadır. 15 rubriği kapsayan ilk 7 remedi içinde toplam puanda ars. remedisi 32 puan alırken en yüksek puan olan 33 puanı 15 rubrik kapsayan remedilerden 8.sıradaki lyc. remedisinin aldığı tespit edilmiştir. Rubrik ile remedi arasındaki en yüksek uyum puanı olan 4 puanın sıralamada önde gelen remediler içinde "anxiety" rubriğinde ars. remedisinin "malicious" rubriğinde anac. remedisinin, "anger" rubriğinde nux-v. remedisinin aldığı görülmüştür.

Ana mizaç tip 6, stres hattında gittiği tip 3'ün ve kanat tipi 7'nin sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 16 rubriği kapsayan remedilerin nux-v. remedisinin 32 toplam puanla ve lach. remedisinin 28 toplam puanla kapsadığı görülmektedir. 15 rubriği kapsayan 3.sıradaki ars. remedisinin ise toplam puanda 32 puan aldığı tespit edilmiştir. Rubrik ile remedi arasındaki en yüksek uyum puanı olan 4 puanın "anger" rubriğinde nux-v. remedisi ve "anxiety" rubriğinde ars. remedisinin "suspicious" rubriğinde lyc. remedisi tarafından

alındığı görülmektedir. Stres hattına gidildiğinde sifilitik remedilerden sulph.'un ortaya çıktığı gözlenmektedir.

Tip 7

Sağlıksız seviyedeki ana mizaç tip 7 için yapılan repertorizasyonda, seçilen rubriklerin tamamının aur. ve nux-v. remedileri tarafından kapsandığı ve bu remedilerin toplam puanda 12 aldıkları görülmektedir. 5 rubrik kapsayan 11.sıradaki anac. remedisinin ise toplam puanda 14 puan aldığı dikkat çekmektedir. Rubrik ile remedi arasındaki en yüksek uyum puanı olan 4 puanın "anger" rubriğinde nux-v. remedisinin aldığı görülmüştür.

Sağlıksız seviyedeki ana mizaç tip 7 ve stres hattında gittiği tip 1'in sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 12 rubriği kapsayan remedi 24 toplam puan ile nux-.v remedisi olduğu görülmektedir. Buna karşın 10 rubriği kapsayan nat-m. remedisi toplam puanda 24 puan almıştır.

Ana mizaç tip 7, stres hattında gittiği tip 1'in ve kanat tipi 6'nin sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 19 rubriği kapsayan remedi olmadığı görülmektedir. 18 rubriği kapsayan nux-v. remedisi toplam puanda 34 puan alırken 17 remediyi kapsayan ars. remedisi 35 toplam puan almıştır.15 rubrik kapsayan 5.sıradaki nat-m. remedisinin toplam puanda 34 puan almıştır.

Ana mizaç tip 7, stres hattında gittiği tip 1'in ve kanat tipi 8'nin sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 19 rubriği kapsayan bir remedi bulunamazken 18 rubripi kapsayan nux-v. remedisi 37 toplam puan ve lach. remedisi 29 toplam puan almıştır. Buna rağmen 16 rubriği kapsayan anac. remedisinin toplam puanda 34 aldığı dikkat çekmektedir.

Tip 8

Sağlıksız seviyedeki ana mizaç tip 8 için yapılan repertorizasyonda, seçilen rubriklerin tamamını kapsayan stram.remedisi 17 toplam puan alırken lach.remedisinin 13 toplam puan aldığı görülmektedir. Buna karşılık hyos. remedisi 6 rubriği kapsamakta olup toplam puanda 14 puana ulaşmıştır. Rubrik ile remedi

arasındaki en yüksek uyum puanı olan 4 puanın "destructiveness" rubriğinde stram.remedisi ve "quarrelsome" rubriğinde hyos. remedisi tarafından alındığı görülmektedir.

Sağlıksız seviyedeki ana mizaç tip 8 ve stres hattında gittiği tip 5'in sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 12 rubriği kapsayan remedi görülmemektedir. 11 rubriği kapsayan hyos. remedisi toplam puanda 21, 10 rubriği kapsayan stram. remedisinin ise 20 toplam puan aldıkları tespit edilmiştir.

Ana mizaç tip 8, stres hattında gittiği tip 5'in ve kanat tipi 7'nin sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 16 rubriği kapsayan remedi bulunmadığı görülmektedir. 14 rubriği kapsayan remedilerden hyos. toplam puanda 27, stram. toplam puanda 25 ve sep. toplam puanda 23 puan almışlardır. Buna karşın 13 rubriği kapsayan anac. remedisi toplam puanda 26 puandadır.

Ana mizaç tip 8, stres hattında gittiği tip 5'in ve kanat tipi 9'un sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 17 rubriği kapsayan bir remedi bulunmamaktadır. 15 rubriği kapsayan hyos. remedisi toplam puanda 28 puan alırken 13 rubriği kapsayan anac. remedisinin 29 puan almış olması dikkat çekicidir.

Tip 9

Sağlıksız seviyedeki ana mizaç tip 8 için yapılan repertorizasyonda, seçilen rubriklerin tamamını kapsayan 15 remedi bulunmaktadır. Bu remediler içinde nat-m. remedisi toplam puanda 14, phos.remedisi ise 13 puan almıştır.

Sağlıksız seviyedeki ana mizaç tip 9 ve stres hattında gittiği tip 6'nin sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 13 rubriği kapsayan puls. remesidi toplam puanda 27 alırken sep. remedisi 20 puan almıştır. Buna karşın 12 rubriği kapsayan lyc. remedisi toplamda 27 puan almış olduğu gözlenmektedir. Rubrik ile remedi arasındaki en yüksek uyum puanı olan 4 puanın "suspicious" rubriğinde lyc. tarafından ve "anxiety" rubriğinde ars. tarafından alınmıştır.

Ana mizaç tip 9, stres hattında gittiği tip 6'nın ve kanat tipi 1'in sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 19 rubriği kapsayan remedi bulunmazken 18 rubriği kapsayan ars. remedisi ve 17 rubriği kapsayan nat-m. remedisi 37 puan almışlardır.

Ana mizaç tip 9, stres hattında gittiği tip 6'nın ve kanat tipi 8'in sağlıksız kişilik özellikleri birlikte dahil edilerek yapılan repertorizasyonda seçilen 18 rubriği kapsayan remedi bulunmadığı görülmektedir. 17 rubriği kapsayan stram. remedisi 31 toplam puan alırken lach. remedisi 30 puan almış, buna karşın 16 rubrik kapsayan anac. remedisi 31 toplam puan almıştır. Rubrik ile remedi arasındaki en yüksek uyum puanı olan 4 puanın "destructiveness" rubriğinde stram. remedisi tarafından ve "cruelty" rubriğinde anac. remedisi tarafından alınmış olduğu görülmektedir.

Homeopatik rubrikler ile enneagram kişilik tipleri arasındaki ilişkiye genel bakış

Homeopatik rubrikler ile enneagram kişilik tipleri arasındaki ilişkinin istatistiksel analizi sayesinde söz konusu ilişkiyi özetlemek ve sayısal açıdan detaylandırmak mümkün olmuştur. Isı haritası ile bu ilişkili ile alakalı örüntüler daha belirgin bir şekilde gözlemlenmiştir. Bu görsel ile rubrikler açısından birbirine benzeyen tipler gözle vurgulanmıştır. Tamamlayıcı yaklaşım olarak oluşturulan karar ağacı ise rubrikler bağlamında tipler arasındaki farkın daha iyi anlaşılmasına katkı sağlamıştır. Kullanılan rubrikler bağlamında birbirine yakın yer alan kişilik tipleri bu bağlamda birbirine daha çok benzemektedirler. Böylelikle tiplerin oluşturduğu veri kümesinin önce büyük kümelere, sonra küçük kümelere ayırmak mümkün olmuştur. Sonuç olarak karar verme algoritmasının nispeten az sayı rubrik (8 benzersiz rubrik) kullanarak pratik ve etkili bir şekilde tipleri bulduğu gözlemlenmiştir. Bu bilgi ve pratik çözüm homeopatların kişilik tipleri saptamasına destek verebilir.

Kişilik tipleri ile homeopatik remediler arasındaki ilişkiye genel bakış

Kişilik tipleri ile homeopatik remediler arasındaki ilişkinin istatistiksel analizi konunun sayısal değerlendirilmesina katkı sağlamıştır. Isı haritası ile bu ilişki özetlenmiştir ve örüntüler daha belirgin bir şekilde gözlemlenmiştir. Remediler

arasında hem sayı (sıklık) açısından, hem de öncelik sıralaması açısından gözle görülür farklar gözlemlenmiştir. Isı haritası analizine göre Tip 1, Tip 4, Tip 1'in stresteki hali ve kanatları için yapılan analizler ile Tip 6, Tip 6'nın stresteki hali ve kanatları için benzerlik gözlenmiştir.

Gerçekleştirilen hiyerarşik kümeleme analizi ise kişilik tiplerinin ve remedilerin bu bağlamda kendi aralarındaki benzerlikler ve buna göre gruplaşmalar belirlenmiştir. Hiyerarşik kümeleme dendogramı sayesinde birbirine benzeyen remedilerin aynı kümede kümelendikleri ve sonuçta 4 remedi kümesinin öne çıktığı gözlemlenmiştir. Diğer yandan, yine hiyerarşik kümeleme dendogramı sayesinde birbirine benzeyen tiplerin aynı kümede kümelendikleri ve sonuçta 4 tip kümesinin varlığı saptanmıştır. Özetle bu analizler araştırılan veri setindeki ilişkilerin değerlendirilmesine destek vermiştir ve içindeki örüntüleri ortaya çıkararak yeni bir bakış açısı sağlamıştır.

Claudio Naranjo Character and Neurosis (63)isimli kitabında Enneagram kişilik tipleri ile homeopatik remediler arasında benzerliklerden bahsetmektedir. Bu değerlendirmeyi homeopatların gözlemleri ve eski homeopatların (Kent,Boenninghausen gibi) yazılarından çıkarımla yapan Naranjo'ya göre, Tip 1 ars. remedisi ile , Tip 2 puls. remedisi ile, Tip 3 phos. remedisi ile, Tip 4 nat-m. remedisi ile, Tip 5 sep. ve sil. remedileri ile, Tip 6 lyc. ve psor. remedileri ile, Tip 7 sulphur remedisi ile, Tip 8 nux-v. remedisi ile ve Tip 9 calc-c. remedisi ile benzemektedir. Tez çalışmamızdaki analizlerde karşılaştırdığımızda Tip 1,Tip 4, Tip 5, Tip 7 ve Tip 8 için benzer sonuçlar bulunduğu dikkat çekmektedir.

8. SONUÇ

Enneagram kişilik tipleri ve homeopatik yapısal remedilerin zihin bulguları arasındaki ilişkiyi araştırdığımız tez çalışmamızda; 9 ana mizaç için 62 adet ve 27 stres hattı için toplam 399 adet rubrik analize dahil edildi. En fazla zihin bulgusunu kapsayan remedi sayısı 46 olarak bulundu. Analiz sonuçlarına göre bu remedilerin çoğunluğunun polikrest remediler olduğu ve stres hattında sifilitik remedilerin ön plana çıktığı gözlemlendi.

Bu bulgular doğrultusunda, homeopatik tedaviye başvuran hastalarla görüşme öncesinde enneagram kişilik testi uygulanarak hastalar hakkında detaylı bir ön bilgi elde edilebilir. Enneagram yaklaşımının sunduğu bilgiler ışığında hastanın fiziksel semptomlarının yanı sıra zihinsel ve duygusal özellikleri de daha doğru bir şekilde değerlendirilebilir, böylece hastalar bütüncül olarak ele alınabilir.

Yaptığımız repertorizasyonlar sonucunda listelenen remediler, her kişilik tipine özgü kullanılabilecek remedi olma potansiyeline sahip olabilir. Bu tezde elde ettiğimiz bulgular, homeopatların tedavi sürecinde doğru remedileri seçmelerine yardımcı olabilir. Homeopati uzmanları, bu çalışmanın sonuçlarına dayanarak hastaların kişilik özelliklerini ve zihinsel bulgularını dikkate alarak daha etkili bir tedavi sağlayabilirler.

Bu çalışmanın sonuçları aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

1. Enneagram kişilik tipleri ile homeopatik yapısal remediler arasında bir ilişki olduğu gösterilmiştir. Bu ilişki, hastaların kişilik özelliklerinin ve zihinsel bulgularının homeopatik tedavi sürecinde dikkate alınmasını sağlar.
2. Rubrik analizi sonucunda elde edilen veriler, homeopatik tedavide sıklıkla kullanılan remedi sayısını belirlemiştir. Bu bilgi, homeopatların hangi remedilerin daha sık tercih edilebileceği konusunda yol gösterici olabilir.
3. Polikrest remedilerin çoğunlukta olduğu bulunmuştur. Bu, polikrest remedilerin geniş bir yelpazede semptomları tedavi etme potansiyeline sahip olduğunu gösterir ve homeopatların tedavi seçeneklerini çeşitlendirmelerine yardımcı olabilir.

4. Stres hattında sifilitik remedilerin öne çıktığı tespit edilmiştir. Bu, stresin zihinsel ve duygusal sağlık üzerindeki etkilerini anlamak ve bu etkileri tedavi etmek için sifilitik remedilerin kullanılmasının faydalı olabileceğini gösterir.
5. Enneagram yaklaşımının hastaların bütüncül olarak değerlendirilmesini kolaylaştırdığı görülmüştür. Bu yaklaşım, hastaların fiziksel semptomlarının yanı sıra zihinsel ve duygusal özelliklerini anlamak için kullanılabilir ve tedavi sürecinde daha etkili bir yaklaşım sağlayabilir.
6. Homeopatik tedavi için enneagram kişilik testinin kullanılması, homeopatların ön bilgisini artırabilir ve tedavi sürecinin daha kişiselleştirilmiş olmasına yardımcı olabilir.
7. Bu çalışmanın sonuçları, homeopatların tedavi seçimlerinde ve remedi tercihlerinde rehberlik sağlayabilir. Homeopatlar, hastaların kişilik özelliklerini ve zihinsel bulgularını dikkate alarak tedavi planlarını daha etkili bir şekilde oluşturabilirler.
8. Tipler özelinde yapılan incelemeye ek, tamamlayıcı adımlar olarak iki çeşit istatistiksel analiz yapılmıştır. Bir yandan homeopatik rubrikler ile kişilik tipleri arasındaki ilişki istatistiksel olarak da değerlendirmeye tutulmuştur. Diğer yandan ise kişilik tipleri ile homeopatik remediler arasındaki ilişki istatistiksel olarak irdelenmiştir. Bu analizler araştırılan veri setindeki ilişkilerin özetlenmesine, daha iyi anlaşılmasına ve ilgili örüntülerin ortaya çıkarılmasına katkı sağlamıştır. Bu analizlerde kullanılan metodoloji kapsayıcı bir yaklaşımıyla konuya yeni bakış açısı sağlamıştır.

9. KAYNAKLAR

1. Bayındır ve Biçer K, Hemşirelik Bakımı İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri H, Korkut Bayindir S, Gör A, Biçer S, Üyesi Ö, vd. Holistik Hemşirelik Bakımı Holistic Nursing Care. Fakültesi Dergisi [Internet]. 2019 [a.yer 27 Mart 2023];4(1):25-9. Erişim adresi: http://www.practicalnursing.org/importance-holistic-nursing-care-how-

2. Demirsoy N. Lokman Hekim Days 22-25 May 2013 Fifth Session: History of Medicine 23 May. Lokman Hekim Journal. 2013;13:45-60.

3. Palmer H. The Enneagram (Ruhun Aynası Enneagram'a Yansıyan İnsan Manzaraları), ss. 1-433, 3.basım. Çeviren: Okhan Gündüz, İstanbul: Kaknüs Yayınları; 2014.

4. Riso DR, Hudson R, Understanding the Enneagram (Enneagram ile Kişilik Analizi), Çeviren: Günseli Aksoy, ss. 9-330 Gündoğdu B, editör. İstanbul: Butik Yayıncılık; 2022.

5. Garibaldi C, Sisti F. The Influence of Enneagram Type on Communicative Competence. [a.yer 31 Mart 2023]; Erişim adresi: (https://ora.uniurb.it/handle/11576/2657598#?mode=simple

6. World Health Organization. Safety Issues in the Preparation of Homeopathic Medicines.pp.3-5, Geneva, WHO Press, 2009.

7. Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü [Internet]. [a.yer 01 Nisan 2023]. Erişim adresi: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/10/20141027-3.htm

8. Homeopati Uygulaması Hakkında Bilgilendirme [Internet]. [a.yer 20 Mayıs 2023]. Erişim adresi: https://shgmgetatdb.saglik.gov.tr/TR-24680/homeopati-uygulamasi-hakkinda-bilgilendirme.html

9. Dr Bailey PM. Homeopatik Psikoloji. C. ss.v-xvi, 1.baskı. İstanbul: Mavi Yelken Reklamcılık Yayıncılık Promosyon San. ve Tic.Ltd.Şti; 2019.

10. Repertorising by Dr Margaret Tyler & Dr John Weir [Internet]. [a.yer 20 Temmuz 2023]. Erişim adresi: https://www.homeobook.com/repertorising-by-dr-margaret-tyler-dr-john-weir/

11. Uzmanlık ve Tıpta Bütüncül Yaklaşım Üzerine Bir Değerlendirme , Doç Necla Yılmaz Y, Erdem R. An Evaluation On The Specialization And Holistic Approach In Medicine. 2016;(7):35-47.

12. Traditional, Complementary and Integrative Medicine [Internet]. [a.yer 20 Mayıs 2023]. Erişim adresi: https://www.who.int/health-topics/traditional-complementary-and-integrative-medicine#tab=tab_1

13. Legal status of traditional medicine and complementary/alternative medicine : a worldwide review [Internet]. [a.yer 22 Haziran 2023]. Erişim adresi: https://apps.who.int/iris/handle/10665/42452

14. Mevzuat Bilgi Sistemi [Internet]. [a.yer 23 Mayıs 2023]. Erişim adresi: https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=20164&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5

15. Bulut Uslu N. Kadim Tıptan Modern Tıbba Yünün Medikal Kullanımı. Journal of İntegrative and Anatolian Medicine. 2021;2(2):18-29.

16. Complementary, Alternative, or Integrative Health: What's In a Name? | NCCIH [Internet]. [a.yer 22 Haziran 2023]. Erişim adresi: https://www.nccih.nih.gov/health/complementary-alternative-or-integrative-health-whats-in-a-name

17. Naturopathy | NCCIH [Internet]. [a.yer 22 Haziran 2023]. Erişim adresi: https://www.nccih.nih.gov/health/naturopathy

18. Koçinkağ M, Müslümanoğlu AY, Tayfun K, Üniversitesi SB, Sağlık H, Enstitüsü B, vd. Biyorezonans Terapilerine Geleneksel Tıp Yaklaşımı ve Biyorezonansın Sağlığa Etkisi. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/en/pub/batd/article/1112847

19. Bireyselleştirilmiş Tıp Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü [Internet]. [a.yer 30 Mayıs 2023]. Erişim adresi: https://egebireyseltip.ege.edu.tr/tr-13375/bireysellestirilmis_tip_nedir.html

20. Özdemir V, Ağırbaşlı M, Postgenomik Tıp ve "-OMICS" Teknolojileri, https://iyiklinikuygulamalar.com/wp-content/uploads/2010/12/IKU-24-Postgenomik-Tip.pdf (Erişim 29 mayıs 2023)

21. Mills PJ, Peterson CT, Wilson KL, Pung MA, Patel S, Weiss L, vd. Relationships among classifications of ayurvedic medicine diagnostics for imbalances and western measures of psychological states: An exploratory study. Original Research Article (Clinical) [Internet]. 2018 [a.yer 31 Mayıs 2023]; Erişim adresi: https://doi.org/10.1016/j.jaim.2018.02.001

22. Wenyi F, Gudapti P, Venkata P, Kumar G. Immediate Effect of Vaman Dhauti on Tridosa (As Measured by Nadi Tarangini)-A Pre-Post Control Study.

23. H. Volkan Acar, Eyüp Sarıtaş, Nüket Örnek Büken. A Review on Humoral Pathology Theory in Chagatai Turkish Medical Works. [a.yer 15 Ağustos 2023]; Erişim adresi: https://orcid.org/0000-0002-9940-2207

24. Altıntaş A. Anadolu Tıbbı Nedir-Neden Önemlidir? Anadolu Tıbbı Dergisi; Nisan(1), 1-9, 2022

25. Erdemir AD. Ahlât-ı Erbaa - TDV İslâm Ansiklopedisi [Internet]. 1989 [a.yer 15 Ağustos 2023]. Erişim adresi: https://islamansiklopedisi.org.tr/ahlat-i-erbaa

26. Acıduman A. Bergamalı Galenus'un Tıbbi Sistemine Kısa Bir bakış. Anadolu Tıbbı Dergisi; Nisan(1), 59-64, 2022

27. Ekmekçi PE. 3.000 Yıl Öncesinden Günümüze Geleneksel Çin Tıbbı; Tarihi, Bugünü ve Geleceği. Türkiye Klinikleri. 2018;

28. Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Geleneksel, Tamamlayıcı ve Fonksiyonel Tıp Uygulamaları. Akupunktur Uygulaması Kitabı. ss 6-142, Ankara, Sağlık Bakanlığı Yayınları, 2021.

29. Yazgan İnanç B, Yerlikaya EE. Kişilik Kuramları. C. 8. Ankara: Pegem Akademi; 2014.

30. Kişilik Kuramları, Ansiklopediler - TÜBİTAK [Internet]. [a.yer 04 Mayıs 2023]. Erişim adresi: https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/kisilik_kuramlari

31. Magnavita JJ. Kişilik Kuramları . Özakkaş T, editör. C. 1. İstanbul: Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları ; 2016.

32. Gölcük M, Berument S, Yetişkin Mizaç Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. Ayna Klinik Psikoloji Dergisi, 9(2) ,404-423, 2022

33. Adresi Y, Kılıç F, Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri S, Korkmaz S, Erturan İ, Işık Ü, vd. Akne Vulgaris Hastalarında Mizaç ve Dürtüsellik Temperament and Impulsivity in Acne Vulgaris Patients.

34. Kisling RA. Character for Leadership: The Role of Personal Characteristics in Effective Leadership Behaviors. 2007;

35. Kişilik Nedir? | Fethiye Psikiyatri [Internet]. [a.yer 19 Mayıs 2023]. Erişim adresi: https://www.fethiyepsikiyatri.com/kisilik-nedir/

36. Cankardaş S. Cloninger'in Mizaç ve Karakter Boyutları ile Depresyon Arasındaki İlişki: Gözden Geçirme Çalışması. Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology. 2019;1.

37. Dr Bolat R. Obsesif Kompulsif Bozukluk Tanılı Hastalarda Klinik Özelliklerin, Bağlanma Örüntüleri, Mizaç Ve Karakter Özellikleri İle İlişkisinin Araştırılması. Tc Ondokuzmayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı Doktora Tezi, Samsun, 2020.

38. Gölcük M, Kazak S. Adult Temperament Questionnaire: Validity and Reliability Studies. Ayna Klinik Psikoloji Dergisi. 9(2): 404–423, 2022.

39. Gençtan E. Psikanaliz ve Sonrası. İstanbul: Metis Yayınları; 2017.

40. Derin M. Analitik Psikoloji, Ankara, Pegem Yayınları, 2017.

41. Ünverdi B. A Review of the Relationship Between Individual Psychology and Spirituality, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2586516. (Erişim 20 Mayıs 2023)

42. Çiçek İ.Kişilik Ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri: Kuramsal Bir Çerçeve, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1177428 . (Erişim 4 Mayıs 2023)

43. İyem C, İyem B, Ulutaş F. İşe Alma Ve Yerleştirmede Enneagram Kişilik Testinin Uygulanabilirliği Üzerine Bir Değerlendirme. IV. International Caucasus-Central Asia Foreign Trade And Logistics Congress. ss 1278-1280. 2018 Kasım 7-8 ,Aydın.

44. Boz D, Duran -Cengiz, Meral -Hacı. Enneagram Kişilik Tiplerinin İş Performansı Üzerindeki Etkisi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi [Internet]. 01 Temmuz 2021 [a.yer 16 Ağustos 2023];20(79):1248-61. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/en/pub/esosder/issue/60801/727441

45. Bozik FB. Evli bireylerin enneagram kişilik tipleriyle evlilik uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. 2021 [a.yer 16 Ağustos 2023]; Erişim adresi: http://openaccess.izu.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12436/3453

46. Gökkaya A. Anne babaların; enneagram bilgisi, ebeveyn tutumları ve affedicilik düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. 2020 [a.yer 16 Ağustos 2023]; Erişim adresi: http://acikerisim.maltepe.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12415/6961

47. Demir A. Enneagrama Göre Kişilerin Öğrenme Tarzları. Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi. 2020;4(19):13-29.

48. Acarkan İ. Kişiliğin DNA'sı. C. 8.baskı. İstanbul: Kurtuba Kitap; 2022.

49. Vithoulkas G.The Science of Homeopathy (Homeopati Bilimi), S. 1-247, C. 1.baskı. Çeviren: Resa Özakat,İstanbul: Mavi Delta Yayınları Basım ve Dağıtım Hiz.Ltd.Şti; 2018.

50. Prof.Vithoulkas G. The Basic Principles of Homeopathy (Homeopatinin Temel İlkeleri).s. 9-89 C. 2.baskı. Çeviren: Beril Kahyaoğlu İstanbul: Mavi Delta Yayınları Basım ve Dağıtım Hiz.Ltd.Şti; 2018.

51. Hahnemann C.F.Samuel. Organon der Heilkunst (Organon,İyileştirme Sanatı), s.35-167 s. Siber B, 1.baskı. Çeviren: Nurten Özkoray İstanbul: İletişim Yayınları; 2019.

52. Kent's Influence On British Homeopathy - Peter Morrell [Internet]. [a.yer 22 Haziran 2023]. Erişim adresi: http://www.homeoint.org/morrell/articles/pm_kent.htm

53. Hering's law of cure. By Dr Roger Schmidt [Internet]. [a.yer 22 Haziran 2023]. Erişim adresi: http://www.homeoint.org/cazalet/schmidt/lawofcure.htm

54. Royal London Homeopathıc Hospıtal | London Metropolitan Archives [Internet]. [a.yer 28 Mayıs 2023]. Erişim adresi: https://search.lma.gov.uk/scripts/mwimain.dll/144/LMA_OPAC/web_detail/REFD+H60?SESSIONSEARCH

55. Ağaoğlu A, Ağaoğlu OA. Dünyada Ve Avrupa'da Homeopatinin Durumu The Status of Homeopathy in the World and in Europe. 2019 [a.yer 28 Mayıs 2023]; Erişim adresi: https://orcid.org/0000-0002-3716-0927

56. Homeopati Tarihçe & Prensipler - Dr. Levent Buda [Internet]. [a.yer 16 Ağustos 2023]. Erişim adresi: http://leventbuda.com/homeopati-tarihce-prensipler

57. Hershoff Asa. Homeopatik Remediler. s.3-44, Çeviren :Coşkun Akay Celsus Kitabevi; 2020.

58. De Schepper L.A Textbook of Classical Homeopathy For the Professional,(Hahnemann'ı Yeniden Okumak) s.3-367, C. 1. İstanbul: Mavi Yelken Reklamcılık Yayıncılık Promosyon San. ve Tic. Ltd. Şti.; 2019.

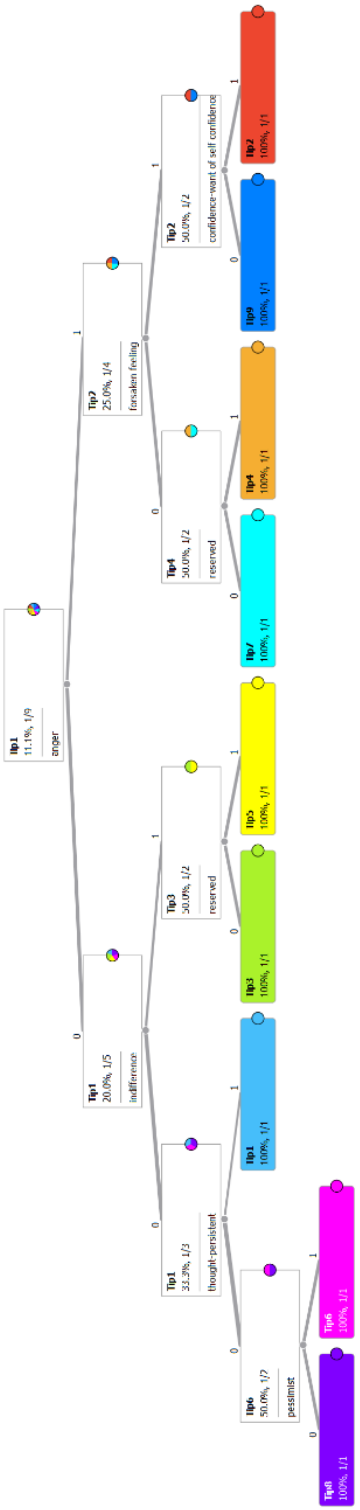
59. Dr. Rajendran ES. Nucleus Homeopatide Kronik Hastalıklar ve Miyazmalar Üzerine Dersler. Çeviren: Aydın Şanlı ss.9-94, 1. baskı. Dr. Parar K, editör. İstanbul: Sokakkitapları; 2018.

60. Sarris J, Moylan S, Camfield DA, Pase MP, Mischoulon D, Berk M, vd. Complementary Medicine, Exercise, Meditation, Diet, and Lifestyle Modification for Anxiety Disorders: A Review of Current Evidence. Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine. 2012;2012:1-20.

61. RADAR Opus - In clinical practice teaching and learning [Internet]. [a.yer 16 Ağustos 2023]. Erişim adresi: https://www.homeobook.com/radar-opus-in-clinical-practice-teaching-and-learning/

62. Naranjo C. Character & Neurosis: An Integrative View. pp.35-335,C. 4. Nevada City: GATEWAYS/IDHHB, INC.; 1994.

10. EK

Şekil 6.10.2: Ayırt edici sınırlı ve belli sayıda rubrikleri içeren ve kişilik tiplerini saptayan karar ağacı